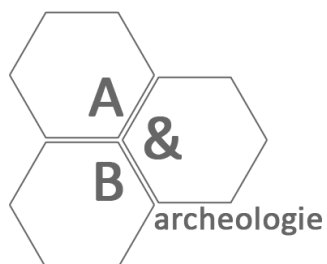

Zwalm Latemdreef 1

Verslag van Resultaten - Eindverslag

Bert ACKE, Maarten BRACKE, Paulien FONTEYN en Gwendy WYNS

17-6-2025

Titel: Eindverslag Zwalm Latemdreef 1

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke, Paulien Fonteyn en Gwendy Wyns

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 - www.ngi.be

Projectcode opgraving: 2025A297

Archeologienota (2024D13): <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/29437>

Nota (2024L185 en 2024L186): <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/32268>

Projectcode opgraving: 2025A297

Intern projectnummer: 2025.005

Locatiegegevens: Oost-Vlaanderen, Zwalm, Latemdreef 1 / Hembeke

Lambertcoördinaten opgravingszone: X: 105433,68 en Y: 175853,03 ; X: 105506,04 en Y: 175906,66

Oppervlakte plangebied: ca. 31.220m²

Oppervlakte geplande werken: ca. 6.110m²

Oppervlakte opgravingszone: ca. 1.085m²

Kadastergegevens: Zwalm, afdeling 1/Munkzwalm, sectie A, perceelnummer 153G2 (deel)

Topografische kaart: /

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Paulien Fonteyn (erkend archeoloog) en Gwendy Wyns (assistent-archeoloog)

Begin- en einddatum veldwerk: 24/02/2025 t.e.m. 26/02/2025

Wetenschappelijke advisering: /

Nummer wettelijk depot: D/2025/14.293/5

© Acke & Bracke bv, Dorpvaart 76, 9180 Moerbeke-waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1.	BESCHRIJVEND GEDEELTE	6
1.1.	SITUERING	6
1.2.	ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS	9
1.2.1.	SAMENVATTING BUREAUONDERZOEK	9
1.2.2.	SAMENVATTING ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM DOOR MIDDEL VAN PROEFSLEUVEN	9
1.3.	BESCHRIJVING VAN DE GEPLANEDE WERKEN	12
1.4.	WERKWIJZE EN STRATEGIE	16
1.4.1.	OPGRAVINGSMETHODE.....	16
1.4.2.	ORGANISATIE VAN DE OPGRAVING	16
1.4.3.	RELEVANT GEBRUIKT MATERIAAL	17
1.4.4.	AFWIJINGEN STRATEGIE TEN OPZICHTE VAN HET PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	17
1.4.5.	SELECTIEKEUZE VONDSTEN	19
1.4.6.	SELECTIEKEUZE STAALNAME	19
1.4.7.	INBRENG SPECIALISTEN	20
1.4.8.	ALGEMENE WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	20
2.	ASSESSMENTRAPPORT	21
2.1.	GEHANTEERDE METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA	21
2.2.	OBSERVATIES EN REGISTRATIES	21
2.2.1.	ASSESSMENT VAN DE VONDSTEN	21
2.2.2.	ASSESSMENT VAN DE STALEN	22
2.2.3.	CONSERVATIE-ASSESSMENT	24
2.2.4.	ASSESSMENT VAN DE SPOREN, SPOORCOMBINATIES EN ARCHEOLOGISCHE STRUCTUREN	24
2.2.5.	ASSESSMENT VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE	25
2.3.	POTENTIEEL VOOR WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	26
2.4.	UIT TE VOEREN ONDERZOEK	27
2.4.1.	TE BEANTWOORDEN ONDERZOEKSVRAGEN	27
2.4.2.	STRATEGIE VOOR DE VERWERKING	28
2.4.3.	CONSERVATIESTRATEGIE	28
2.4.4.	ONDERZOEKSVRAGEN BIJ VERVOLGONDERZOEK.....	28
3.	INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE	29
3.1.	LANDSCHAPPELIJK, HISTORISCH EN ARCHEOLOGISCH KADER	29
3.1.1.	LANDSCHAPPELIJK KADER	29
3.1.2.	HISTORISCH KADER.....	37
	Munkzwalm	37
	Plangebied	37
3.1.3.	ARCHEOLOGISCH KADER.....	42
	Romeinse periode	42
	Middeleeuwen	44

Nieuwe en nieuwste tijd.....	44
3.2. STRATIGRAFISCHE OPBOUW	46
3.2.1. BODEMGENESE.....	46
3.2.2. BODEMBEWARING	46
3.2.3. BODEMBEWARING EN BEWARING ARCHEOLOGISCHE SITE/ARTEFACTEN	46
3.2.4. REFERENTIEBODEMS OP GEKENDE ARCHEOLOGISCHE SITES.....	48
3.3. BESCHRIJVING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE	50
3.3.1. MIDDEN ROMEINSE PERIODE (2 ^{DE} HELFT 1 ^{STE} - 2 ^{DE} EEUW N.C.)	51
Kuilen en paalsporen.....	51
Grachtencomplex	63
3.4. CULTURELE EN NATUURWETENSCHAPPELIJKE VONDSTEN	68
3.4.1. AARDEWERK	68
3.4.2. BOUWKERAMIEK.....	73
3.4.3. NATUURSTEEN	74
3.4.4. METAAL.....	75
3.5. DATERING EN INTERPRETATIE ARCHEOLOGISCHE SITE	76
3.5.1. RELATIEVE DATERING AAN DE HAND VAN SPOREN EN VONDSTEN	76
3.5.2. ABSOLUTE DATERING AAN DE HAND VAN NATUURWETENSCHAPPELIJKE DATERINGSTECHNIEKEN	76
3.5.3. ABSOLUTE DATERING AAN DE HAND VAN HISTORISCHE BRONNEN	76
3.5.4. TAFONOMISCHE OPBOUW EN FORMATIE.....	76
3.6. SYNTHESE.....	77
3.6.1. INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE.....	77
3.6.2. BELANG EN BETEKENIS VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE	78
3.7. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN EN -DOELEN.....	84
3.8. SAMENVATTING GESPECIALISEERD PUBLIEK	87
3.9. SAMENVATTING NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK	90
 4. BEWARING EN DEPONERING	 93
 4.1. BIBLIOGRAFIE	 94
4.2. FIGURENLIJST	95
4.3. TABELLENLIJST	98
 5. BIJLAGEN	 99
5.1. LIJST PLANNEN EN KAARTEN	99
5.2. TEKENINGENLIJST	99
5.3. FOTOLIJST.....	99
5.4. SPORENLIJST	99
5.5. VONDSTENLIJST	99
5.6. STALENLIJST	99
5.7. SKELETFORMULIEREN	99
5.8. CONSERVATIERAPPORT	99
5.9. RESULTATEN AARDKUNDIGE EN NATUURWETENSCHAPPELIJKE ANALYSES	99

5.10.	REFERENTIEPROFIELEN	99
5.11.	DAGRAPPORTEN	99
5.12.	VELDTEKENINGEN	99

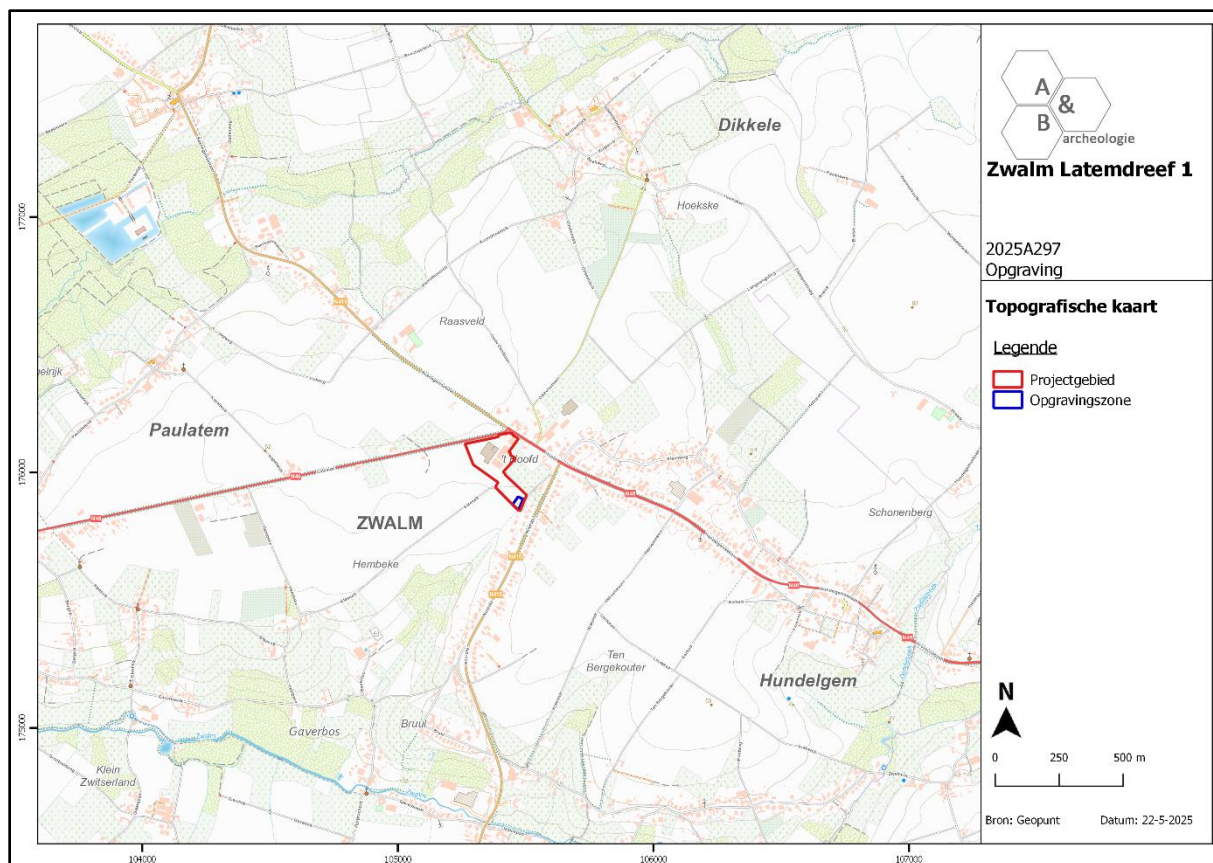
1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Situering

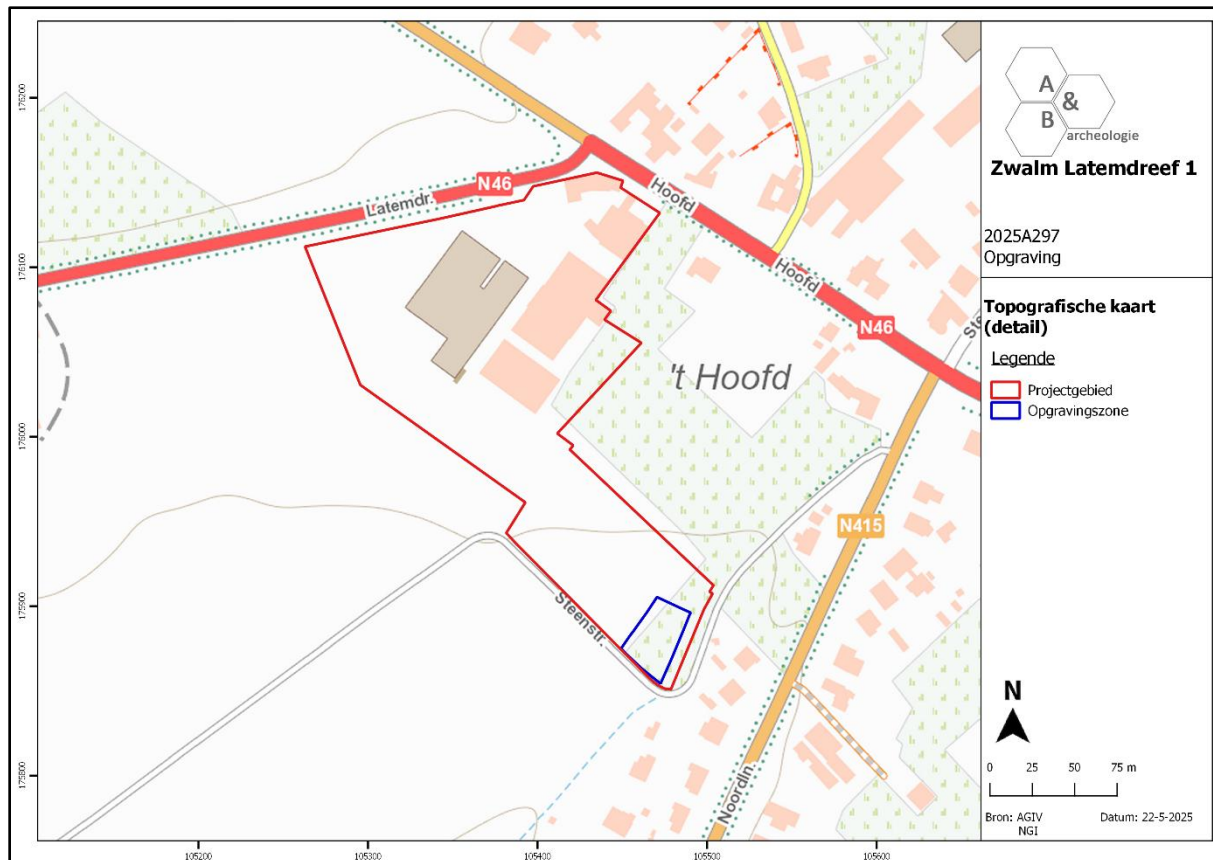
Het plangebied behoort tot Munkzwalm, één van de dertien deelgemeenten van Zwalm, en bevindt zich vrij centraal in de fusiegemeente. Het centrum van Munkzwalm is gelegen op ca. 1,5km ten zuiden van het terrein, dat van Paulatem op ca. 1,4km ten (noord)oosten, dat van Dikkele op ca. 1,4km ten noorden en dat van Hundelgem op ca. 1,6km ten (zuid)westen. Het plangebied bevindt zich met andere woorden op een zekere afstand van de omliggende centra in een vrij landelijke omgeving. In de omliggende straten is geen bebouwing of lintbebouwing aanwezig. Het plangebied bevindt zich aan het kruispunt van de Hoofd/Latemdreef (N46) en Noordlaan (N415). In het zuiden grenst het terrein aan de Steenstraat/Hembeke. De Meesterbazenloop vormt de dichtstbijzijnde waterloop meteen ten zuidwesten van het terrein, ten zuiden mondt deze uit in de Zwalm.

Het plangebied is ca. 31.220m² groot en heeft een onregelmatige vorm. Het situeert zich ten zuiden van de Latemdreef, ter hoogte van huisnummer 1, ten westen van de straat Hoofd en ten noorden van de straat Hembeke. Binnen het noordoostelijke deel van het plangebied zijn een woonhuis en verschillende boerderijgebouwen aanwezig, omgeven door verhardingen en tuinzones. Ten zuiden en ten westen van deze gebouwen zijn landbouwgronden gelegen.

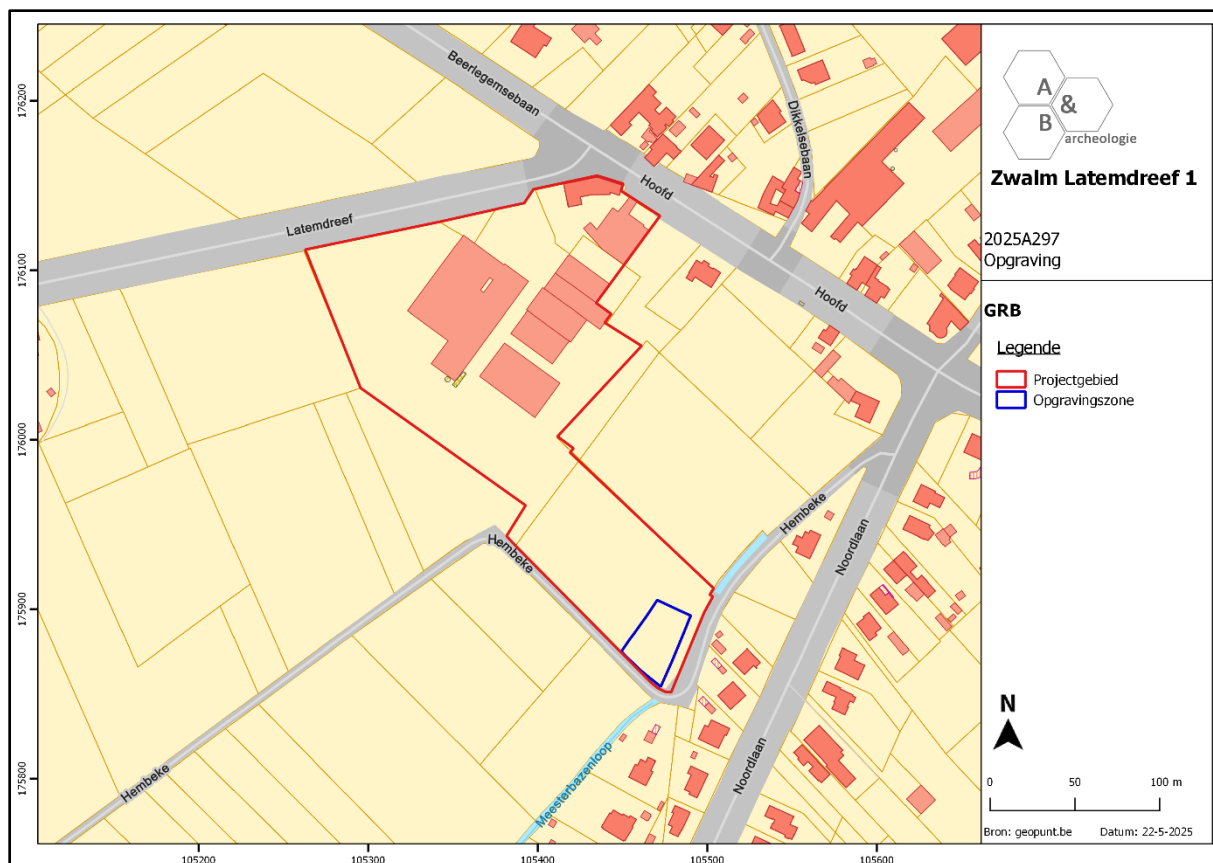
De bestaande bebouwing blijft geheel behouden in de geplande werken. De initiatiefnemer wenst echter enkele structuren toe te voegen. Zo zal ten westen van de huidige infrastructuur een nieuwe bewaarloods (ca. 1.385m²) en een nieuwe mestloods (ca. 982m²) gebouwd worden. Tussen beide structuren wordt een nieuwe betonverharding (ca. 895m²) aangelegd waarbinnen nieuwe citernes, silo's en een pompput worden geïnstalleerd. Ten zuiden van de mestloods wordt een nieuwe lagune voor de opvang van hemelwater uitgegraven (ca. 670m²) tot een diepte van ca. 180cm onder het maaiveldniveau. Rondom wordt een wal van ca. 150cm hoog aangelegd met de uitgegraven aarde (ca. 463m²). De lagune wordt verbonden met een nieuwe infiltratie/buffervoorziening die zal worden aangelegd in het uiterste zuidelijke deel van het terrein (ca. 1250m²). Ten noorden van de bewaarloods en ten westen en zuiden van de lagune wordt tot slot een nieuwe beplanting voorzien. In het bureauonderzoek werd opgenomen dat een proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in dit deel van het plangebied waar er werken gepland zijn, dit is ten westen van de huidige boerderijgebouwen en in het uiterst zuidoostelijke deel van het terrein. Dit vooronderzoek toonde aan dat een site met grondsporen uit de Romeinse periode aanwezig was in het zuidoostelijke deel van het terrein. Een vervolgonderzoek werd dan ook uitgevoerd in deze zone, die een oppervlakte heeft van ca. 1152m². In de westelijke deelzone werden geen relevante archeologische sporen aangetroffen, deze zone werd vrijgegeven.

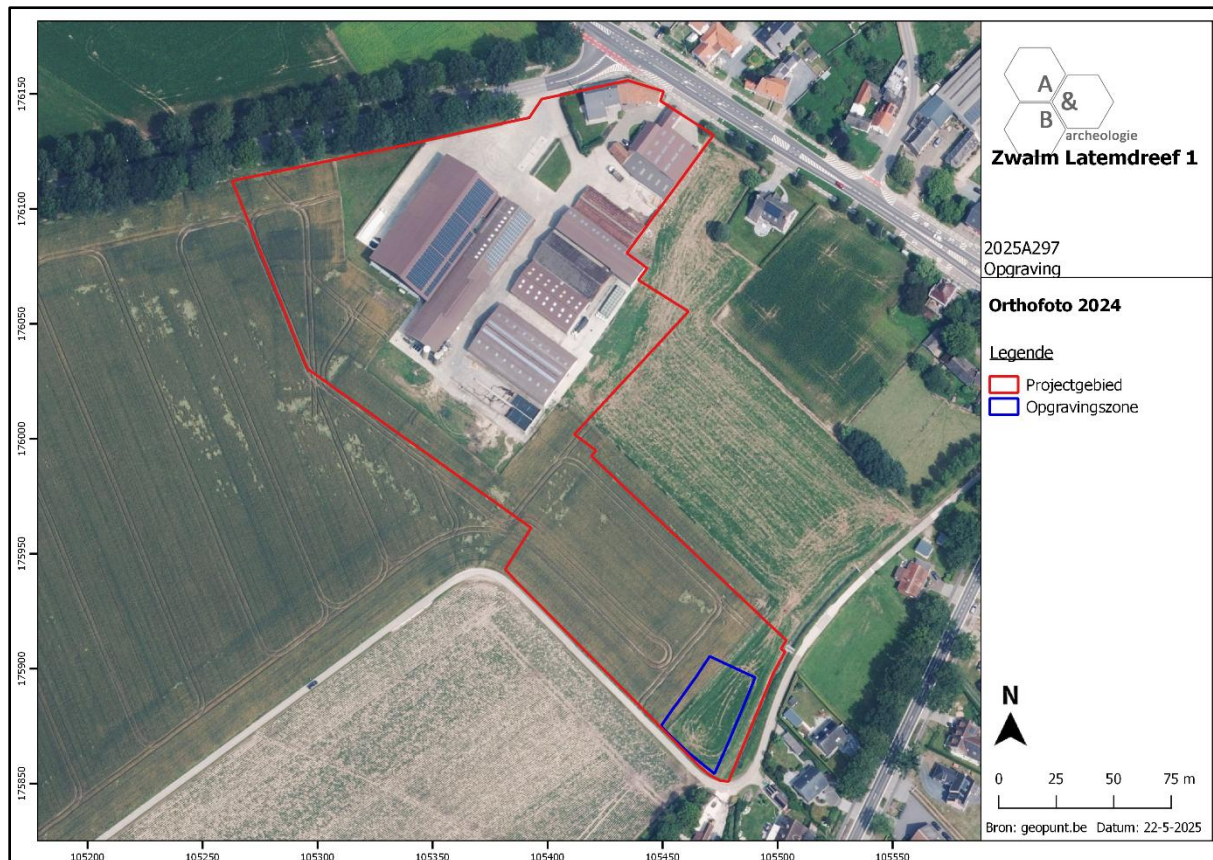
Figuur 1 Uitsnede uit de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 2 Detail van de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone (bron: NGI).

Figuur 3 Aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone op het kadaster (bron: geopunt.be).

Figuur 4 Aanduiding van het plangebied en de opgravingszone op de orthofoto van 2024 (bron: geopunt.be).

1.2. Archeologische voorkennis

1.2.1. Samenvatting bureauonderzoek¹

Op basis van het bureauonderzoek werd gesteld dat er binnen de grenzen van het plangebied interessante en relevante archeologische waarden aanwezig zouden kunnen zijn. In de directe omgeving werd echter nog niet veel archeologisch onderzoek uitgevoerd. Een proefsleuvenonderzoek ten zuidwesten van het terrein en veldprospecties in de directe omgeving toonden wel reeds Romeinse aanwezigheid aan. Waarschijnlijk wijzen deze sites op de aanwezigheid van villadomeinen in de omgeving. Het plangebied kent een interessante landschappelijke ligging, op een hogere rug die wordt omgeven door enkele natuurlijke waterlopen. Dit zou een interessante locatie geweest kunnen zijn voor menselijke aanwezigheid in het verleden. Het archeologisch potentieel voor het aantreffen van sites met grondsporen vanaf de Romeinse periode werd dan ook als zeer hoog ingeschat. Voor prehistorische artefactensites werd een eerder gemiddelde verwachting vooropgesteld.

Er werd een verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van landschappelijke boringen (al dan niet gevolgd door verkennend en eventueel waarderend archeologisch booronderzoek en mogelijk een proefputtenonderzoek) en een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van een proefsleuvenonderzoek geadviseerd.

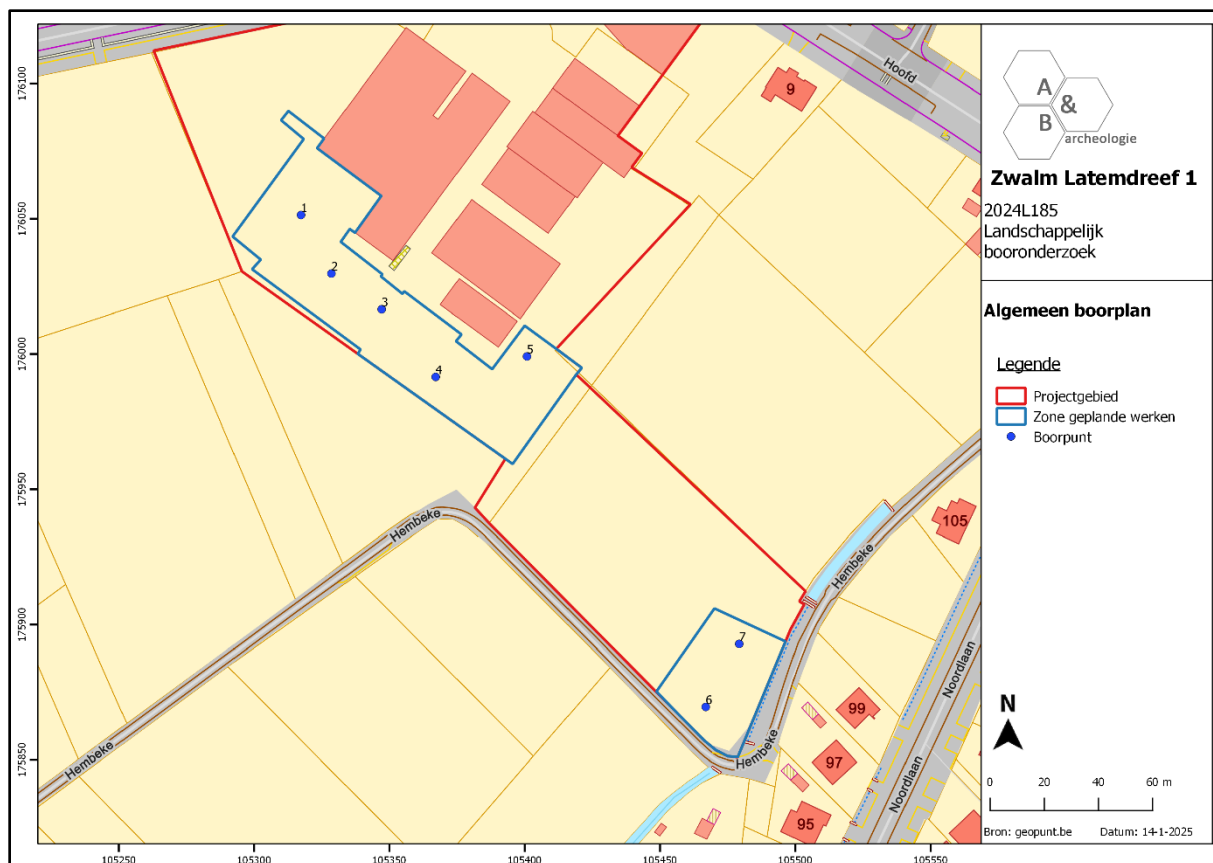
1.2.2. Samenvatting archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven²

Het verder vooronderzoek bestond uit een landschappelijk booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek.

Bij het landschappelijk booronderzoek werd de aardkundige opbouw van het terrein vastgesteld via 7 handmatige boringen. Hierbij werd over het volledige plangebied een A-C bodemopbouw geattesteerd. Deze bodems hebben een zeer laag potentieel voor de in situ bewaring van steentijd artefactensites. Er werd dan ook geen verder archeologisch booronderzoek uitgevoerd. Sites met grondsporen konden wel nog verwacht worden op het niveau van de C-horizont, die gunstig bewaard lijkt te zijn binnen het plangebied. Het proefsleuvenonderzoek werd dan ook uitgevoerd binnen beide deelzones.

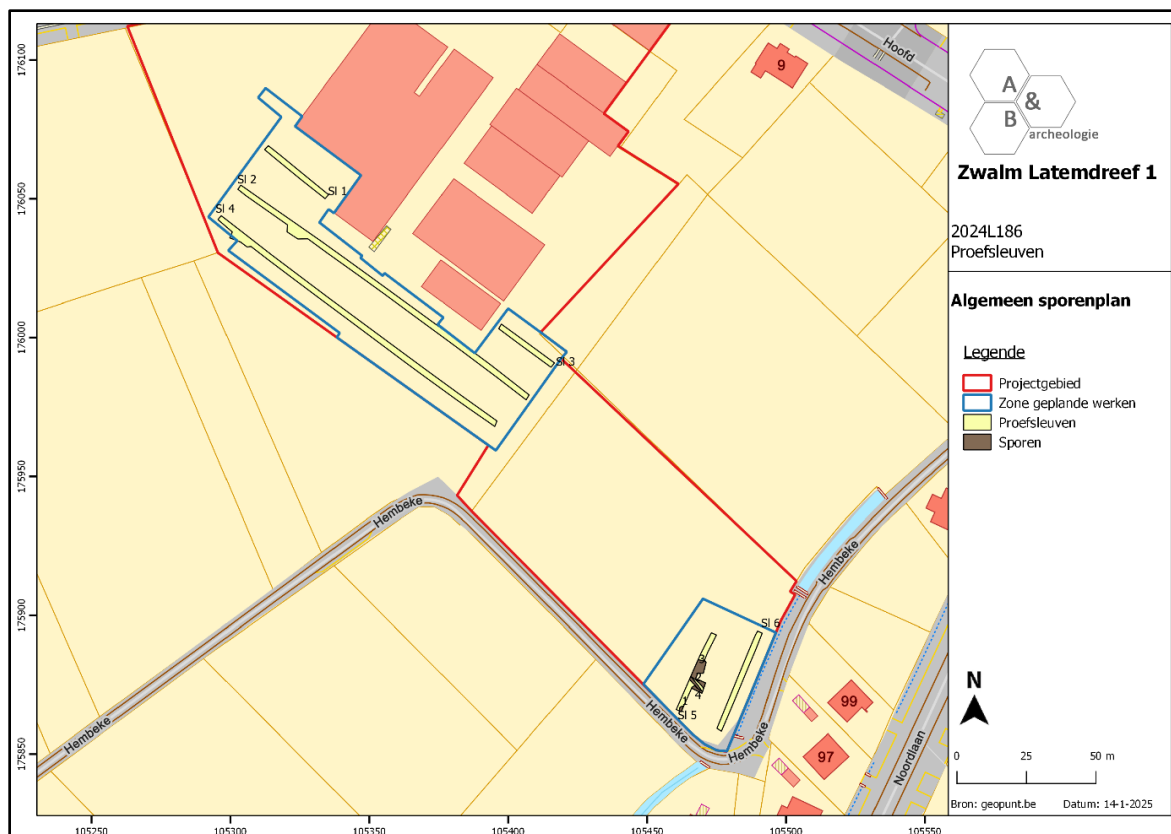
¹ Acke et al. 2024.

² Acke et al. 2025.

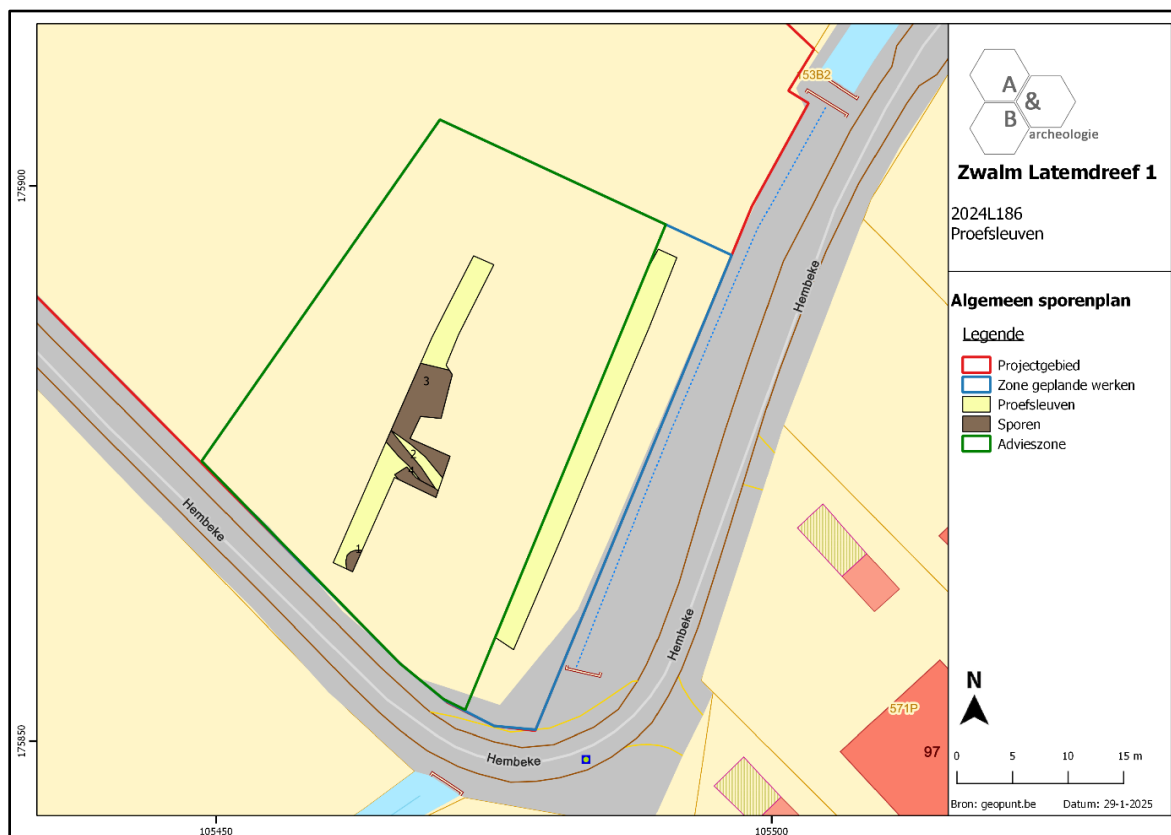

Figuur 5 Aanduiding van de boorpunten van het landschappelijk booronderzoek op het kadaster (bron: Acke, Bracke, Wyns 2025, 12, fig. 3).

Tijdens het proefsleuvenonderzoek kwamen enkele archeologische sporen uit de Romeinse periode aan het licht in de zuidelijke deelzone. Het gaat om een aantal kuilen en greppels die mogelijk behoren tot een woonerf. Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek nog geen gebouwplattegronden of waterhoudende structuren zoals waterputten aangesneden, maar deze kunnen wel aanwezig zijn binnen de grenzen van het plangebied. De aanwezigheid van funeraire en artisanale structuren valt evenmin uit te sluiten. De aangetroffen sporen sluiten aan bij de resultaten van het proefsleuvenonderzoek dat in 2020 werd uitgevoerd meteen ten (zuid)westen van deze deelzone. Ter hoogte van de zuidoostelijke deelzone zal een infiltratiebekken aangelegd worden waarbij de grond tot ca. 50cm onder het huidige maaiveldniveau wordt uitgegraven. Dit is ook de diepte waarop het archeologisch niveau zich situeert in deze zone, wat betekent dat de aanwezige archeologische sporen vernield zullen worden door de geplande graafwerken. Er wordt voorgesteld de gehele werkzone rond het bufferbekken verder op te graven (ca. 1.152m²). Enkel de zone vanaf sleuf 6 en verder naar het oosten werd vrijgegeven wegens het ontbreken van archeologische sporen. In de noordwestelijke deelzone werden evenmin archeologische sporen aangetroffen; ook deze zone werd vrijgegeven.

Figuur 6 Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek, geprojecteerd op het GRB (bron: Acke, Bracke, Wyns 2025, Pg. 28, fig. 20).

Figuur 7 Detail van de allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek met aanduiding van de advieszone voor opgraving (bron: Acke, Bracke, Wyns 2025, Pg. 36, fig. 34).

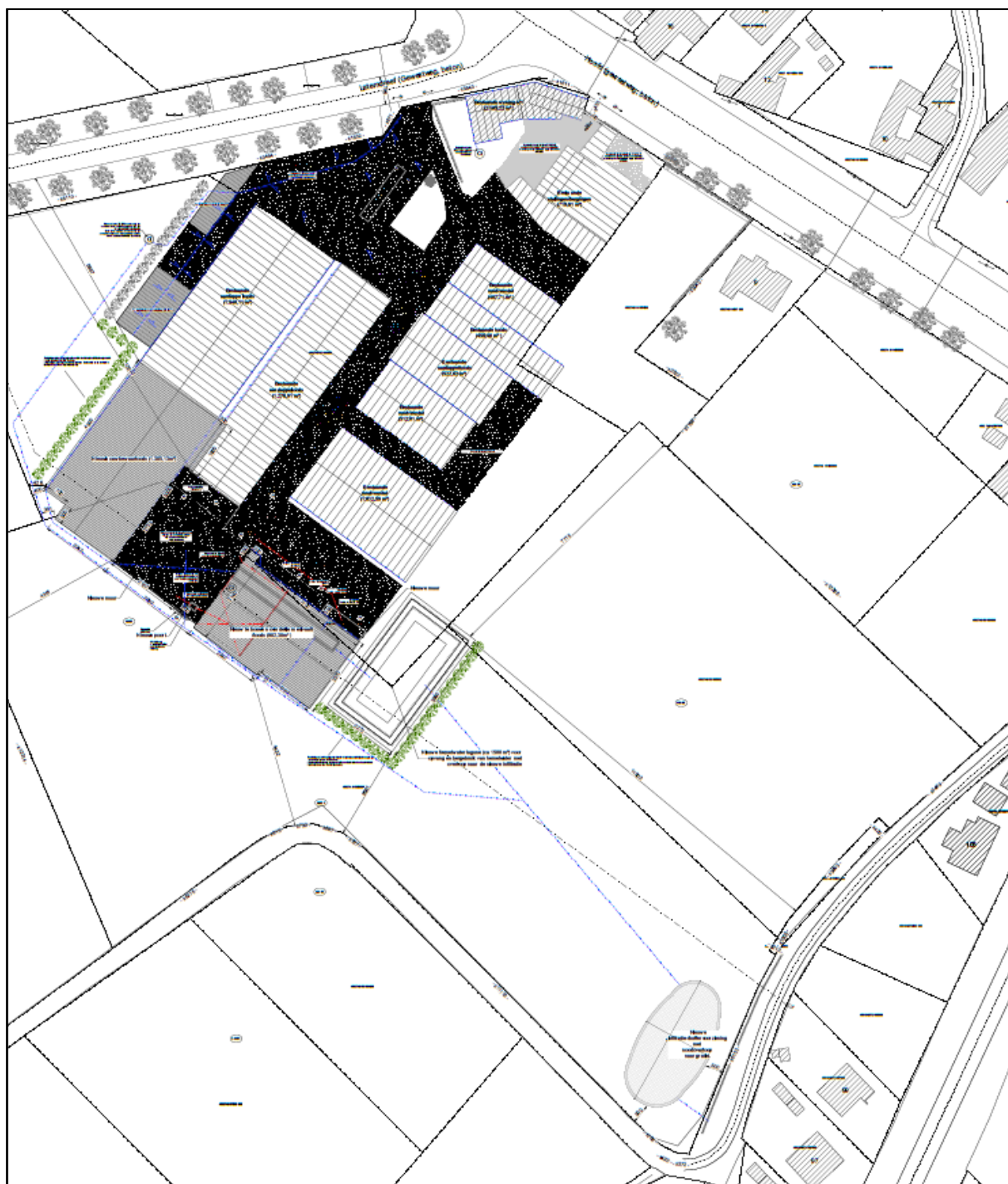
1.3. Beschrijving van de geplande werken

De bestaande bebouwing blijft geheel behouden in de geplande werken. De initiatiefnemer wenst echter enkele structuren toe te voegen. Zo zal ten westen van de huidige infrastructuur een nieuwe bewaarloods (ca. 1.385m²) en een nieuwe mestloods (ca. 982m²) gebouwd worden. De bewaarloods zal gefundeerd worden tot een diepte van ca. 100 à 120cm onder het huidige maaiveldniveau. Voor de mestloods wordt een fundering tot op de draagkrachtige, vorstvrije ondergrond voorzien. Tussen beide structuren wordt een nieuwe betonverharding (ca. 895m²) aangelegd waarbinnen nieuwe citernes, silo's en een pompput worden geïnstalleerd. Voor de aanleg van de verharding dient rekening gehouden te worden met een bodemingreep tot ca. 40cm onder het huidige maaiveldniveau. Ter hoogte van de putten is echter sprake van een diepere verstoring. Ten zuiden van de mestloods wordt een nieuwe lagune voor de opvang van hemelwater uitgegraven (ca. 670m²) tot een diepte van ca. 180cm onder het maaiveldniveau. Rondom wordt een wal van ca. 150cm hoog aangelegd met de uitgegraven aarde (ca. 463m³). De lagune wordt verbonden met een nieuwe infiltratie/buffervoorziening die zal worden aangelegd in het uiterste zuidelijke deel van het terrein (ca. 1250m²). Ten noorden van de bewaarloods en ten westen en zuiden van de lagune wordt tot slot een nieuwe beplanting voorzien.

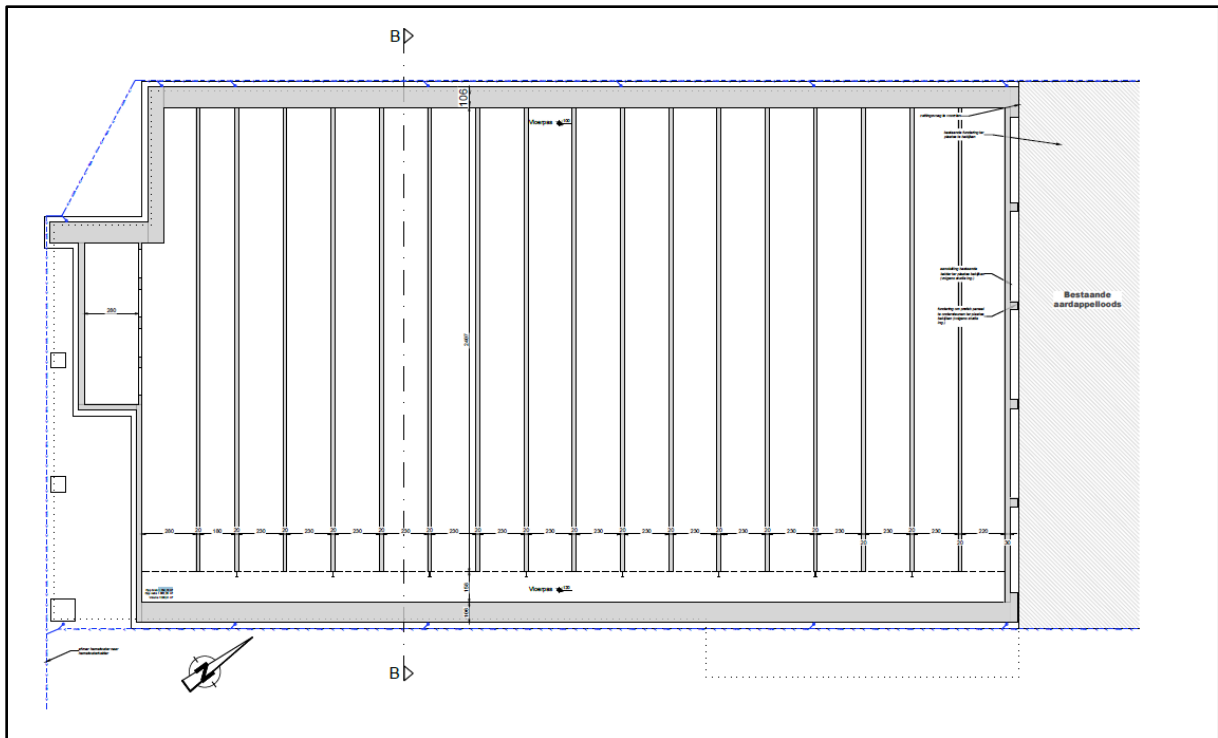
De geplande werken zullen aldus een grote impact hebben op de bodem in het noordwestelijke en zuidelijke deel van het plangebied. De bestaande bebouwing en tussenliggende landbouwgronden blijven ongewijzigd.

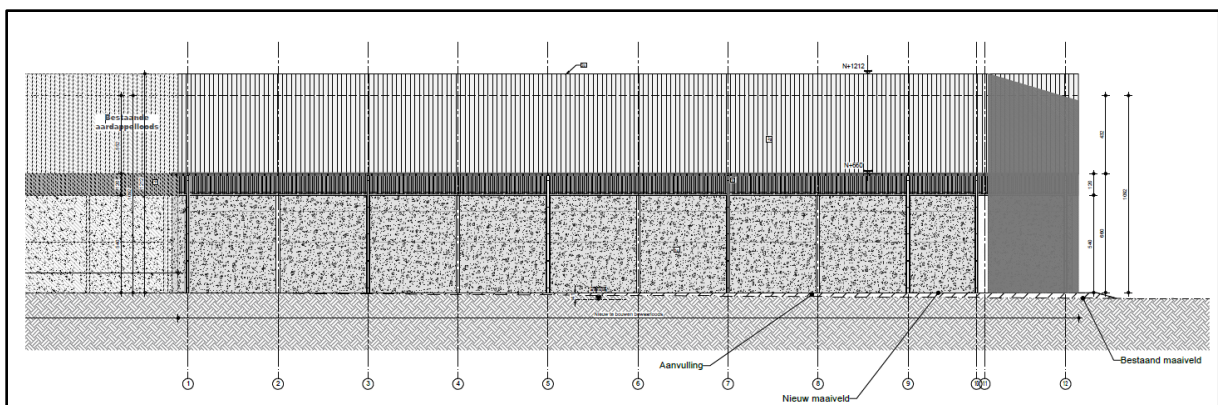
Figuur 8 Geplande werken, geprojecteerd op het GRB (bron: Acke et al. 2024, Pg. 10, Fig. 6).

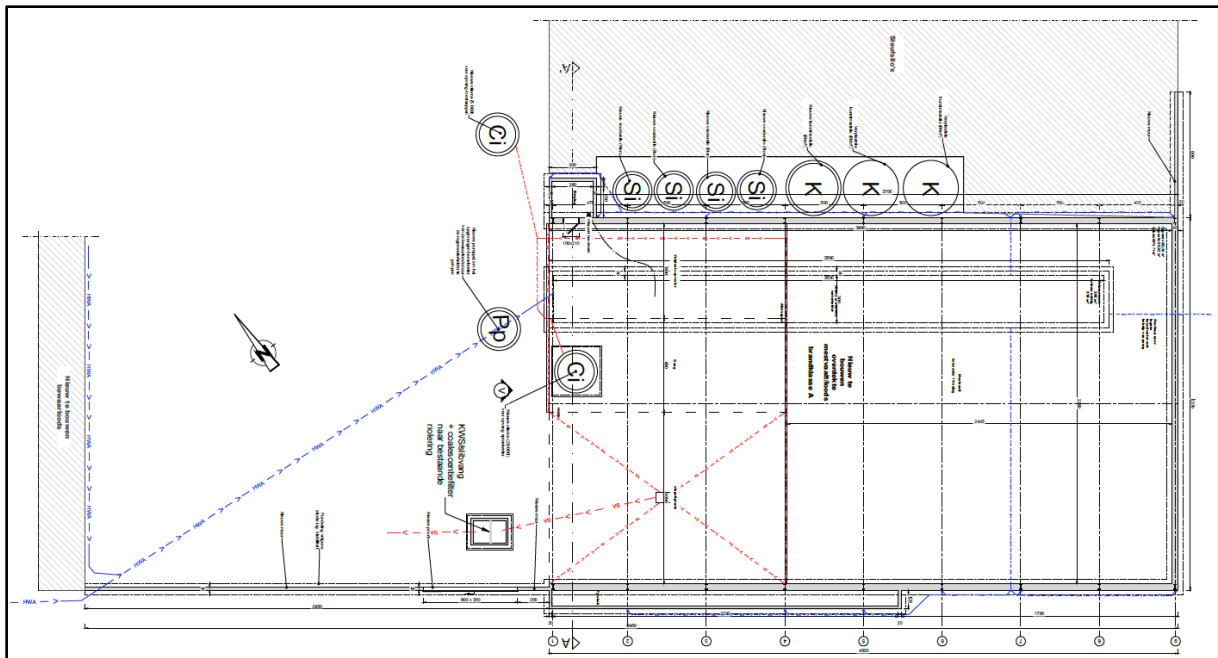
Figuur 9 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

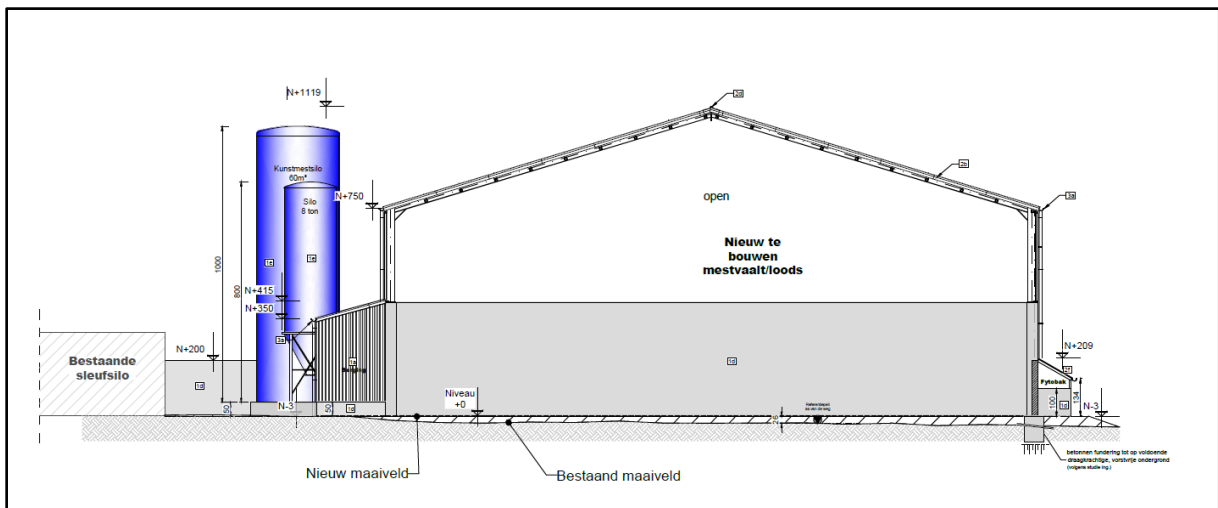
Figuur 10 Funderingsplan van de nieuwe bewaarloods (bron: initiatiefnemer).

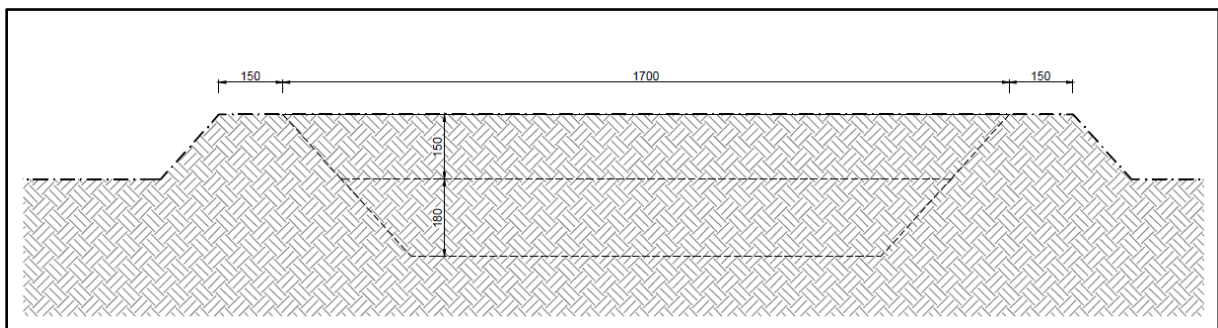
Figuur 11 Voorgevelplan van de nieuwe bewaarloods (bron: initiatiefnemer).

Figuur 12 Funderingsplan van de nieuwe mestloods (bron: initiatiefnemer).

Figuur 13 Snede van de nieuwe mestloods (bron: initiatiefnemer).

Figuur 14 Doorsnede van de nieuwe lagune (bron: initiatiefnemer).

1.4. Werkwijze en strategie

1.4.1. Opgravingsmethode

Op basis van het proefsleuvenonderzoek werd in het programma van maatregelen van de nota een opgraving geadviseerd in de zuidoostelijke deelzone. In de westelijke deelzone werden bij het proefsleuvenonderzoek geen relevante sporen aangetroffen, deze zone werd vrijgegeven. De advieszone voor opgraving had een oppervlakte van ca. 1.152m². Het onderzoek diende uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen horende bij de nota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden.

Het onderzoek werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk. De opmetingen werden uitgevoerd met een GPS-aangestuurd systeem met precisie van 1cm. De teelaarde, het aangelegde vlak, de sporen en de storten werden onderzocht met een metaaldetector van het type XP Deus; dit leverde enkele relevante vondsten op. De opgravingszone werd aangelegd in twee noordoost-zuidwest georiënteerde werkputten. Het archeologisch vlak werd opgeschoond. Alle sporen, 24 in totaal, kregen een uniek nummer, werden beschreven en geregistreerd via foto's en opmetingen. De grondsporen werden vervolgens gecoupeerd en onderzocht. De foto's werden genomen met een camera van het type en RICOH WG-6. Het vondstmateriaal werd ingezameld en voorzien van een vondstkaartje. Na de opgraving werden de vondsten gewassen, gedroogd en geïnventariseerd. Diagnostische fragmenten aardewerk werden getekend. Ook werden stalen genomen voor natuurwetenschappelijk onderzoek van sporen die zich hiertoe leenden. Het betreft een pollenstaal en een grondstaal. Tijdens de opgraving werden geen bijkomende bodemprofielen geplaatst, er werd gebruik gemaakt van een profiel dat aangelegd werd tijdens het proefsleuvenonderzoek ter hoogte van de opgravingszone.

Het archeologisch vlak werd aangelegd op één niveau, meer bepaald in de top van de C-horizont, op ca. 40cm à 75cm onder het huidige maaiveldniveau.

1.4.2. Organisatie van de opgraving

Het onderzoek werd uitgevoerd van maandag 24 februari 2025 tot en met woensdag 26 februari 2025 in overwegend gunstige weersomstandigheden. Het kraanwerk werd uitgevoerd door Steven Antheunis (SA Grondwerken). Maarten Bracke trad op als erkend archeoloog, en Bert Acke, Paulien Fonteyn en Gwendy Wyns vulden het team van archeologen aan.

Op 12 maart 2025 werd het archeologierapport ingediend bij Onroerend Erfgoed. Het eindverslag werd conform de Code van Goede Praktijk versie 4.0 opgemaakt door assistent-archeoloog Paulien Fonteyn en Gwendy Wyns en erkend archeoloog Maarten Bracke. Na afronding van de opgraving en het eindverslag zal het archeologisch ensemble overgedragen worden aan de initiatiefnemer.

1.4.3. Relevant gebruikt materiaal

Het vlak werd aangelegd door een 21-tons kraan met een gladde, platte graafbak. Het vlak, de sporen, de hoogtes, ... werden ingemeten met een GPS-toestel van het merk Geomaxx door de aanwezige archeologen. De foto's werden genomen met een camera van het merk Nikon Coolpix W300. Metaaldetectie werd uitgevoerd met een motion detector van het merk XP Deus met 21cm zoekschijf. Verder werd gebruik gemaakt van klein opgravingsmateriaal zoals schop, truweel, vouwmeters, schaallat, vondstzakken, etc.

1.4.4. Afwijkingen strategie ten opzichte van het programma van maatregelen

Er werd niet afgeweken van het programma van maatregelen bij de nota van het proefsleuvenonderzoek.

Figuur 15 Aanleg en opschaven van het archeologisch vlak.

Figuur 16 Opschaven en registreren van één van de sporen.

Figuur 17 Optekenen van een coupe.

1.4.5. Selectiekeuze vondsten

Er werd geen selectie doorgevoerd betreffende de inzameling van vondstmateriaal. Alle aangetroffen vondsten werden ingezameld en voorzien van een vondstenkaartje.

1.4.6. Selectiekeuze staalname

Tijdens de opgraving werden verschillende staalnames uitgevoerd. De staalname gebeurde om de vooropgestelde onderzoeksvragen te beantwoorden, maar was afhankelijk van de aangetroffen sporen en structuren en de mogelijkheid tot het nemen van een zinvol staal.

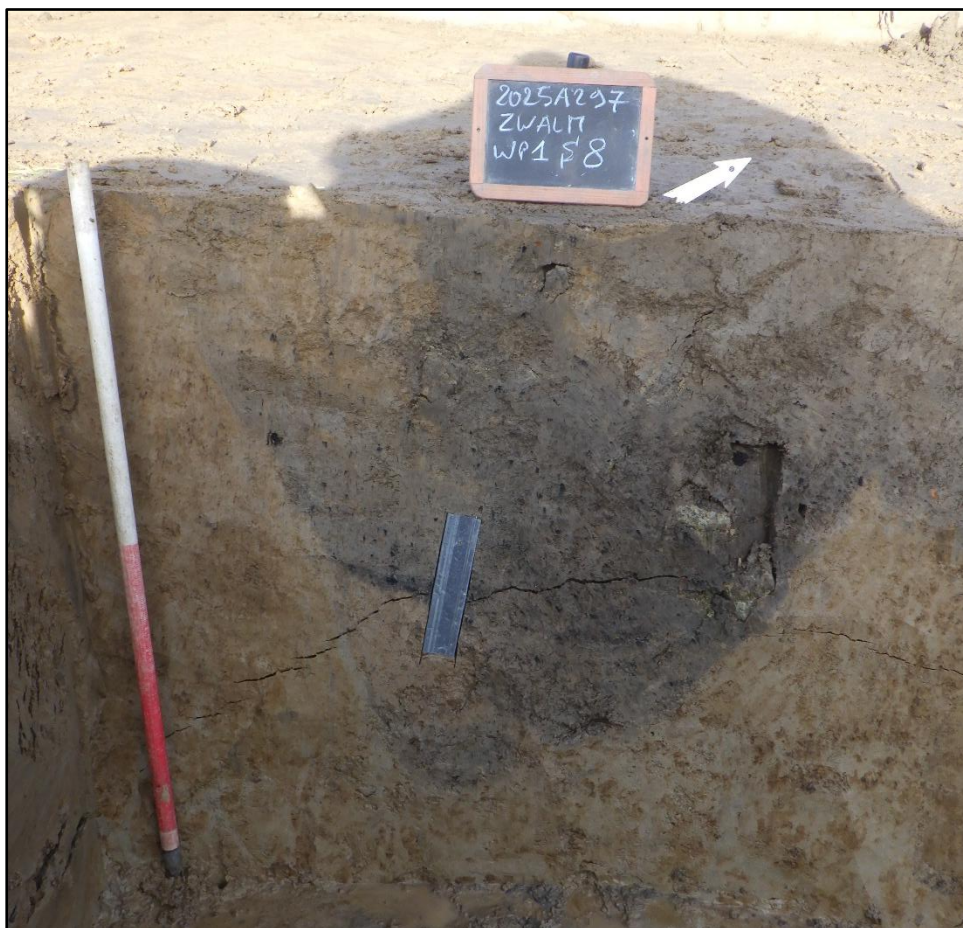
Bij de opgraving werd een pollenstaal (inv. 1) en grondstaal (inv. 2) ingezameld uit gracht S8. Andere paleo-ecologische stalen werden niet genomen vanwege het gebrek aan geschikte contexten. Er werd evenmin houtskool ingezameld gezien het aangetroffen aardewerk en de muntvondsten de site reeds scherp dateren.

In het archeologierapport werd het volgende omschreven:

‘In eerste instantie zal het ingezamelde grondstaal uit S8 worden uitgezeefd en zal een snelle scan van het residu gebeuren om na te gaan of het bruikbaar materiaal bevat voor een verdere macrobotanische analyse. Daarnaast kan het pollenstaal uit de context aangewend worden voor palynologisch onderzoek.’

Staalnummer	Spoor	Laag	Structuur
1	8	1 en 2	gracht
2	8	1	gracht

Tabel 1 Bemonsterde sporen en staalnummers. De geselecteerde stalen voor natuurwetenschappelijk onderzoek worden grijs ingekleurd.

Figuur 18 Weergave van het pollenstaal van gracht S8.

1.4.7. Inbreng specialisten

De munten werden geconserveerd door conservatrice Ansje Cools. Verder werden geen specialisten geraadpleegd.

1.4.8. Algemene wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

2. Assessmentrapport

2.1. Gehanteerde methoden, technieken en criteria

Alle sporen, vondsten en stalen zijn beschreven en geregistreerd zoals omschreven in de Code van Goede Praktijk. Op basis hiervan werd een gedegen assessment van de vondsten, stalen, conservatie, sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren en de site in zijn geheel uitgevoerd door de erkend archeoloog, veldwerkleider, de assistent-archeologen en de natuurwetenschappers. De diverse methoden, technieken en criteria worden in onderhavige deelhoofdstukken verder omschreven.

2.2. Observaties en registraties

2.2.1. Assessment van de vondsten

In totaal werden tijdens de opgraving 24 inventarisnummers uitgedeeld aan vondsten aangetroffen in de archeologische sporen. Het vondstmateriaal kan onderverdeeld worden in aardewerk, bouwkeramiek, natuursteen en metaal. Het vondstmateriaal was verspreid in de sporen, er kan niet van bepaalde vondstconcentraties in bepaalde sporen gesproken worden. Sommige kuilen bevatten in verhouding wel meer aardewerk, mogelijk kenden deze een functie als afvalkuil. Het vondstmateriaal kende een functie als gebruiksvoorwerp, vondstmateriaal met een rituele functie werd niet aangetroffen. Het aangetroffen aardewerk en 2 munten kunnen gebruikt worden voor de datering van de sporen en kunnen mogelijk een beeld werpen op de sociale positie van de site. Daarnaast kan het aardewerk ook gebruikt worden voor mogelijke regionale en transregionale economische patronen te onderscheiden.

Het vondstmateriaal wordt verder besproken in hoofdstuk 3.4.

Vondstcategorie	Aantal (n)
Aardewerk	138
Bouwkeramiek	5
Natuursteen	5
Metaal	5

Tabel 2 Overzicht van de vondstcategorieën in aantallen.

2.2.2. Assessment van de stalen

In totaal werden 2 inventarisnummers uitgedeeld aan stalen. Het betreft een pollenstaal (inv. 1) en grondstaal (inv. 2) van gracht S8.

Van gracht S8 werd een pollenstaal en een grondstaal genomen voor palynologisch en macrobotanisch onderzoek. Dergelijk onderzoek kan inzicht bieden in het gebruik en de teelt van gewassen door de mens op en nabij de site. Daarnaast kan het onderzoek mogelijk informatie verschaffen over de voedsel economie van de bewoners van de site.

Het grondstaal van gracht S8 werd uitgezeefd en er werd een assessment uitgevoerd op de aanwezigheid van zaden en vruchten. Het staal bleek ontoereikend voor verder macrobotanisch onderzoek gezien er geen resten van zaden en vruchten werden aangetroffen. Enkel brokjes leem, scherfjes en concreties konden onderscheiden worden. Ook het pollenstaal bleek ontoereikend voor verder onderzoek gezien de roestige oxidatiesporen in de ondergrond en de daardoor slechte bewaring van het pollenspectrum.

Categorie	Aantal
Pollenstaal	1
Grondstaal	1

Tabel 3 Overzicht van de ingezamelde stalen.

Staalnummer	Spoor	Laag	Structuur	Reden bemonstering
1	8	1 en 2	gracht	Palynologisch onderzoek en macrobotanisch onderzoek
2	8	1	gracht	Palynologisch onderzoek en macrobotanisch onderzoek

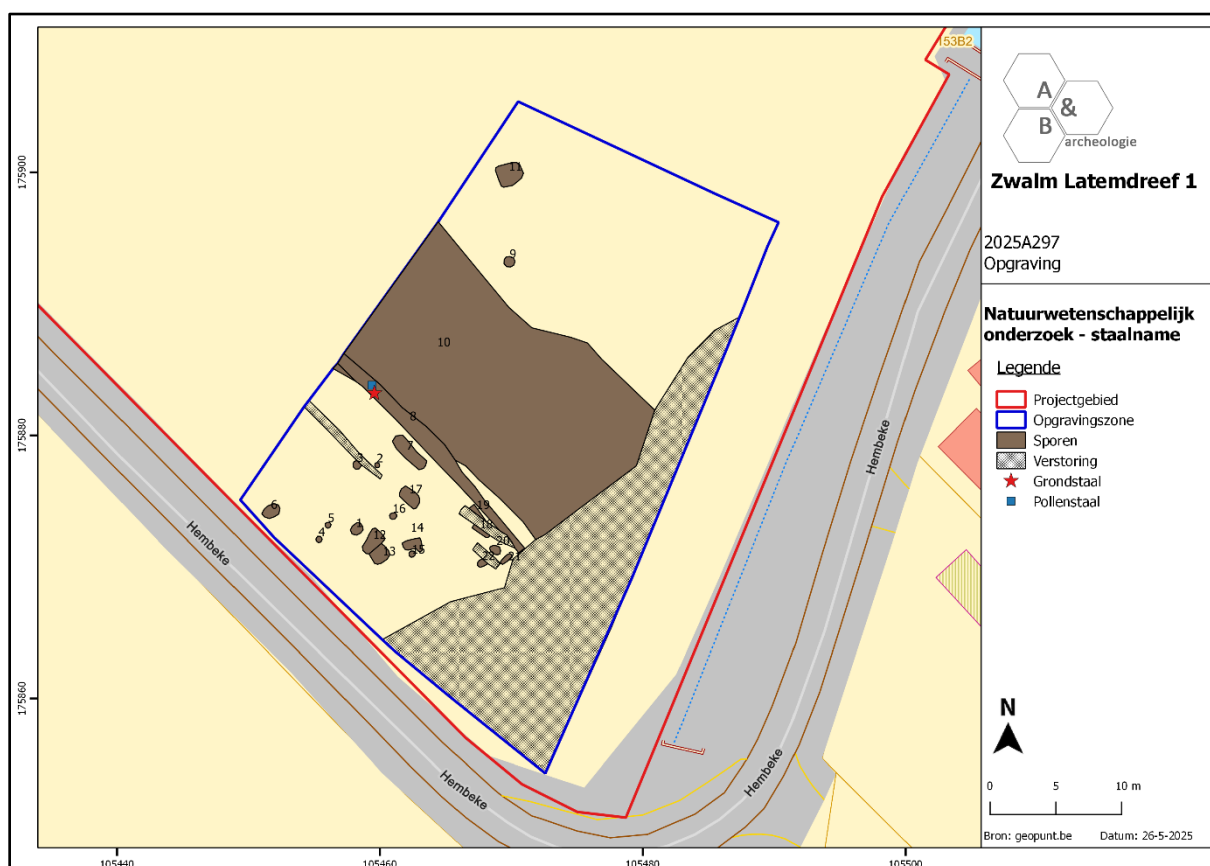
Tabel 4 Detail van de ingezamelde stalen met aanduiding van de geselecteerde stalen voor natuurwetenschappelijk onderzoek (grijs).

Onderzoek	Waardering	Analyse
Macrobotanisch onderzoek	1	/

Tabel 5 Aantallen per wetenschappelijk onderzoek, in dit geval een waardering in functie van macrobotanisch onderzoek.

Figuur 19 Residu van grondstaal S8 (inv. 2)

Figuur 20 Allesporenplan met weergave van de staalnames voor natuurwetenschappelijk onderzoek.

2.2.3. Conservatie-assessment

Twee munten (inv. 24) werden geselecteerd voor conservatie. Het overige vondstmateriaal vereist geen specifieke conservatie voor een gedegen langdurige bewaring in een depot, conform de Code van Goede Praktijk. Het vondstmateriaal wordt degelijk verpakt om verder verval en breuken te voorkomen (passieve conservatie).

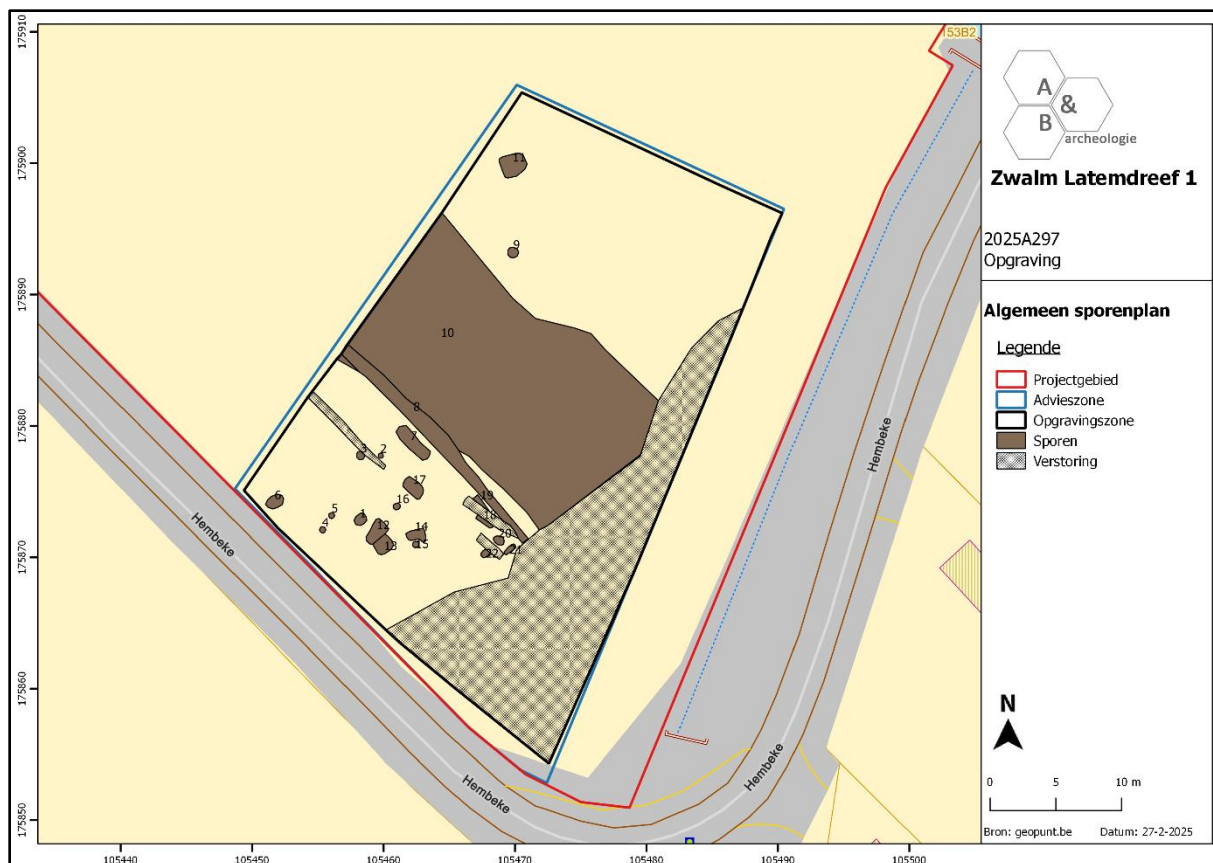
2.2.4. Assessment van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren

Tijdens het onderzoek werden 24 spoornummers uitgedeeld aan grondsporen. Daarnaast werden enkele recente verstoringen aangetroffen en als dusdanig opgemeten. Het gaat om een meerfasig grachtencomplex en verschillende kuilen en paalsporen die op basis van het vondstmateriaal in de midden-Romeinse periode (2de helft 1ste – 2de eeuw) gedateerd kunnen worden. De sporen situeren zich verspreid over de volledige opgravingszone, hoewel het merendeel van de aangetroffen kuilen zich voornamelijk ten zuiden van de grachten situeert. De sporen maken waarschijnlijk deel uit van een woonerf dat zich verder uitstrekt naar het zuiden en westen.

De voornaamste sporen worden verder behandeld in hoofdstuk 3.3.

Categorie	Aantal
Gracht	4
Paalspoor	6
Kuil	14

Tabel 6 Zicht op de aangetroffen spoorcategorieën en hun aantallen.

Figuur 21 Allesporenkaart, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

2.2.5. Assessment van de archeologische site

Het archeologisch onderzoek bracht enkel sporen aan het licht uit de midden Romeinse periode (2de helft 1ste – 2de eeuw). Centraal bevond zich een NW-ZO gericht grachtencomplex dat uit meerdere fases bestaat. Ten zuidwesten hiervan werden meerdere kuilen aangetroffen. Op basis van het vondstmateriaal en de vulling van de kuilen lijkt het te gaan om afvalkuilen. Daarnaast waren nog enkele kleinere kuilen, mogelijk paalsporen, aanwezig. Ten noorden van het grachtencomplex werden slechts 2 kuilen aangetroffen.

De site kent een relatief gunstige bewaring ter hoogte van de opgravingszone. In de zuidoostelijke hoek van het terrein was een grootschalige verstoring aanwezig, in de rest van het terrein werden slechts enkele tot vrijwel geen verstoringen aangetroffen. Uit de doorsneden van de sporen in het zuidoostelijk deel kan wel afgeleid worden dat op deze plaats het terrein in het verleden reeds voor een deel afgegraven of afgetopt werd.

2.3. Potentieel voor wetenschappelijk onderzoek

Vanwege de ongeschiktheid van de genomen natuurwetenschappelijke stalen werd geen verder natuurwetenschappelijk onderzoek uitgevoerd.

De onderzoeksresultaten kunnen gebruikt worden bij een ruimer synthetiserend onderzoek naar de archeologische en historische ontwikkeling van de regio rond Zwalm en bij onderzoek naar Romeinse sites in Vlaanderen.

2.4. Uit te voeren onderzoek

2.4.1. Te beantwoorden onderzoeksvragen

In de nota waren onderstaande niet-limitatieve onderzoeksvragen opgenomen:

- Wat is de aard, omvang, datering en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Welke spoorcategorieën zijn aanwezig? En tot welke functie behoren deze (bewoning, begraving, artisanaal, ...)? Welke structuren kunnen onderscheiden worden (gebouwen, grachten, waterputten, kuilen, ...)?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere periodes? Wat is de onderlinge samenhang/fasering?
- Zijn er aanwijzingen voor artisanale activiteiten?
- Waaruit bestaat de materiële cultuur en kan dit iets leren over het gebruik van de site door de bewoner(s)? Tot welke groep, type, baksel, ... behoort het aardewerk?
- Lenen vondsten zich tot een conservatie? Wat is hun meerwaarde?
- Kunnen bepaalde sporen verder natuurwetenschappelijk onderzocht worden? Wat is hun meerwaarde? Welke vormen van natuurwetenschappelijk onderzoek zijn van toepassing (¹⁴C-datering, macrobotanisch onderzoek, pollenonderzoek, dendrochronologie, houtsoortbepaling, anthracologie, petrografie, archeozoölogie, ...)?
- Kan de site in een ruimer archeologisch kader geplaatst worden, hoe verhoudt de site zich tot de archeologische onderzoeken in de directe omgeving?
- Wat is de relatie tussen de mens en zijn omgeving?
- Kunnen eventuele patronen en/of sporen van lokale, regionale en transregionale economie onderscheiden worden?
- Zijn de grenzen van de archeologische site behaald binnen het plangebied of lopen de erven door buiten het terrein?

2.4.2. Strategie voor de verwerking

Alle gegevens van de opgraving werden opgelijst in de plannen-, foto-, sporen-, vondsten-, tekeningen- en stalenlijst. Het vondstmateriaal werd gewassen, gedroogd, gesplitst en ingevoerd, waarna een assessment en een voorstel tot verdere uitwerking werden gemaakt. Nadien werd het vondstmateriaal conform de Code van Goede Praktijk degelijk ingepakt. Het genomen grondstaal werd uitgezeefd waarna het gedroogde residu getrieerd werd voor vondstmateriaal. Ook dit materiaal werd gesplitst en ingevoerd. Het residu van het grondstaal werd zorgvuldig nagekeken op de aanwezigheid van macroresten die duidelijk afwezig bleken te zijn. De resultaten werden samengevoegd om tot een synthese en uitwerking te komen. Hierin worden, indien nodig, voorstellen gedaan voor verder specialistisch onderzoek die hier niet aan bod zijn gekomen.

2.4.3. Conservatiestrategie

Twee munten werden geselecteerd voor conservatie. Deze werden geconserveerd door Ansje Cools. Het conservatieverslag is terug te vinden in de bijlages. Het overige vondstmateriaal is stabiel genoeg en vraagt geen verdere actieve conservatie of restauratie. De vondsten zullen goed en veilig verpakt worden opdat geen (verdere) breuken kunnen ontstaan.

2.4.4. Onderzoeksvragen bij vervolgonderzoek

De onderzoeksvragen en -doelstellingen zoals geformuleerd in de nota en in hoofdstuk 2.4.1. volstaan voor de analyse van de archeologische vindplaats. Er dient geen vervolgonderzoek plaats te vinden op de resultaten van de opgraving. Wel kunnen de resultaten opgenomen worden in verder synthetiserend onderzoek.

3. Interpretatie van de archeologische site

3.1. Landschappelijk, historisch en archeologisch kader

3.1.1. Landschappelijk kader

Zwalm situeert zich in het zuiden van de provincie Oost-Vlaanderen, tussen Oudenaarde en Zottegem. De fusiegemeente bestaat uit twaalf deelgemeenten. Het plangebied behoort tot Munkzwalm dat zich als hoofdgemeente centraal binnen de fusiegemeente bevindt. De gemeente wordt grotendeels begrensd door andere fusiegemeenten van Zwalm: Dikkele in het noorden, Hundelgem in het noordoosten, Roborst in het zuidoosten, Sint-Blasius-Boekel in het zuiden, Sint-Denijs-Boekel en Sint-Maria-Latem in het westen en Paulatem en Beerlegem in het noordwesten. In het oosten grenst het aan Velzeke-Ruddershove (Zottegem). De noordwestelijke grens van de fusiegemeente wordt gevormd door de Schelde. De Peerdestokbeek, die in de Schelde uitmondt, vormt de westelijke grens. Ook de Zwalm, die de zuidoostelijke grens van de fusiegemeente vormt en verder van west naar oost doorheen het centrale deel van Zwalm loopt, mondt uit in de Schelde. De N46 tussen Erpe en Leupegem en N415 tussen Oosterzele en Brakel vormen de voornaamste wegen binnen de fusiegemeente Zwalm.

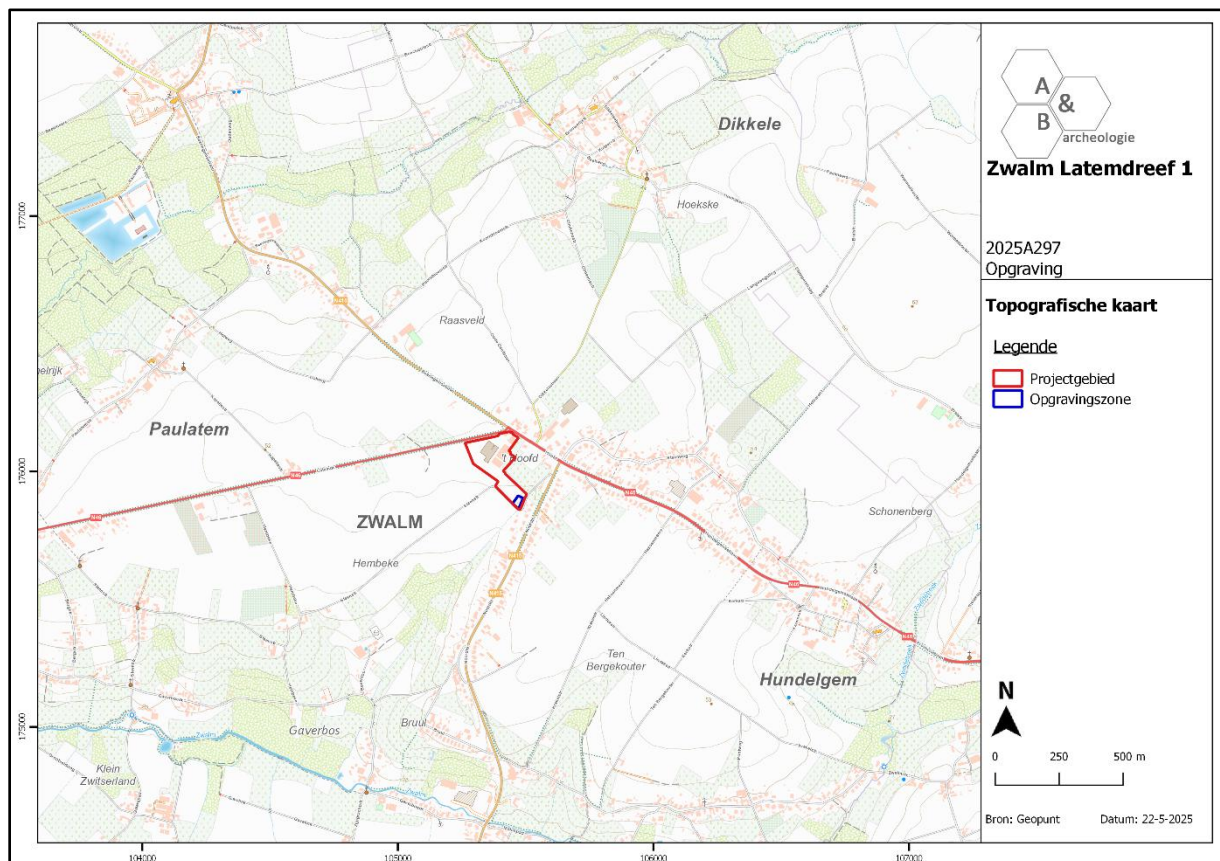
Het plangebied bevindt zich aan het kruispunt van beide wegen, die ter hoogte van het terrein worden aangeduid als Hoofd/Latemdreef (N46) en Noordlaan (N415). In het zuiden grenst het terrein aan de Steenstraat/Hembeke. Het centrum van Munkzwalm is gelegen op ca. 1,5km ten zuiden van het terrein, dat van Paulatem op ca. 1,4km ten (noord)oosten, dat van Dikkele op ca. 1,4km ten noorden en dat van Hundelgem op ca. 1,6km ten (zuid)westen. De Meesterbazenloop vormt de dichtstbijzijnde waterloop meteen ten zuidwesten van het terrein. Hij mondt ten zuiden uit in de Zwalm. De omgeving van het plangebied kent een relatief landelijk karakter met aaneengeschakelde bebouwing langsheen de voornaamste wegen, hoofdzakelijk ten oosten van het terrein, en een groot deel landbouwgronden errond.

Op de bodemgebruikskaart van 2001 wordt het plangebied grotendeels ingekleurd als 'akkerbouw'. In het noordoosten komt daarnaast 'andere bebouwing', 'gewestweg' en 'weiland' voor. Dit komt grotendeels overeen met het huidige gebruik, al is de bebouwing in het noordoosten sterk uitgebreid sindsdien.

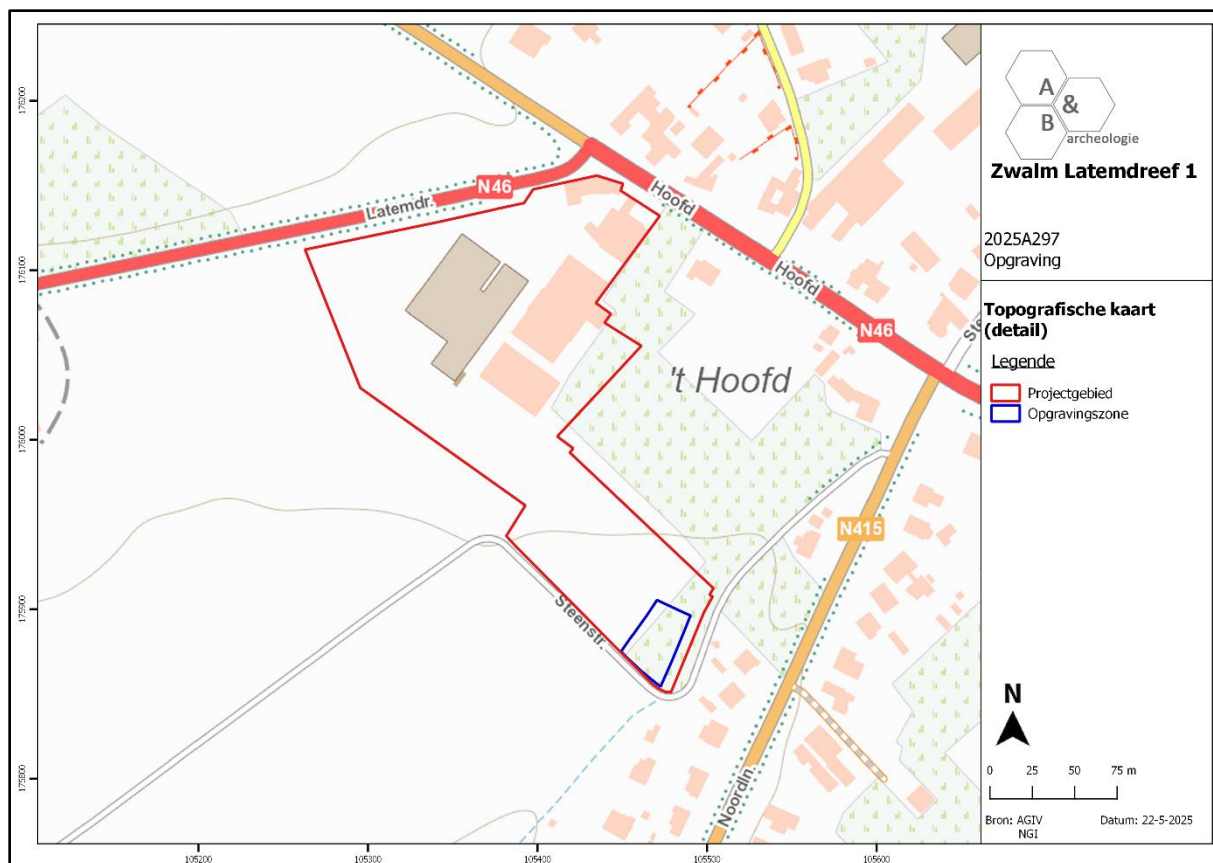
Het plangebied bevindt zich in Zandlemig Vlaanderen, binnen het Schelde-Dender Interfluvium, in de Vlaamse Ardennen. Het landschap is sterk heuvelachtig en wordt ter hoogte van het plangebied ingesneden door de Schelde in het westen, de Zwalm in het zuiden en de Stampkotbeek in het noorden. Het plangebied bevindt zich op een westelijke uitloper van een hoger gelegen rug waarop de Meesterbazenloop ontspringt ten zuidwesten van het terrein. Deze snijdt de heuvelrug enigszins in en het plangebied loopt dan ook af richting deze waterloop. Het terrein helt van maximaal ca. +51m TAW in het noorden af naar minimaal ca. +48m TAW in het zuiden. Het noordoostelijke deel van het plangebied kent een enigszins geaccidenteerd verloop door de inplanting van de huidige structuren.

De landschappelijke ligging van het plangebied, op een hogere rug die wordt omgeven door enkele natuurlijke waterlopen, zou een grote aantrekkingskracht gehad kunnen hebben op de mens in het verleden.

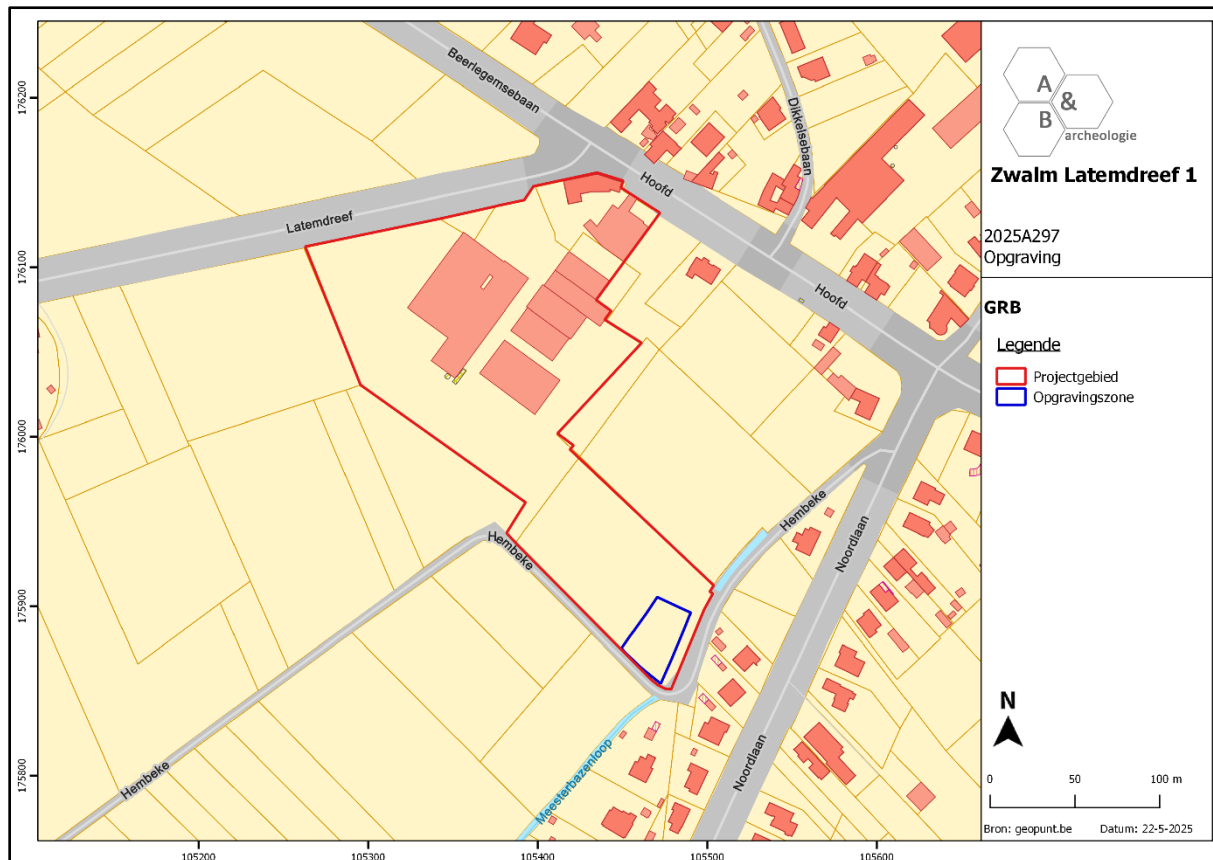
Op de potentiële bodemerosiekaart wordt het plangebied hoofdzakelijk lichtgroen ingekleurd, wat een zeer lage potentiële erosie inhoudt.

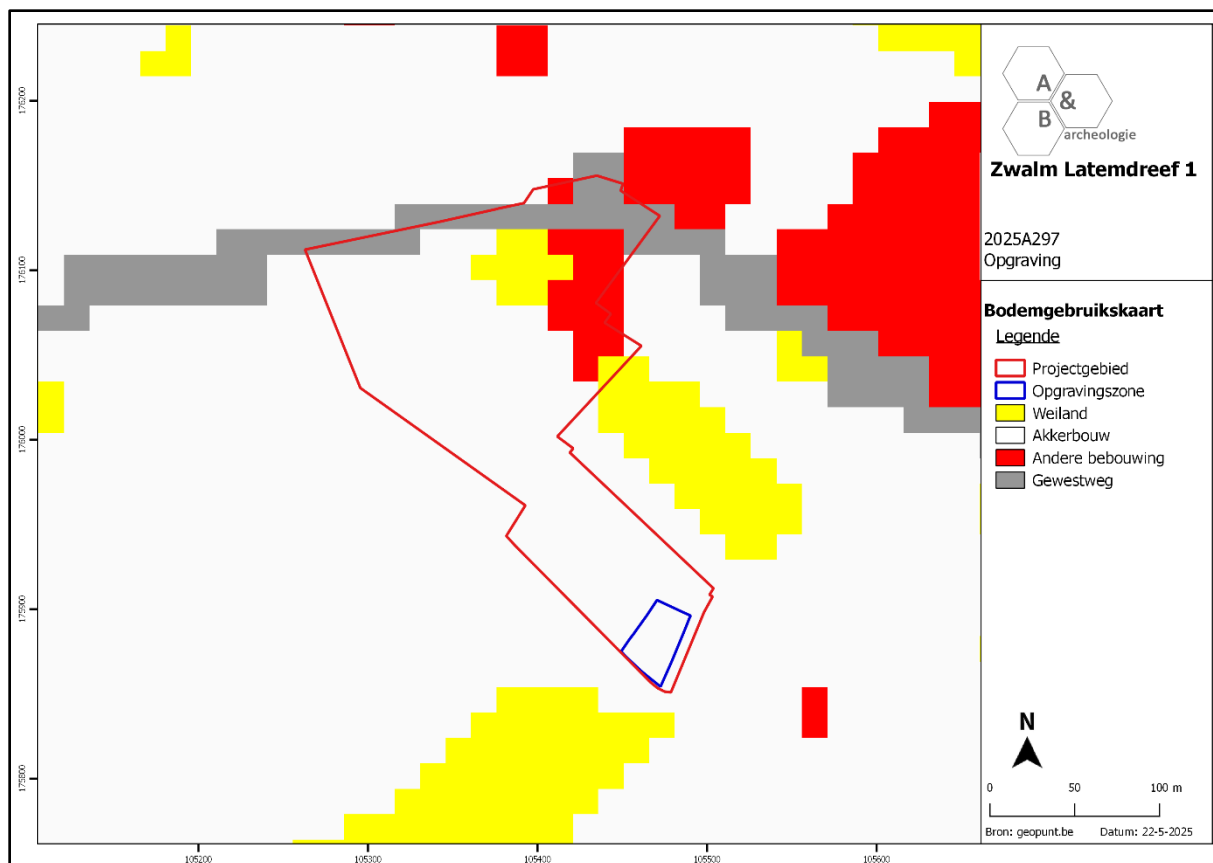
Figuur 22 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

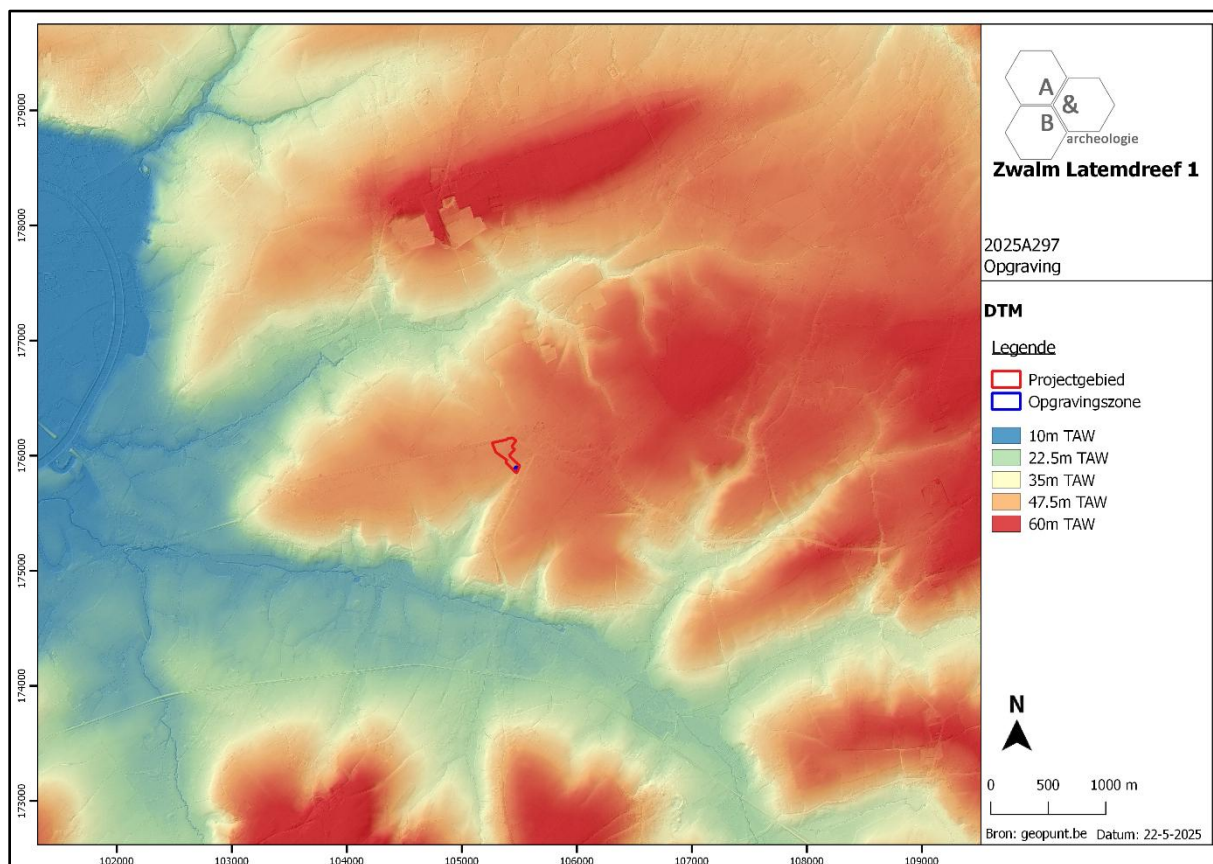
Figuur 23 Detail van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).

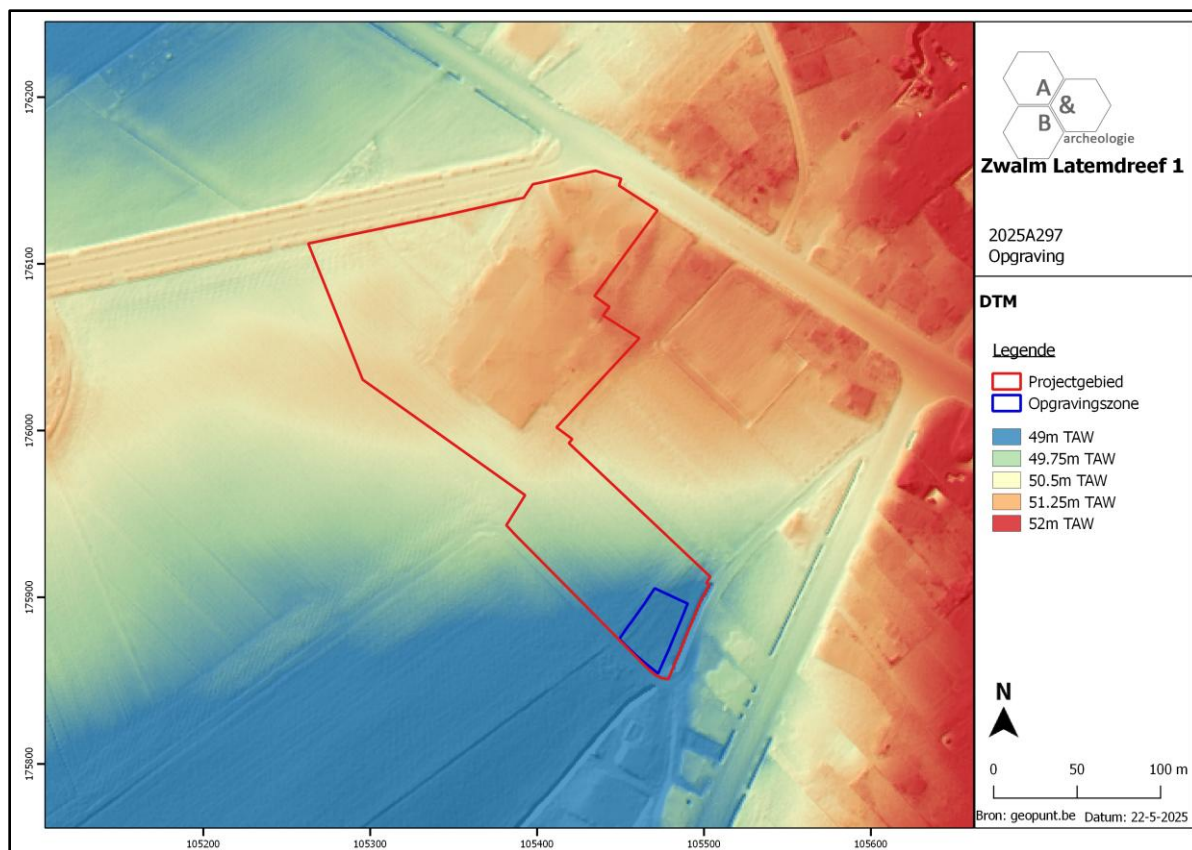
Figuur 24 Zicht op het de kadastrale kaart met aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).

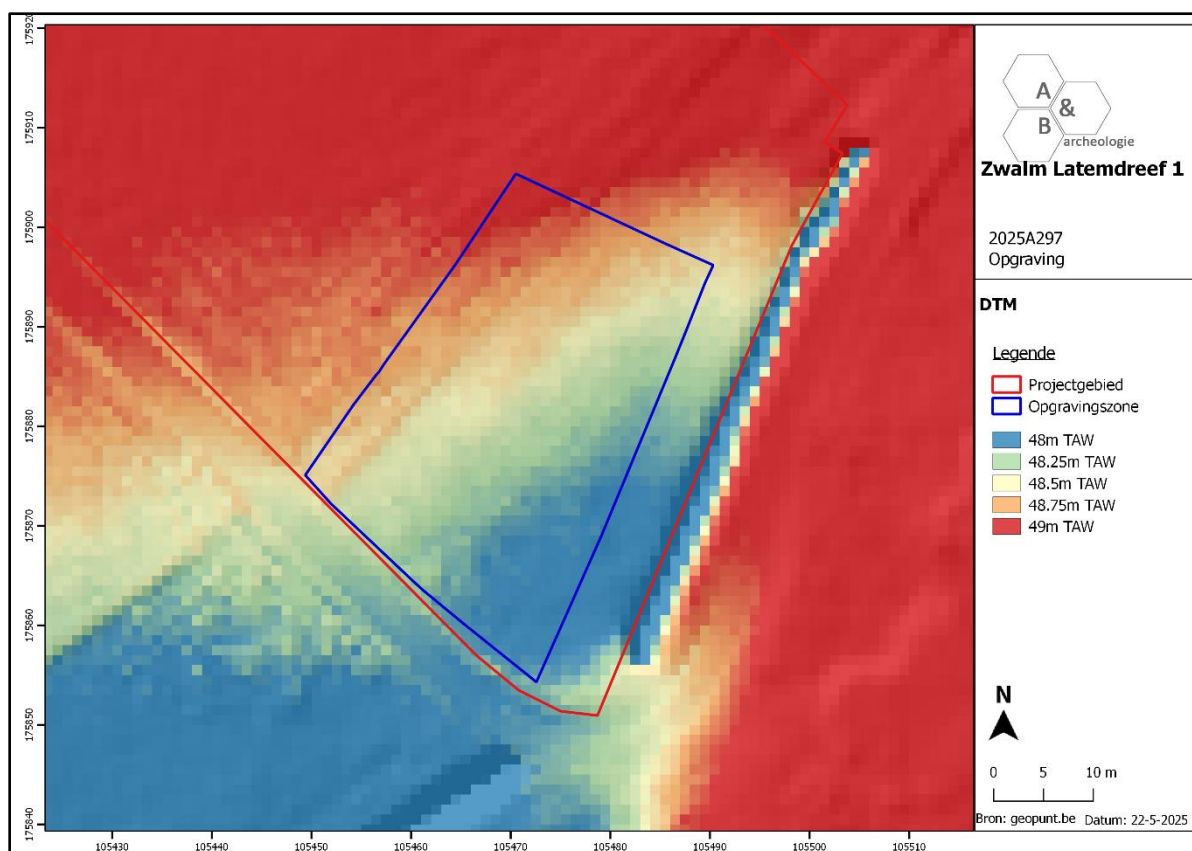
Figuur 25 Uitsnede van de bodemgebruikskaart (2001) ter hoogte van de opgravingszone (bron: geopunt.be).

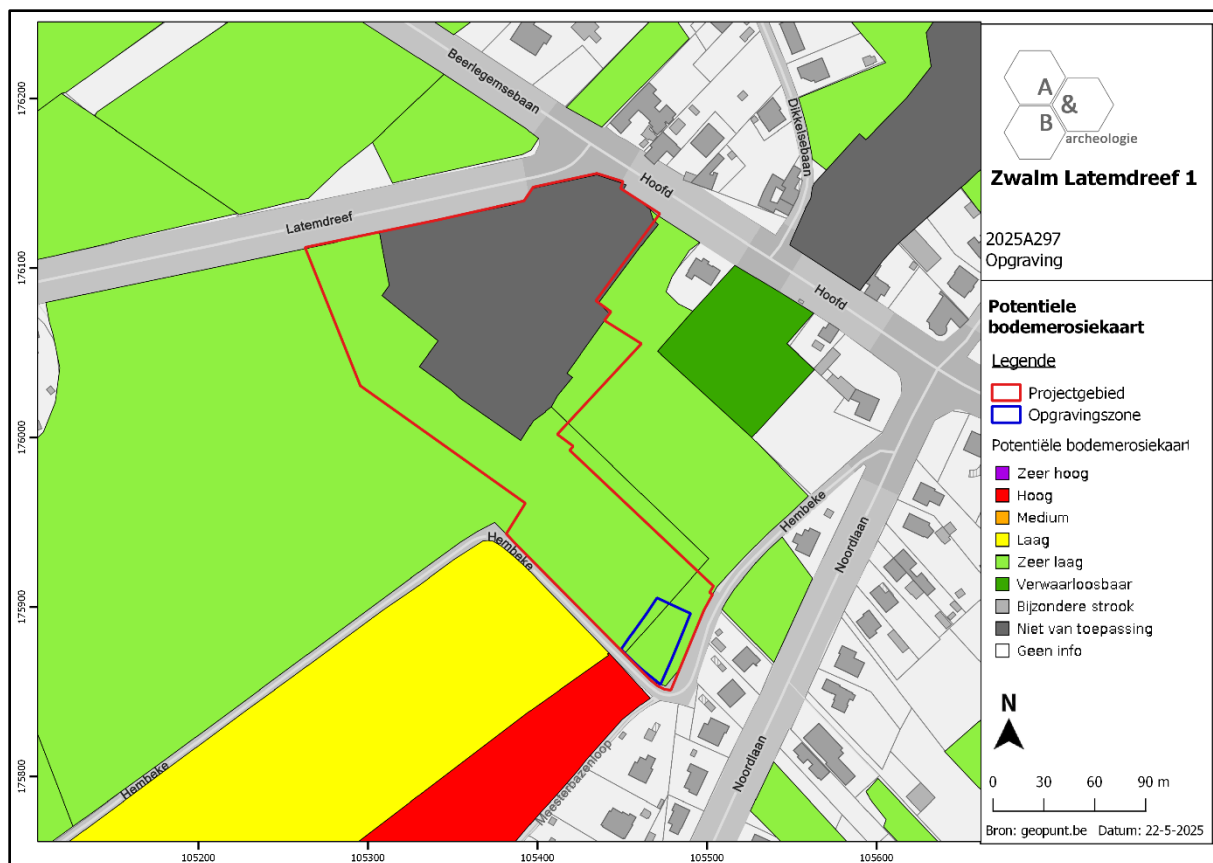
Figuur 26 Zicht op het DTM met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 27 Detailopname van het DTM met aanduiding van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).

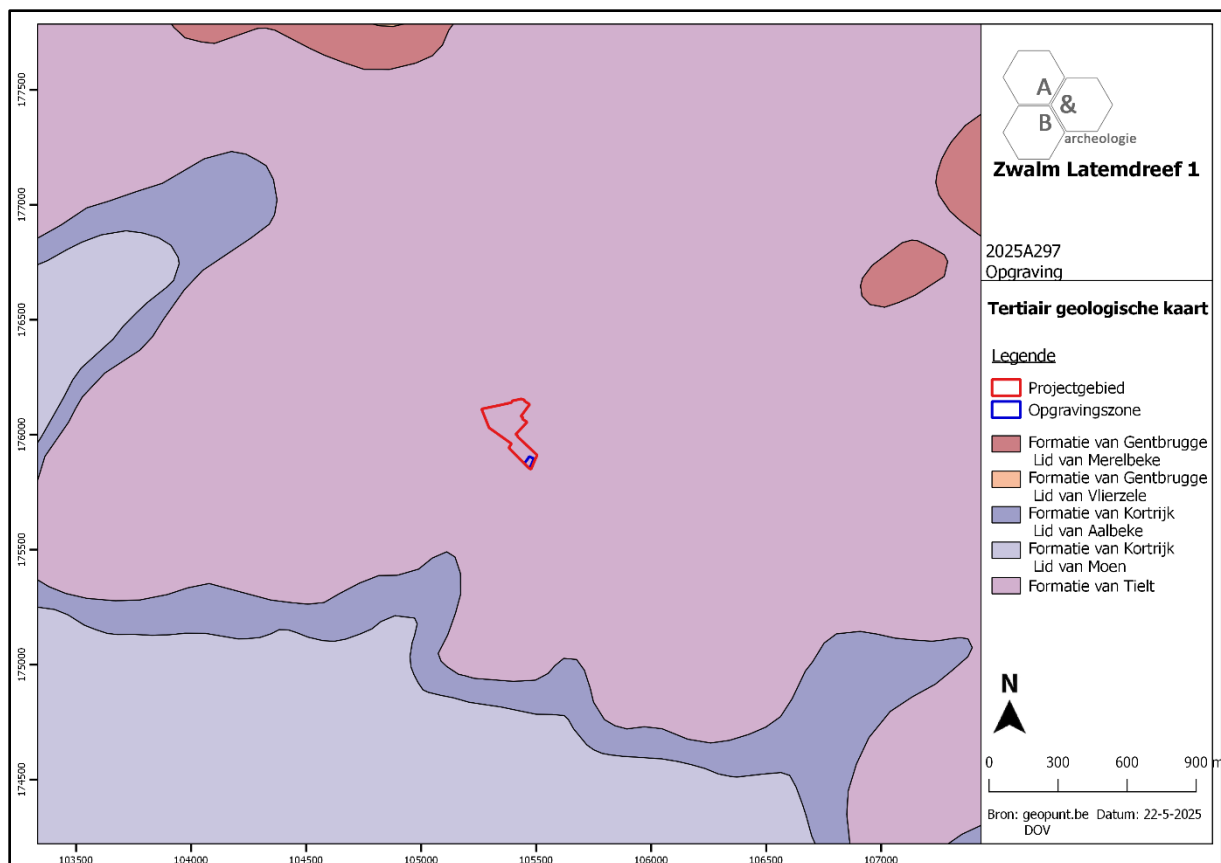
Figuur 28 Detailopname van het DTM met aanduiding van de opgravingszone (bron: geopunt.be).

Figuur 29 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).

De Tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Tielt. Deze geologische eenheid kenmerkt zich als een kleihoudend, grijsgroen, zeer fijn zand tot silt.

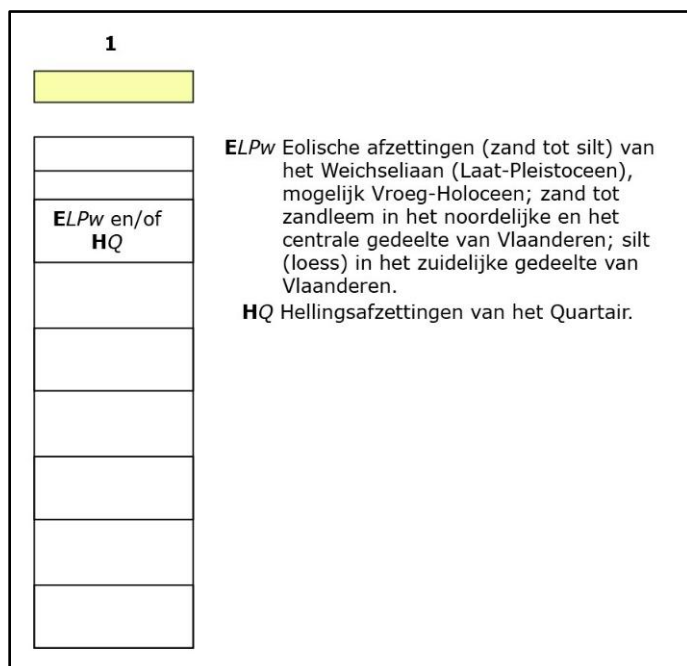
De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit het type 1 dat als volgt wordt omschreven: geen Holocene afzettingen boven op de Pleistocene sequentie (1). De ondergrond bestaat uit eolische afzettingen uit het Weichseliaan (Laat-Pleistocene) of mogelijk Vroeg-Holocene (ELPw) en/of hellingsafzettingen uit het Quartair (HQ).

Figuur 30 Zicht op de Tertiair Geologische Kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 31 Zicht op de Quartair Geologische Kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 32 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart: type 1 (bron: geopunt.be).

3.1.2. Historisch kader

Munkzwalm³

De geschiedenis van Munkzwalm gaat minstens terug tot in de Romeinse periode. In het gehucht Rekegem, gelegen ten zuidoosten van de huidige dorpskern zou het kruispunt van twee belangrijke Romeinse wegen, de weg Bavay-Blicqui-Velzeke en de weg Asse-Velzeke-Kortrijk, gelegen zijn.

De oudste vermelding van Zwalm als 'Sualma' dateert uit de 10de eeuw. Later komt de naam Munkzwalm voor als samentrekking van de naam van de rivier en het woord 'munk', wat zou verwijzen naar de monniken van de Gentse Sint-Baafsabdij die een grote rol hadden bij de ontwikkeling van de gemeente. Zo ontstond aan het begin van de 11de eeuw een zelfstandige domeingroep Munkzwalm uit de domeingroep Wormene die in het bezit was van deze abdij. Het centrum van het domein was de villa Su(u)alma. De oudste nederzetting bevond zich op de dries in de wijk Ten Bergen, ten noordoosten van de huidige dorpskern en ten noorden van de Zwalm. Ook de kapel van Ten Bergen dateert van voor het begin van de 11de eeuw. Het gebied ten zuiden van de rivier de Zwalm bestond voornamelijk uit lage meersen die tot in de 12de-13de eeuw onontgonnen bleven, maar in de loop van de 13de eeuw door de abdij werden verkaveld. Hierdoor kreeg de huidige dorpskern vorm. De kerk van Munkzwalm werd wellicht opgericht nadat de villa Su(u)alma een zelfstandig domeincentrum werd in het begin van de 11de eeuw. In het gehucht Rekegem was eveneens een vroegmiddeleeuwse nederzetting met een bewoningskern rond twee driesen met een kouter en bos gesitueerd.

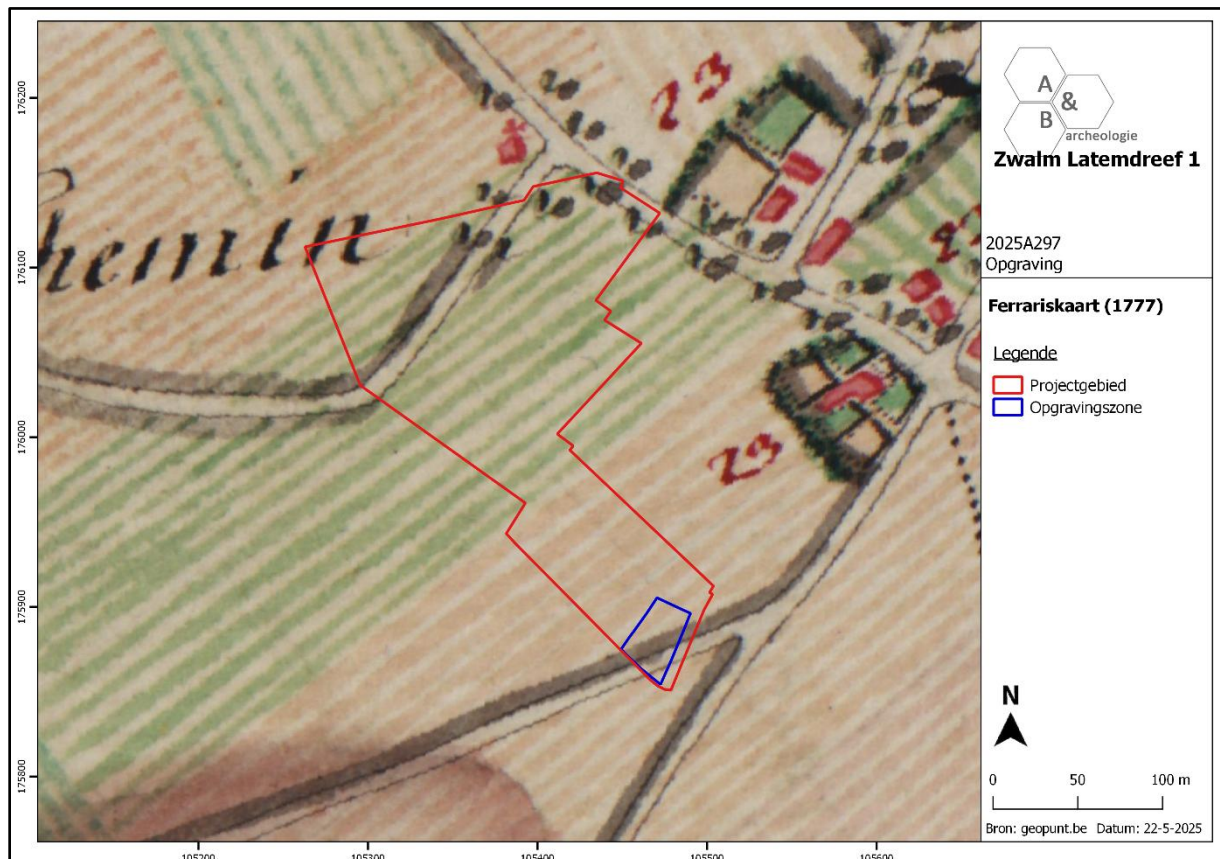
Gedurende de middeleeuwen was Munkzwalm deel van het rechtstreekse rechtsgebied van de graven van Vlaanderen. Het behoorde tot de kasselrij van het Land van Aalst. Zowel het 'Hof ter Biest' als het 'Hof te Zwalmen' waren in het bezit van de Sint-Baafsabdij en ook het patronaatschap van de parochiekerk werd door de abdij, en later door het Sint-Baafskapittel, uitgeoefend.

Plangebied

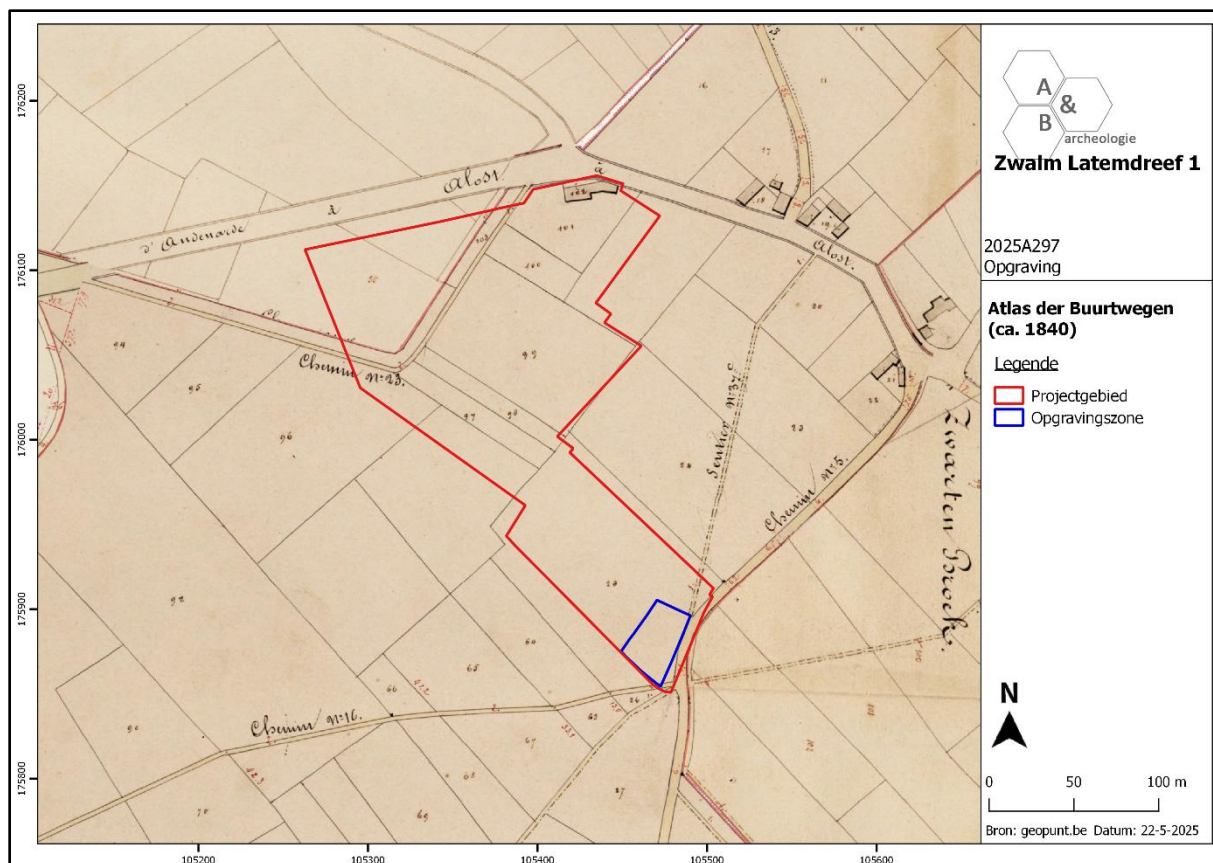
Concrete gegevens over de historische ontwikkeling van het plangebied kunnen worden afgeleid uit de cartografische bronnen vanaf de tweede helft van de 18de eeuw en luchtfoto's vanaf de late 20ste eeuw. De oudste betrouwbare en raadpleegbare kaart waarop het plangebied is afgebeeld, is de Villaretkaat uit ca. 1745-1748. Op deze kaart wordt het plangebied gesitueerd in de landelijke omgeving tussen de dorpskernen van Munkzwalm, Paulatem, Dikkele en Hundelgem. Het terrein wordt omgeven door verschillende wegen, waarvan er een deels doorheen het noorden van het plangebied loopt. In het zuidelijke deel van het terrein is een afgebakend perceel te onderscheiden waarbinnen een hoevegebouw gesitueerd wordt. Ten westen van het plangebied worden nog enkele andere percelen aangeduid waarbinnen verspreide bebouwing voorkomt. Mogelijk dient de projectie echter ietwat opgeschoven te worden. De Ferrariskaart geeft immers een gelijkaardig beeld maar suggereert dat de bebouwing zich buiten de grenzen van het plangebied bevindt. Op deze kaart kunnen enkele van de omliggende straten reeds deels onderscheiden worden. Het plangebied wordt in het noorden nog steeds doorsneden door een stukje weg, maar is verder geheel in gebruik als landbouwgrond. Ten noorden van het terrein wordt een kapel aangeduid. De bebouwing bevindt zich voornamelijk langs de huidige Steenweg en Hundelgemsebaan richting de kern van Hundelgem. De

³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2024, *Munkzwalm*.

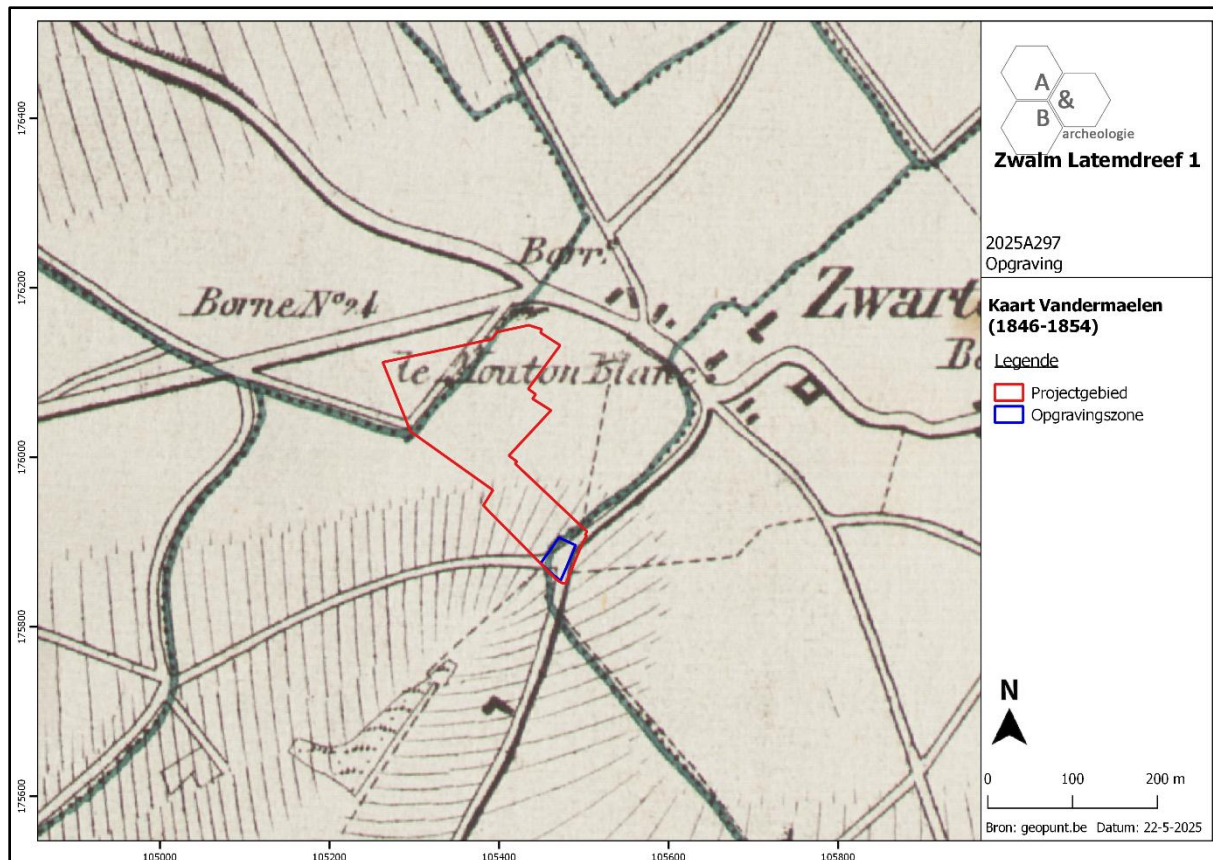
Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) geeft een gelijkaardige situatie weer. Wel wordt tegen deze periode de voorloper van de huidige woning opgericht in het noordoostelijke terreindeel. De kaart van Popp (ca. 1842-1879) geeft achter deze woning enkele bijgebouwen weer. Verder blijft het plangebied in de 19de eeuw in gebruik als landbouwgrond. In het zuidelijke terreindeel loopt een voetweg mogelijk deels doorheen het terrein. Gedurende de 20ste eeuw en het begin van de 21ste eeuw breidt de bebouwing zich uit met verschillende loodsen en stallen, waarrond verhardingen worden aangelegd. Het zuidelijke en uiterst westelijke deel van het terrein blijft echter steeds onbebouwd en is tot op heden in gebruik als landbouwgrond.

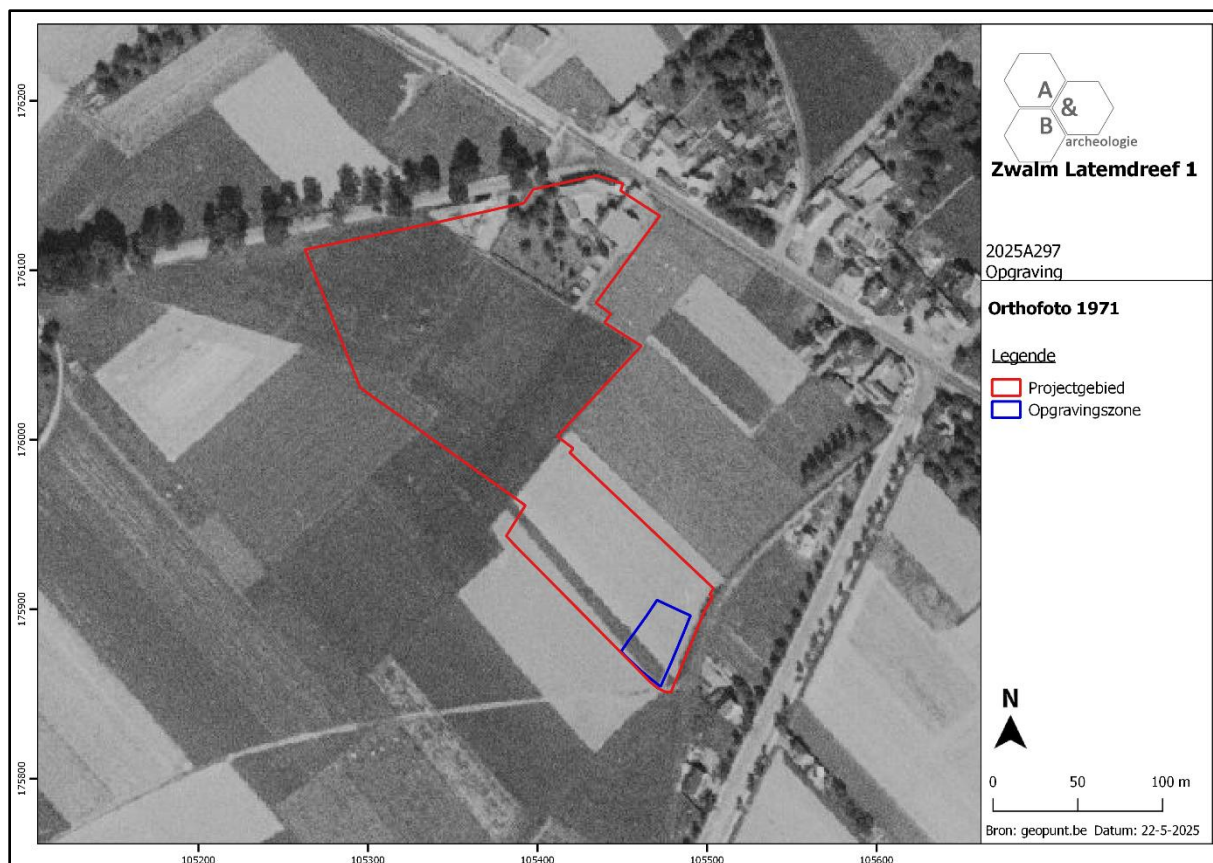
Figuur 33 Detailuitsnede van de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

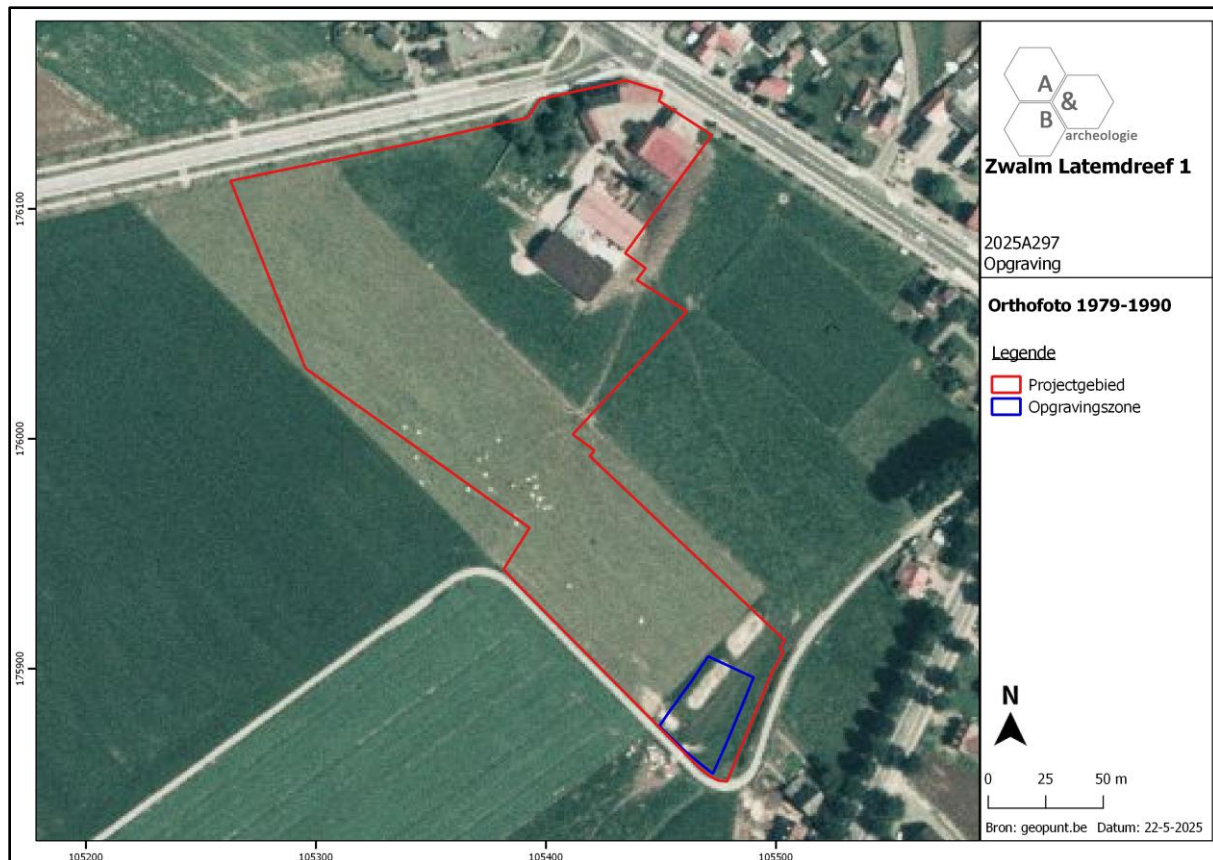
Figuur 34 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

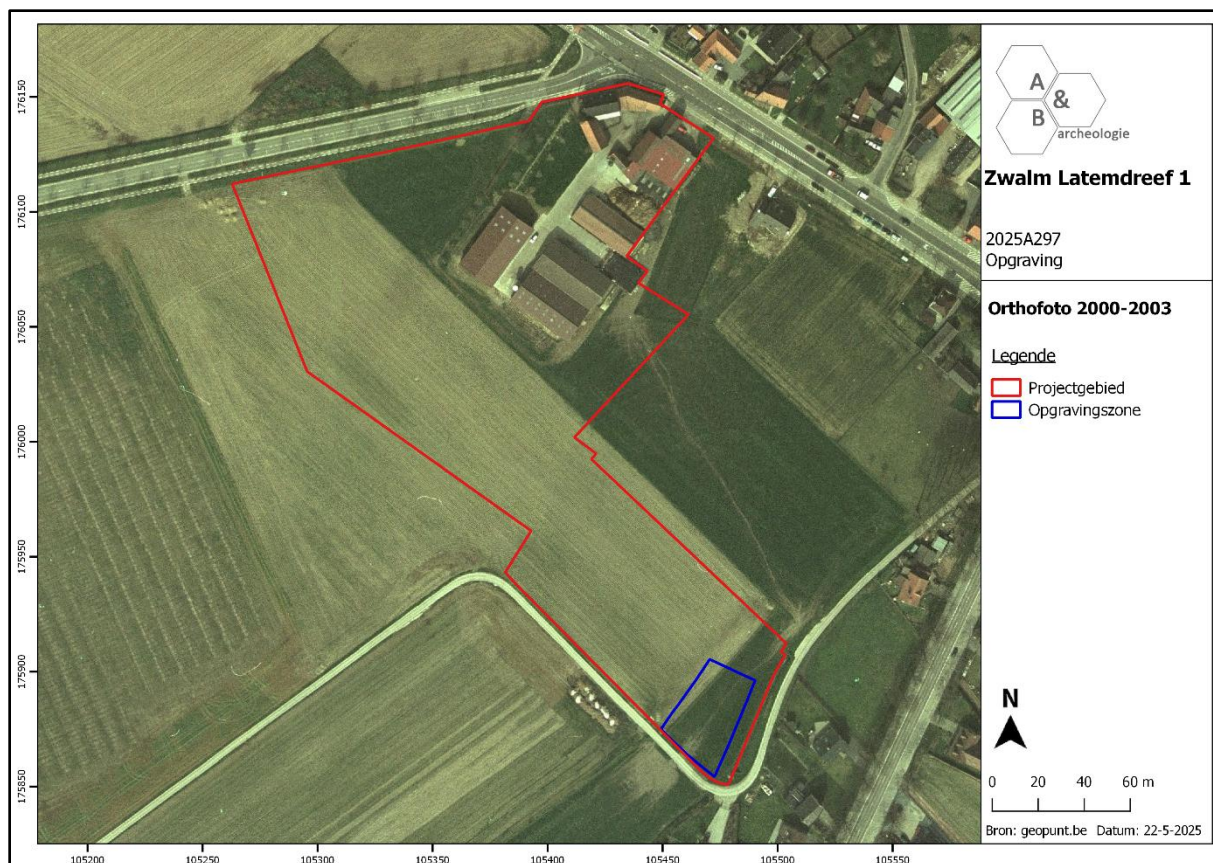
Figuur 35 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 36 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 37 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 38 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

3.1.3. Archeologisch kader

In de omgeving van het plangebied worden op de Inventaris Onroerend Erfgoed een aantal gekende archeologische waarden aangeduid. Enkele ervan bevinden zich binnen de grenzen van het plangebied. Het gaat voornamelijk om prospectievondsten (veldkartering en metaaldetectie), maar er werden ook reeds enkele onderzoeken met ingreep in de bodem uitgevoerd.

De gekende waarden uit een straal van 1km rond het plangebied worden hieronder per tijdsvlak besproken.

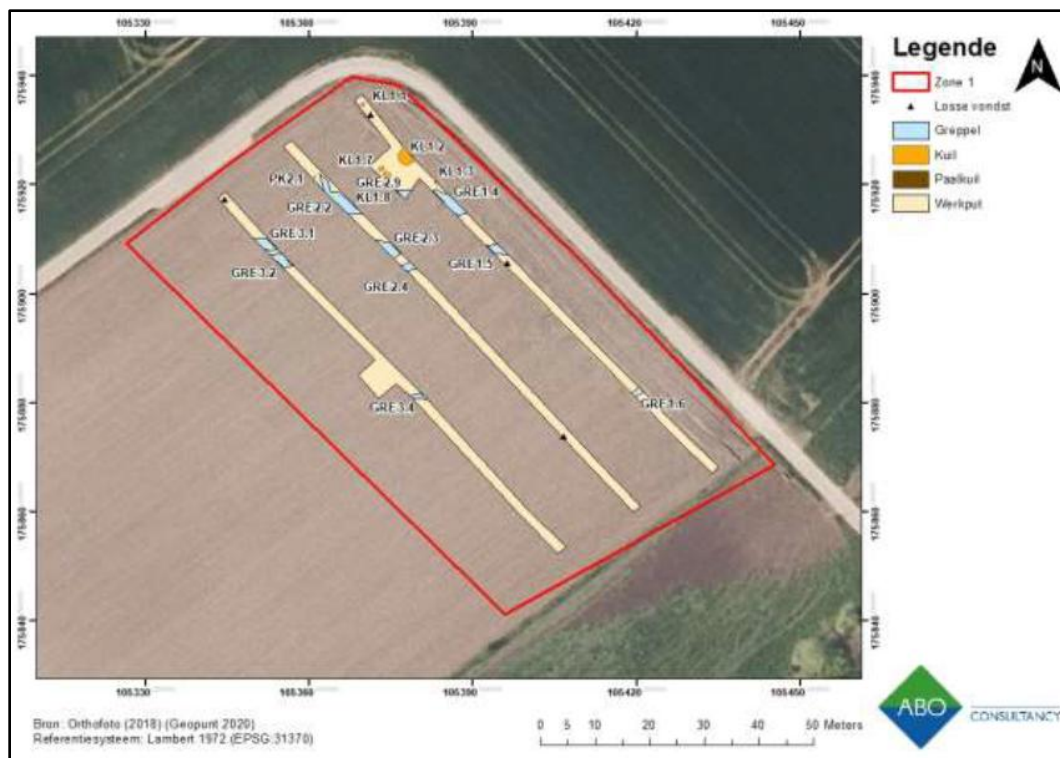
Romeinse periode

Een van de aangeduide Romeinse vindplaatsen bevindt zich binnen de grenzen van het plangebied, meer bepaald in het zuidwestelijke deel van het terrein. Op deze locatie (ID 500177) werd bij veldkartering in 1986 een concentratie bouwpuin geregistreerd, bestaande uit glauconiethoudende kiezelzandsteen, ijzerzandsteen en dakpanfragmenten. Ook werden verschillende aardewerkfragmenten, van onder meer kruikwaar, dolia en reducerend gebakken kookpotten, teruggevonden. Het materiaal wijst op de aanwezigheid van een nederzetting of villadomein uit de Romeinse periode op of rond het terrein.

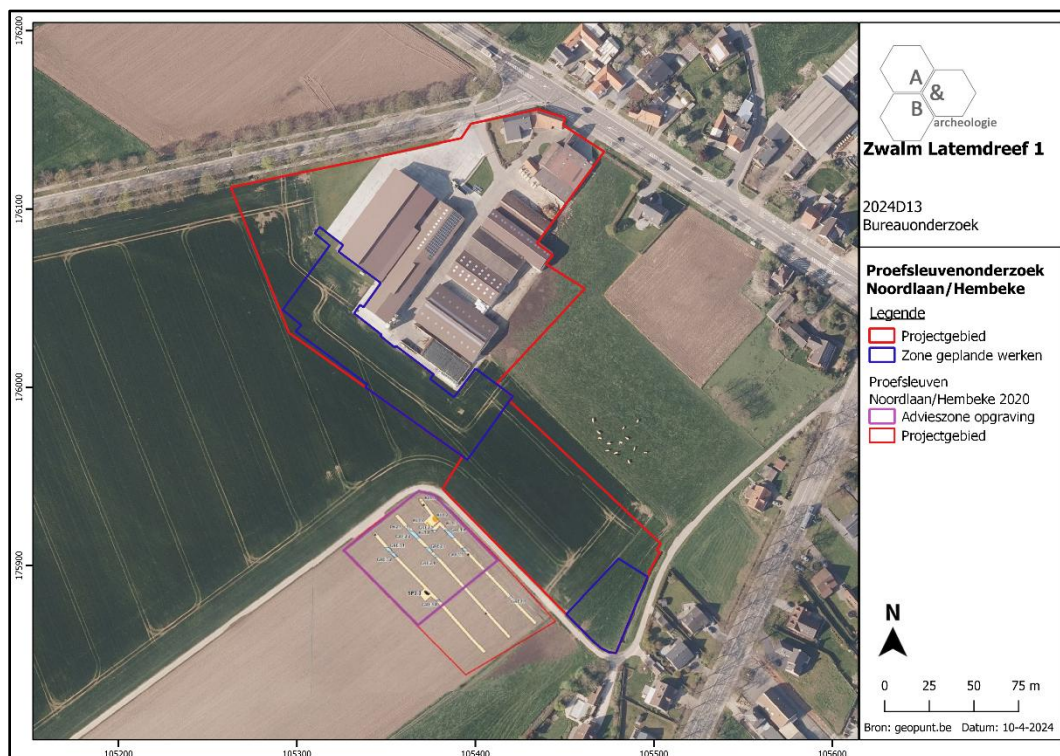
Bij archeologisch vooronderzoek werden in 2020 inderdaad Romeinse sporen aangetroffen meteen ten zuiden van het huidige plangebied, binnen de zone waar eerder Romeins materiaal werd aangetroffen (ID 984488). Zo werden in het noordelijke deel van het terrein verschillende erfgreppels en een aantal kuilen uit de Romeinse periode aangesneden. Deze behoren wellicht tot een nederzetting die zich verder uitstrekt ten noorden van het onderzochte gebied, richting het huidige plangebied. Tussen het vondstmateriaal bevindt zich bouw materiaal dat zou kunnen wijzen op de aanwezigheid van een villadomein. Verder werd voornamelijk gebruiksaardewerk zoals kookwaar, dolia en kruikwaar teruggevonden. Er werd een opgraving geadviseerd. Deze werd tot op heden echter niet uitgevoerd.

Verder werden in de omgeving rond het plangebied bij veldkartering in 1975-1976 op verschillende locaties concentraties Romeins materiaal opgemerkt (ID 500173, 500174, 500176 en 500185). Deze getuigen wellicht van de aanwezigheid van Romeinse nederzettingen, mogelijk villadomeinen, in de directe nabijheid.

In 1969-1970 werd bij een opgraving ter hoogte van de Oude Gentbaan te Dikkele (ID 500314) een doorsnede gemaakt van de Romeinse weg van Bavay naar Gent. Hieruit bleek dat deze werd aangelegd in de vroege keizertijd.

Figuur 39 Sporenplan met aanduiding van de Romeinse sporen uit het proefsleuvenonderzoek aan de Noordlaan/Hembeke uit 2020 (bron: Praet et al. 2020, 76, fig. 61).

Figuur 40 Situering van het proefsleuvenonderzoek uit 2020 ten opzichte van het huidige plangebied, geprojecteerd op de orthofoto van 2019 (bron: Praet et al 2020; geopunt.be).

Middeleeuwen

Bij metaaldetectie rond de Hembeke, ten zuiden van het plangebied, werd op locatie 216877 een zilveren muntje, wellicht een maille van Vlaanderen uit Atrecht (Arras) uit ca. 1180 aangetroffen.

Nieuwe en nieuwste tijd

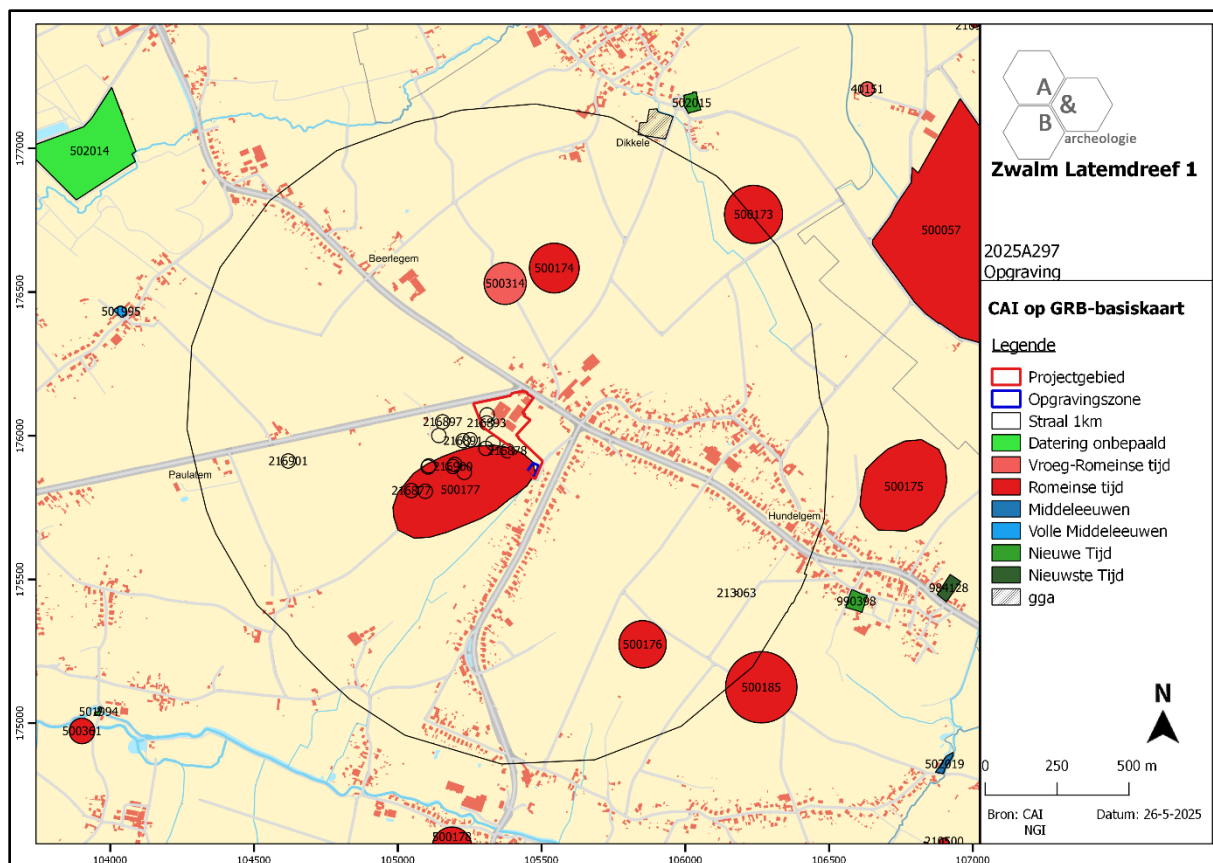
Via metaaldetectie kwamen op de landbouwgronden binnen het westelijke deel van het plangebied enkele kogels uit de Tweede Wereldoorlog (ID 216878 en 216890) en een sluitgewicht uit de 17de tot 19de eeuw (ID 216893) aan het licht.

Op de aangrenzende percelen tussen de Latemdreef en de Steenstraat werden eveneens diverse objecten aangetroffen bij metaaldetectie. Het gaat onder meer om een zilveren fragment van een penning met het wapenschild van Beemster (ID 213063), verschillende munten, waaronder een schelling van Maria van Oostenrijk uit 1751 (ID 216876), kogels uit de Tweede Wereldoorlog (ID 216879, 216880, 216891 en 216892), een horlogesleutel (ID 216894), een (klok)sleutel (ID 216895), een gesp (ID 216896), een mogelijk 19de-eeuwse kartetskogel (ID 216897), een musketkogel (ID 216898), een loden kogel (ID 216899) en een knoop (ID 216900).

Het proefsleuvenonderzoek uit 2020 aan de Noordlaan/Hembeke (ID 984488) leverde naast Romeinse sporen ook een ovale kuil waarin resten van een propeller van een gevechtsvliegtuig, schrootfragmenten, stukken dikwandig vensterglas, rubber en resten van elektronische bekabeling werden aangetroffen. De context werd verder onderzocht tijdens een opgraving op basis van wetenschappelijke vraagstelling⁴. Hieruit bleek dat het wrak een Heinkel He 111 was die op 10 mei 1940, de eerste dag van de Tweede Wereldoorlog, terugkeerde van een aanval op Gent, maar onderweg werd neergeschoten boven een veld te Zwalm. De vier inzittenden kwamen hierbij om. Het vliegtuig werd na de Achttiendaagse Veldtocht geborgen en de bemanning werd begraven, maar de diepere resten van het wrak bleven achter in de grond. Deze werden teruggevonden bij de opgraving.

Even ten noorden van het plangebied worden nog een aantal metaaldetectievondsten aangeduid. Zo werden ter hoogte van locatie 982054 enkele musketkogels, kogels en munten teruggevonden. Locatie 982862 leverde onder meer een duivenring, een oormerk van een rund, verschillende munten, koperfragmenten, een loden gietrest, een mogelijke riemtong, een vingerhoed, een aantal musketkogels en een kogelhuls uit de Eerste of Tweede Wereldoorlog. Ter hoogte van locaties 216901 en 220186 wordt de vondst van een kleine bolle knoop aangegeven. Locatie 982863 leverde tot slot enkele knopen, een aantal munten, een musketkogel, een kogelpunt en schrapnel.

⁴ Van Bost 2022.

Figuur 41 Uitsnede van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) ter hoogte van het plangebied, geprojecteerd op het GRB (bron: CAI, geopunt.be).

3.2. Stratigrafische opbouw

3.2.1. Bodemgenese

Op de bodemkaart worden binnen de opgravingszone hoofdzakelijk matig droge zandleembodems zonder profielontwikkeling (type Lcp) aangeduid. In het uiterste zuidoosten worden daarnaast matig natte zandleembodems zonder profielontwikkeling (type Ldp) en droge zandleembodems met textuur B-horizont en een onbepaald substraat op matige diepte (tussen 75 en 125cm) aangegeven.

De aardkundige opbouw van de opgravingszone wordt het best aangetoond door profiel 4 uit het proefsleuvenonderzoek. Dit profiel bevond zich tegen de noordoostelijke wand van de opgravingszone en werd bovenaan gekenmerkt door een donkergrijsbruin matig droog zandlemig teelaardepakket (Ap-horizont) dat ca. 50cm dik was. Onder de Ap-horizont bevond zich de C-horizont die zich kenmerkte als een geelbruine tot beige matig droge zandleem. Naar onderen toe kwamen in het profiel veldsteenbrokken voor. Deze dagzoomden plaatselijk ook in het opgravingsvlak.

Het archeologisch vlak werd aangelegd in de top van de C-horizont, op ca. ca. 40cm à 75cm onder het huidige maaiveldniveau, op ca. +47,48m TAW in het zuidoosten tot ca. +48,32m TAW in het noordwesten. Dit komt overeen met het microreliëf van het huidige maaiveldniveau dat eveneens stijgt van zuidoost (ca. +47,98m TAW) naar (noord)west (ca. +49,05m TAW) en met de bredere landschappelijke context.

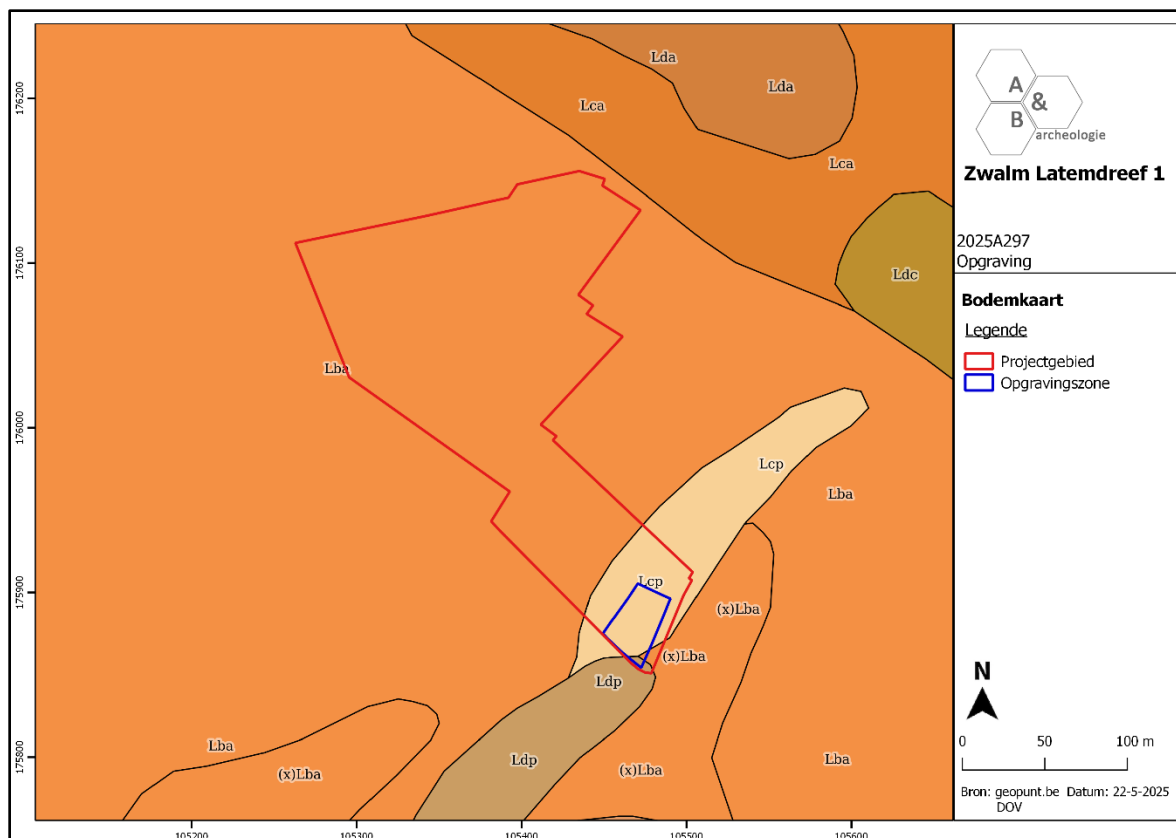
De referentieprofielen/profieltekeningen worden opgenomen als bijlage in het eindverslag.

3.2.2. Bodembewaring

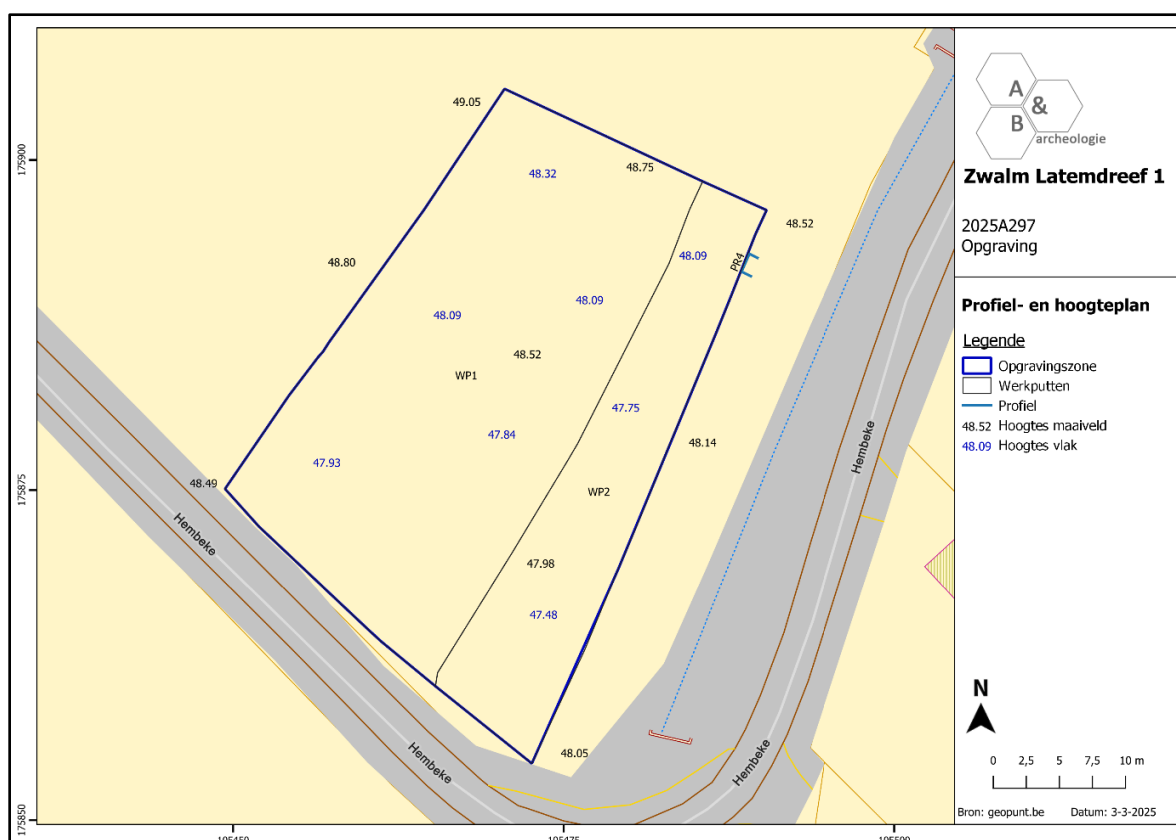
De C-horizont kende algemeen een goede bewaring ter hoogte van de opgravingszone.

3.2.3. Bodembewaring en bewaring archeologische site/artefacten

Zie 3.2.1. en 3.2.2.

Figuur 42 Uitsnede uit de bodemkaart ter hoogte van de opgravingszone (bron: geopunt.be).

Figuur 43 Opgravingszone met aanduiding van het profiel en de TAW-hoogtes van het maaiveldniveau en vlakniveau, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 44 Zicht op profiel 4 in het noordoosten van de opgravingszone.

3.2.4. Referentiebodems op gekende archeologische sites

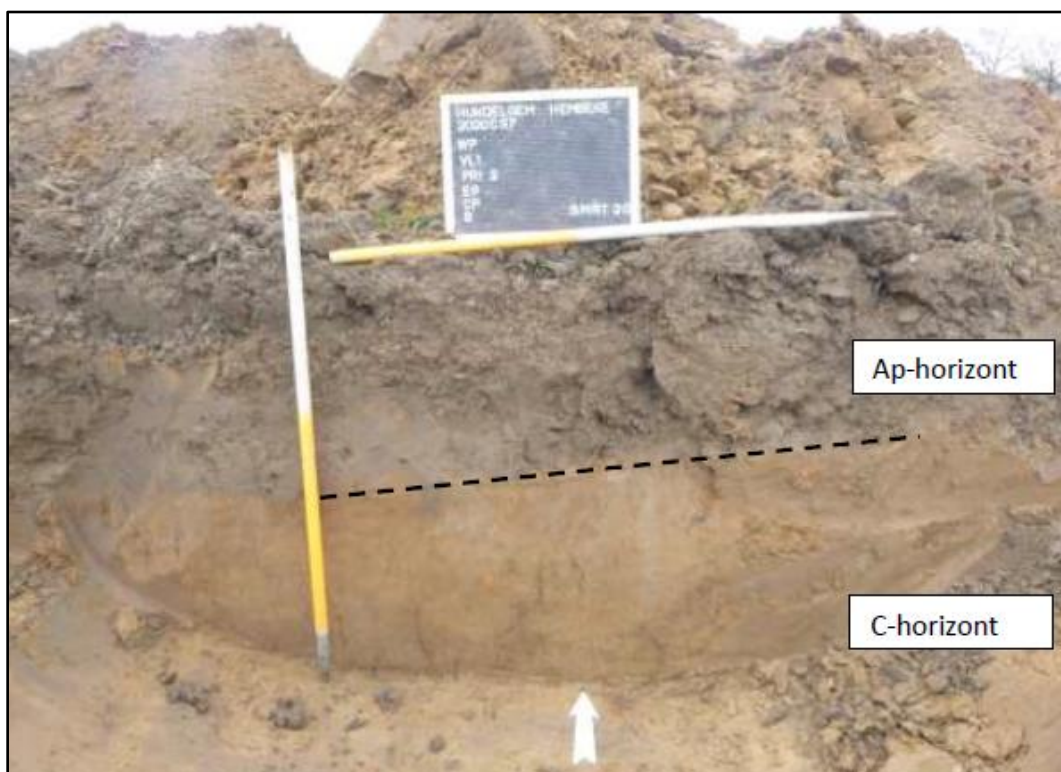
De aardkundige opbouw van het plangebied kan best vergeleken worden met deze vastgesteld tijdens een proefsleuvenonderzoek net ten zuidwesten van de opgravingszone. Hierbij werd een gelijkaardige bodemopbouw vastgesteld.

In 2020 werd een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd ter hoogte de Noordlaan/Hembeke⁵, meteen ten zuiden van het huidige plangebied. Hieruit bleek dat in het noordelijke deel van het terrein een B-horizont bewaard was (profiel 1). De overige profielen vertonen een A-C bodemopbouw.

⁵ Praet et al. 2020.

Figuur 45 Bodemprofiel 1 uit het proefsleuvenonderzoek Zwalm – Noordlaan/Hembeke van 2020 (bron: Praet et al. 2020, 74, fig. 59).

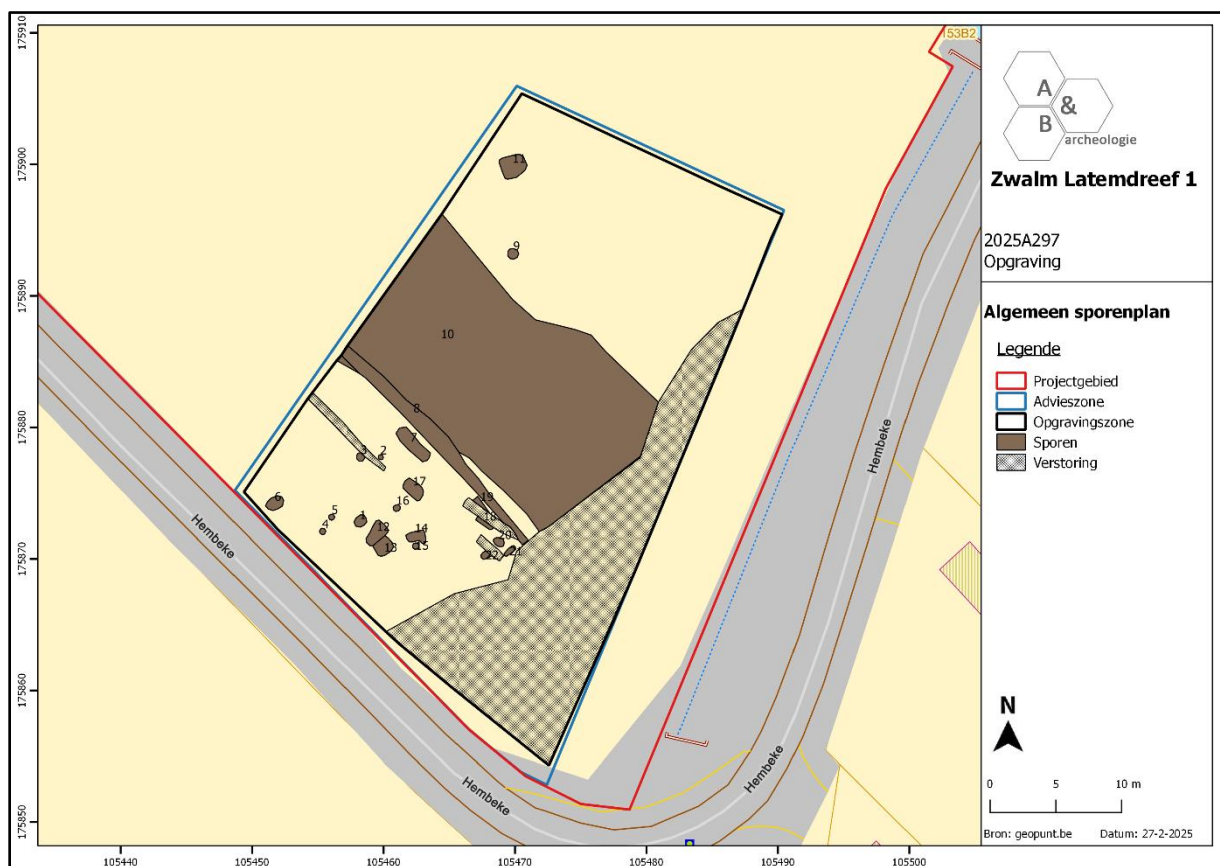

Figuur 46 Bodemprofiel 2 uit het proefsleuvenonderzoek Zwalm – Noordlaan/Hembeke van 2020 (bron: Praet et al. 2020, 75, fig. 60).

3.3. Beschrijving van de archeologische site

Tijdens het onderzoek werden 24 spoornummers uitgedeeld aan grondsporen. Recente verstoringen werden opgetekend als verstoorde zones en kregen geen afzonderlijk spoornummer. De archeologische sporen situeren zich verspreid over de volledige opgravingszone. Centraal wordt het opgravingsvlak doorsneden door een NW-ZO grachtencomplex dat meerdere fasen kent. De meerderheid van de overige sporen bevindt zich ten zuidwesten hiervan. Het gaat om verschillende kuilen en enkele kleinere sporen die mogelijk een functie kenden als paalspoor. Op basis van het vondstmateriaal en de vulling hadden de grotere kuilen mogelijk een functie als afvalkuil. Ten noorden van het grachtencomplex waren slechts 2 kuilen aanwezig. Op basis van het vondstmateriaal kunnen alle sporen in de midden-Romeinse periode (2de helft 1ste – 2de eeuw) gedateerd worden. De sporen maken waarschijnlijk deel uit van een woonerf dat zich verder uitstrekt naar het zuiden en westen en begrensd wordt door het meerfasig grachtencomplex.

De voornaamste aangetroffen sporen en structuren worden hieronder besproken. Een gedetailleerd overzicht van de sporen kan daarnaast geraadpleegd worden in de sporenlijst in bijlage bij dit eindverslag.

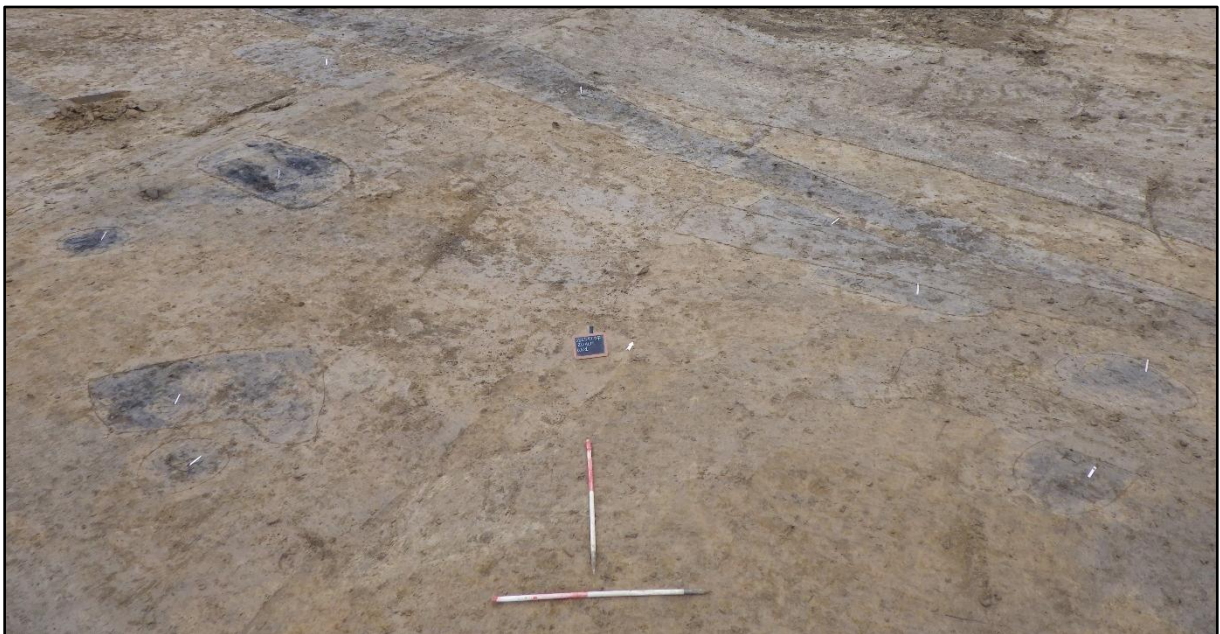
Figuur 47 Projectie van de allesporenkaart op het GRB (bron: geopunt.be).

3.3.1. Midden Romeinse periode (2de helft 1ste- 2de eeuw n.C.)

Kuilen en paalsporen

Tijdens de opgraving werden in totaal 20 kuilen aangetroffen. Deze bevonden zich voornamelijk ten zuiden van grachtencomplex S8/S10/S23/S24 en behoren wellicht tot de rand van een woonerf dat zich verder ten zuiden en/of ten westen bevindt. Enkel kuilen S9 en S11 bevonden zich ten noorden van de grachten. Het merendeel van de sporen is wellicht te interpreteren als kuil, waarvan de precieze functie onzeker is. Enkele kuilen met een laagje houtskool die relatief meer vondstmateriaal bevatten als de andere kunnen mogelijk als afvalkuil bestempeld worden. De kleinere sporen hadden mogelijk een functie als paalspoor maar gezien er geen gebouwstructuren herkend konden worden is deze functie niet geheel zeker. Voor de verdere bespreking zullen de kleinere kuilen gegroepeerd worden als paalsporen. De grotere kuilen worden gegroepeerd op basis van hun ligging.

De sporen kenden een relatief gunstige bewaring, al was de bovenste vulling verdwenen door homogenisering in de ploeglaag. Dit voornamelijk naar het zuidoosten van het terrein toe, richting de overwelfde Meesterbazenloop.

Figuur 48 Overzichtsfoto van de kuilencluster (S7, S14 t.e.m. S22) ten zuiden van grachten S8/S10/S23/S24.

Kuilen of paalsporen S2, 3, 4, 5, 15 en 16 zijn van kleinere omvang en hebben allen een ronde vorm. Hun diameter varieert van ca. 0,4 tot 0,6m. Ze waren allen opgevuld met een donkergrijze vulling die vrij weinig tot vrij veel spikkels houtskool bevatte. In doorsnede waren ze ca. 7 tot 40cm diep bewaard. S15 maakte mogelijk ook deel uit van kuil S14. Algemeen bevatten ze minder vondstmateriaal dan de kuilen met een grotere omvang.

In S2 (inv. 2) werd een klein wandfragment lowlands ware of kruikwaar aangetroffen. In S3 (inv. 3) werd een secundair verbrand wandfragment handgevormd aardewerk aangetroffen. S16 (inv. 15) bevatte een wandfragment lowlands ware en een wandfragment afkomstig van een dolium. Sporen S4, S5 en S15 bevatten geen vondstmateriaal.

Figuur 49 Vlakfoto van kuil S2.

Figuur 50 Doorsnede van kuil S2.

Figuur 51 Vlakfoto van kuil S3.

Figuur 52 Doorsnede van kuil 3.

Figuur 53 Doorsnede van kuil S5.

Figuur 54 Vlakfoto van kuil S16.

Figuur 55 Coupe op kuil S16.

Kuilen S1, 7, 12, 13, 14 en 17 hebben allen een grotere omvang en hebben een ovale of langgerekte vorm. De lengte varieert van ca. 1 tot 1,5m⁶; de breedte van de kuilen is gemiddeld 1m. Ook deze kuilen zijn opgevuld met een donkergrijze vulling die vrij weinig tot vrij veel spikkels houtskool bevat. In de doorsnede van S12 was een houtskoolbandje onderaan de kuil zichtbaar. Ook sporen 13, 14 en 17 bevatten in verhouding meer houtskool dan de overige kuilen. De kuilen bevatten daarnaast meer vondstmateriaal waarvan een deel secundair verbrand is. Deze elementen wijzen op een waarschijnlijke functie als afvalkuilen.

In kuil S1 (inv.1) werd een wandfragment van een dolium en een wandfragment lowlands ware aangetroffen. Kuil S7 (inv. 4 en 5) bevatte een wandfragment handgevormd aardewerk en een tegulaefragment. In de overige kuilen was meer vondstmateriaal aanwezig. In S12 werden 2 tegulaefragmenten (inv. 7 en 9) aangetroffen. Daarnaast werd in de vulling van de kuil zowel geïmporteerd als lokaal aardewerk aangetroffen (inv. 8 en 10). Het betreft 5 fragmenten van eenzelfde secundair verbrand mortarium, 2 fragmenten terra sigillata (waarvan 1 zonder deklaag) en 8 fragmenten van verschillende dolia. 8 fragmenten witbakkend aardewerk zijn afkomstig van een kom. Het lokaal geproduceerde aardewerk bestaat uit 4 fragmenten van eenzelfde bord in lowlands ware, 12 fragmenten van vermoedelijk eenzelfde beker in lowlands ware, 3 fragmenten roodbakkend aardewerk, 2 fragmenten afkomstig van zoutcontainers en 4 fragmenten handgevormd aardewerk. Daarnaast werd nog een fragment van een deksel aangetroffen waarop langs de rand een restant van pek aanwezig lijkt te zijn.

Ook in S13 werd een fragment van een tegulae (inv. 11) aangetroffen, naast enkele fragmenten aardewerk. Het aardewerk bestaat uit 2 fragmenten dolia, 1 fragment handgevormd aardewerk, 8 fragmenten lowlands ware, 8 fragmenten witbakkend aardewerk en 7 fragmenten roodbakkend aardewerk.

In S14 werden 5 fragmenten verbrande natuursteen (inv. 13) aangetroffen. Daarnaast bevatte het spoor nog 4 fragmenten handgevormd aardewerk, waarvan 3 secundair verbrand, 2 fragmenten afkomstig van zoutcontainers, 1 fragment afkomstig van een dolium, 1 secundair verbrand fragment afkomstig van een mortarium, 2 fragmenten witbakkend aardewerk en 2 fragmenten lowlands ware (inv. 14).

De vulling van S17 bevatte een tegulaefragment (inv. 16), 2 fragmenten van een mortarium, 1 fragment lowlands ware en 1 fragment witbakkend aardewerk (inv. 17).

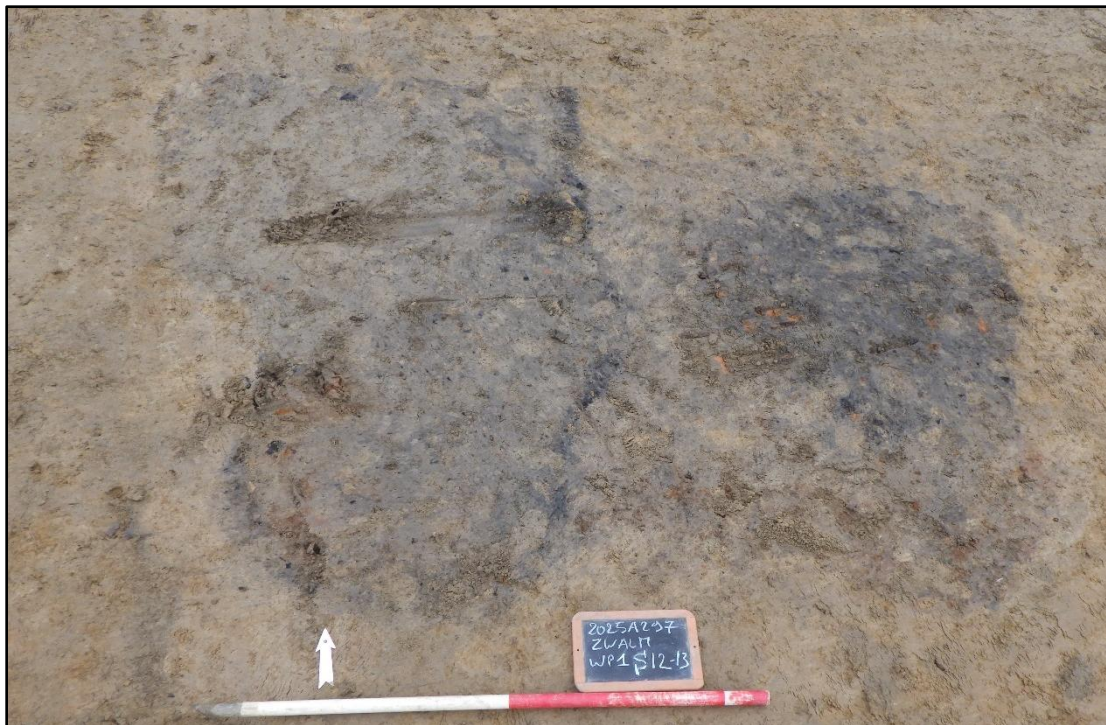
⁶ S7 is in grondvlak 3m lang maar bestaat eigenlijk uit 2 kuilen van elk ca. 1,5m.

Figuur 56 Vlakfoto van kuil S1.

Figuur 57 Coupe op kuil S1.

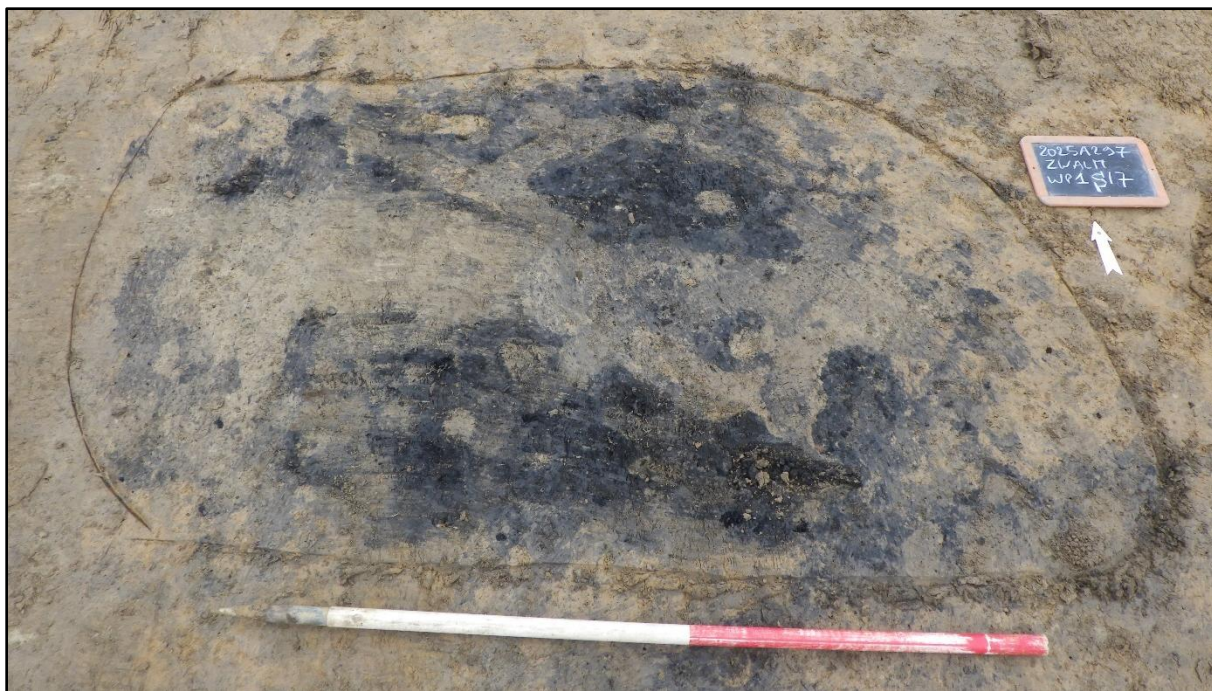
Figuur 58 Vlakfoto van kuilen S12 en S13.

Figuur 59 Coupe op kuil S12.

Figuur 60 Coupe op kuil S13.

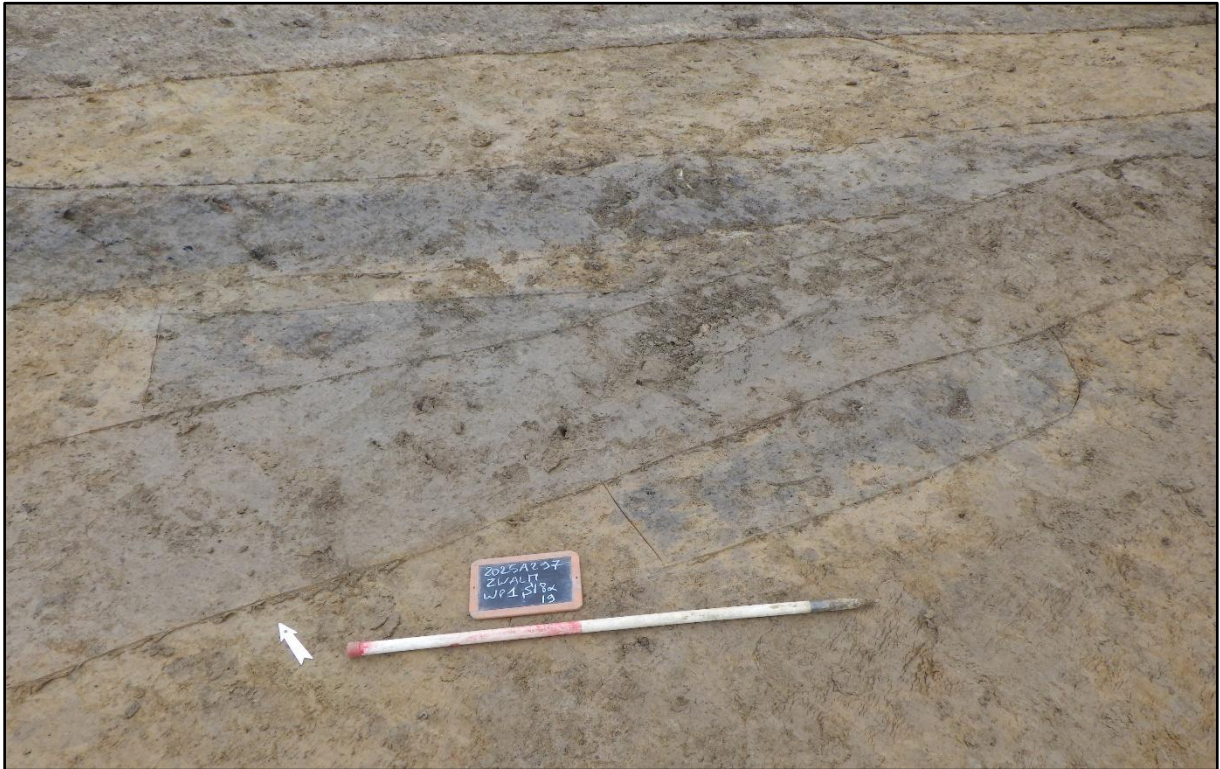
Figuur 61 Vlakfoto van kuil S17.

Figuur 62 Coupe op kuil S17.

Kuilen S18, 19, 20, 21 en 22 zijn geclusterd en bevinden zich langs gracht S8 in het zuidoostelijk deel van het terrein. Kuilen S18, 19 en 22 worden oversneden door recente verstoringen. In grondvlak hebben de kuilen een overwegend ovale tot ronde vorm, de afmetingen variëren van 0,5 tot 1m. In doorsnede zijn ze 11 tot 38cm diep, mogelijk werd van de meest zuidoostelijke sporen reeds een deel weggegraven door de verstoring. De kuilen hadden allen een gelijkaardige donkergrijze vulling die vrij veel spikkels houtskool bevatte. S18 had onderaan een dun houtskoolbandje, net als S12. Vermoedelijk gaat het hier ook om afvalkuilen.

In S19 werden 2 fragmenten witbakkend aardewerk (inv. 18) aangetroffen, in S20 werd 1 fragment lowlands ware (inv. 19) aangetroffen en S21 bevatte 1 beroet fragment lowlands ware (inv. 20). S22 bevatte meer aardewerk, in dit spoor werden 4 fragmenten van zoutcontainers, 3 fragmenten mogelijke zeepwaar, 2 fragmenten lowlands ware, 1 fragment van een dolium en 1 fragment aardewerk afkomstig uit de zuidelijke Dender- en Scheldevallei aangetroffen.

Figuur 63 Vlakfoto van kuilen S18 en 19.

Figuur 64 Doorsnede van S18 en 19.

Figuur 65 Vlakfoto van S21.

Figuur 66 Doorsnede van S21.

Kuilen S9 en S11 bevinden zich ten noorden van het grachtencomplex. S9 heeft een ronde vorm en een diameter van ca. 0,5m. In doorsnede was de kuil ca. 26cm diep uitgegraven ten opzichte van het archeologisch vlak en opgevuld met een donkerbruingrijze vulling. S11 had een afgerond vierkante vorm, in doorsnede was ze ca. 32cm diep uitgegraven en opgevuld met een donkerbruingrijze vulling. Beide kuilen bevatten geen vondstmateriaal.

Figuur 67 Doorsnede van S9.

Figuur 68 Doorsnede van S11.

Grachtencomplex

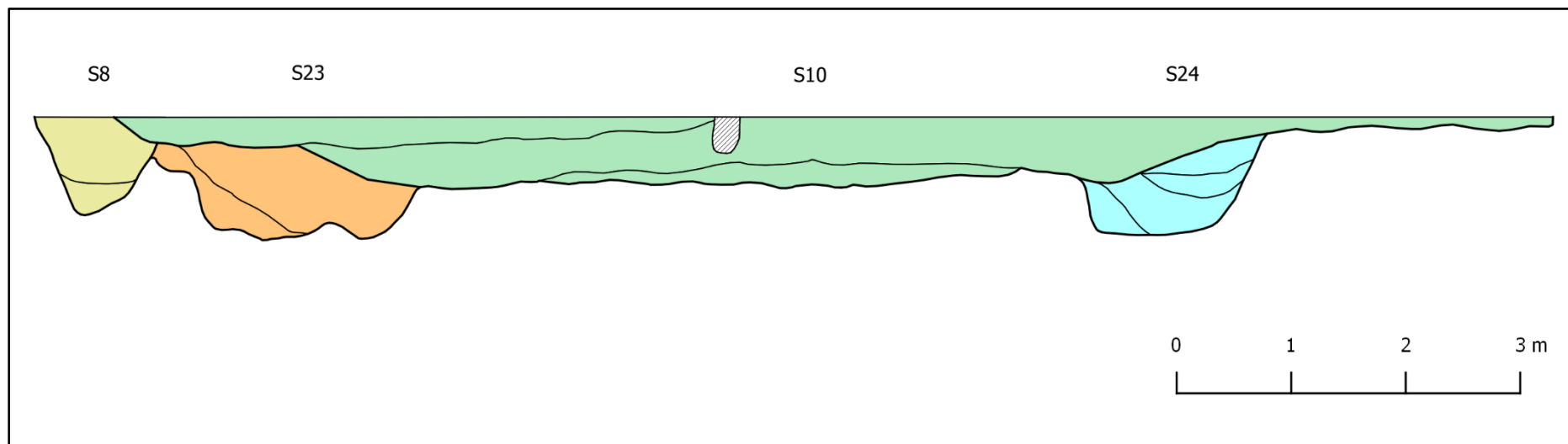
Centraal doorheen de opgravingszone werd een breed grachtencomplex, bestaande uit grachten S8, S10, S23 en S24 aangesneden. De grachten zijn noordwest-zuidoost georiënteerd en behoren tot verschillende fases. De oudste sporen zijn S8, S23 en S24, die zich onder een breed dempingspakket (S10) bevonden. Hun eventuele onderlinge fasering is vanwege het ontbreken van oversnijdingen grotendeels onduidelijk. Door een oversnijding van S23 door S8 kan wel gezegd worden dat S8 jonger is dan S23.

S10 betreft een ca. 13m breed dempingspakket dat bovenin bestaat uit een vrij homogene bruine tot bruin/grijs/witte laag. Hieronder bevindt zich centraal in de coupe een compacte laag met natuurlijke veldstenen met eronder een gelaagde C-horizont. In het zuidwesten bevindt zich onder S10 een diepere gracht die een nieuw spoornummer (S23) kreeg. Deze kende bovenaan een bruingrijs gevlekte vulling met mangaanspikkels. Onderaan kwam in het zuidwestelijke deel van de coupe een meer homogeen donkergrijs pakket voor. Op ca. 7,2m verder ten noordoosten (afstand van middelpunt tot middelpunt) werd een tweede diepere gracht (S24) opgemerkt onder S10. Deze kende vier verschillende vullingspakketten waarvan de bovenste drie (licht)grijs gekleurd waren en een relatief homogene samenstelling vertoonden. De onderste laag bestond uit een heterogeen pakket van grijsbruin gevlekte zandleem. S8 kent twee vullingspakketten. De bovenste damping bestaat uit een donkergrijze zandlemige laag met relatief veel houtskoolinclusies en onderaan een houtskoolrijke lens. Hieronder kwam een grijsbruin zandlemig gebruikspakket voor met weinig houtskool. Van gracht S8 werd een pollenmonster en grondmonster genomen voor verder paleo-ecologisch onderzoek.

Enkel in sporen 8 en 10 werd vondstmateriaal aangetroffen. In S8 werden 4 fragmenten van dolia, 1 fragment handgevormd aardewerk, 1 fragment roodbakkende kruikwaar, 9 fragmenten witbakkende kruikwaar en 2 fragmenten lowlands ware aangetroffen (inv. 6). Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd in S8 1 wandfragment lowlands ware (inv. 1 PS) aangetroffen. Uit het residu van het grondstaal werden nog 6 wandfragmenten lowlands ware en 6 wandfragmenten roodbakkend aardewerk (inv. 24) getrieerd. In S10 werd door middel van metaaldetectie verschillende metalen voorwerpen (inv. 22 en 24) gevonden. Het betreft 2 munten uit de Romeinse periode, waaronder een sestertius van Trajanus (inv. 24), een fragment van een laatmiddeleeuwse koperen gesp (inv. 22), een ondateerbaar koperen munt (inv. 22) en een 1cent van het koninkrijk België geslagen tijdens de regeerperiode van Leopold I of II (inv. 22). Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd hierin een wandfragment van een dolium (inv. PS2) aangetroffen.

Figuur 69 Coupe op grachten S8, S10, S23 en S24.

Figuur 70 Grafische weergave van de coupe op S8, S10, S23 en S24.

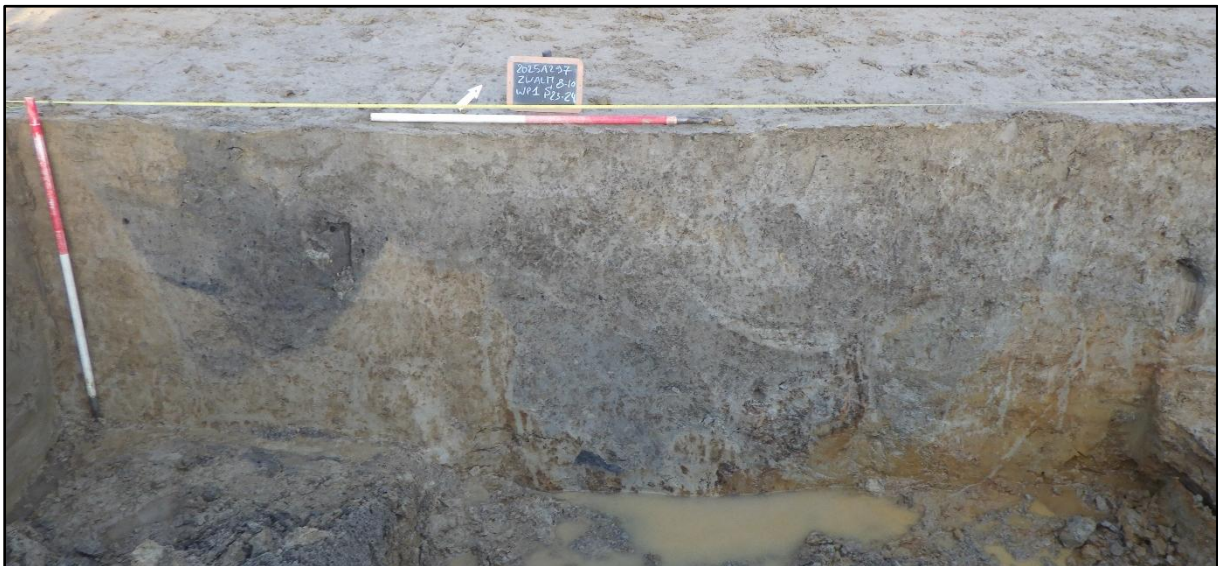
Figuur 71 Coupe op grachten S8, S10, S23 en S24 vanuit het zuiden.

Figuur 72 Coupe op grachten S8, S10, S23 en S24 vanuit het noorden.

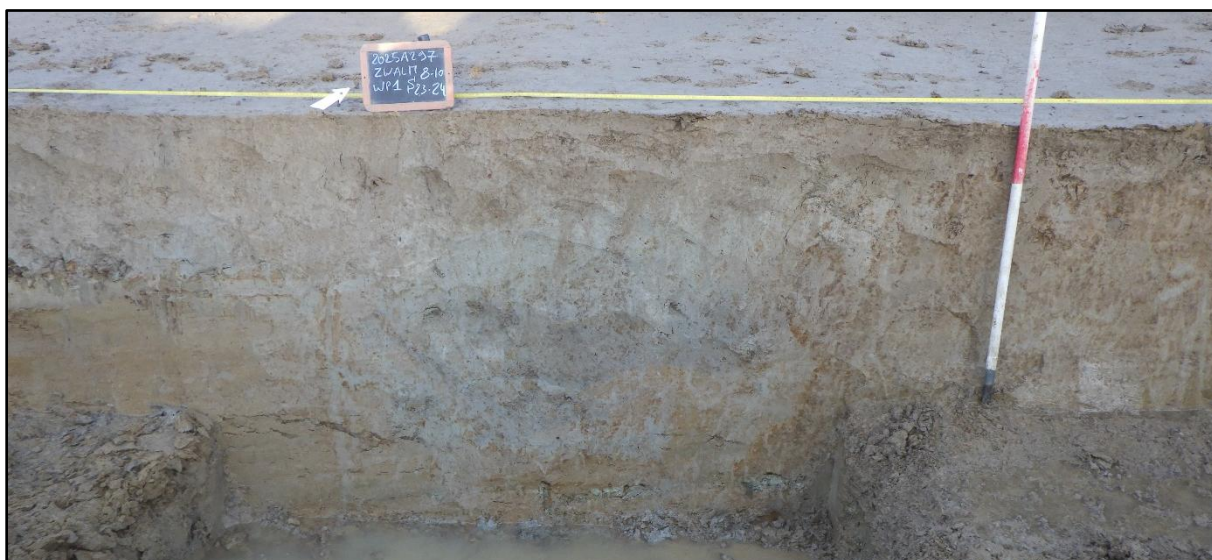
Figuur 73 Detail van de coupe ter hoogte van S8.

Figuur 74 Detail van de coupe ter hoogte van S8, S10 en S23.

Figuur 75 Detail van de coupe ter hoogte van S10 tussen S23 en S24.

Figuur 76 Detail van de coupe ter hoogte van S10 en S24.

3.4. Culturele en natuurwetenschappelijke vondsten

Er werden tijdens het onderzoek 24 inventarisnummers uitgedeeld aan vondstmateriaal, waaronder aardewerk, bouwkeramiek, natuursteen en metaal. Het grootste deel van het vondstmateriaal bestaat uit aardewerk, het betreft uitsluitend gebruiksaardewerk. Enkele ervan vertonen sporen van secundaire verbranding. Al het aardewerk kan gedateerd worden in de midden-Romeinse periode (2de helft 1ste – 2de eeuw). Daarnaast zorgen ook de aangetroffen munten uit dezelfde periode voor een datering. Ook het vondstmateriaal van het proefsleuvenonderzoek werd meegenomen bij de evaluatie. Deze kregen het voorvoegsel PS bv. inv. 1PS.

Daarnaast werden nog 2 inventarisnummers uitgedeeld aan stalen, het betreft 1 pollenstaal (inv. 1) en 1 grondstaal (inv. 2) van gracht S8.

Een gedetailleerd overzicht van het vondstmateriaal is daarnaast terug te vinden in de vondstenlijst in bijlage.

3.4.1. Aardewerk

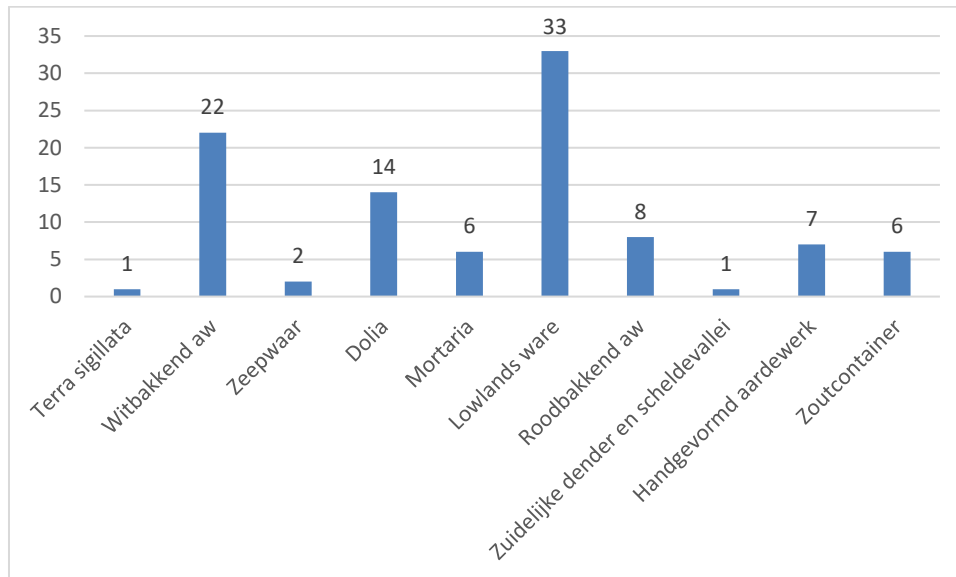
In verschillende kuilen werd aardewerk aangetroffen. In het geval van de kleinere kuilen en paalsporen gaat het om enkele fragmenten aardewerk, in de grotere kuilen werd in verhouding een grotere hoeveelheid aardewerk aangetroffen. Meerdere fragmenten in deze kuilen vertoonden daarnaast ook sporen van secundaire verbranding wat op een waarschijnlijke functie als afvalkuilen wijst. Daarnaast werd ook in gracht S8 (jongste fase van het grachtencomplex) aardewerk aangetroffen.

Het aardewerk kan opgedeeld worden in fijn aardewerk (luxueus aardewerk) en gewoon aardewerk (gebruiksaardewerk). Het fijn aardewerk is slechts vertegenwoordigd door terra sigillata en zeepwaar. Er werden slechts 2 fragmenten terra sigillata en 3 fragmenten zeepwaar aangetroffen. Het enige diagnostisch fragment was een randfragment terra sigillata afkomstig van een kom die niet nader gedetermineerd kon worden.

Het gewoon aardewerk was meer vertegenwoordigd. Het gewoon aardewerk bestaat uit lowlands ware, roodbakkend aardewerk, witbakkend aardewerk, aardewerk uit de zuidelijke Dender- en Scheldevallei, handgevormd aardewerk en zoutcontainers. Lowlands ware was het meest aanwezig, hiervan werden 46 fragmenten aangetroffen. Diagnostische fragmenten zijn een bord (Holwerda 81) en een beker die niet nader gedetermineerd kon worden. Er werden 10 fragmenten handgevormd aardewerk, 8 fragmenten van zoutcontainers, 11 fragmenten roodbakkend aardewerk en 1 fragment van aardewerk uit de zuidelijke Dender en Scheldevallei aangetroffen. Hiervan werden vrijwel enkel niet diagnostische fragmenten van aangetroffen. Enkel een randfragment handgevormd aardewerk is afkomstig van een kookpot. Het roodbakkend aardewerk kan mogelijk ook beschouwd worden als roodbakkende lowlands ware. Een randfragment in dit baksel is afkomstig van een kook- of voorraadpot met simpele licht uitstaande rand. Er werden 19 doliafragmenten en 8 mortariafragmenten aangetroffen. De mortariafragmenten zijn echter grotendeels afkomstig van 2 individuen. Tot slot werden 30 fragmenten witbakkend aardewerk aangetroffen. Een randfragment en meerdere wandfragmenten is afkomstig van een kom met naar buiten omgeslagen en gewelfde rand

(Vanvinckenroye 1991. 496). De mortaria kunnen gedetermineerd worden als mortaria met een driehoekig randprofiel (Vanvinckenroye 1991. 343 en Vanvinckenroye 1991. 346).

Het aardewerk dateert de sporen vanaf het midden van de 1ste tot het einde van de 2de eeuw.

Figuur 77 Procentuele weergave van de voorkomende aardewerksoorten op de site.

Figuur 78 Aardewerk uit kuil S12 (inv. 8).

Figuur 79 Diagnostische vormen uit kuil S12 (inv. 10).

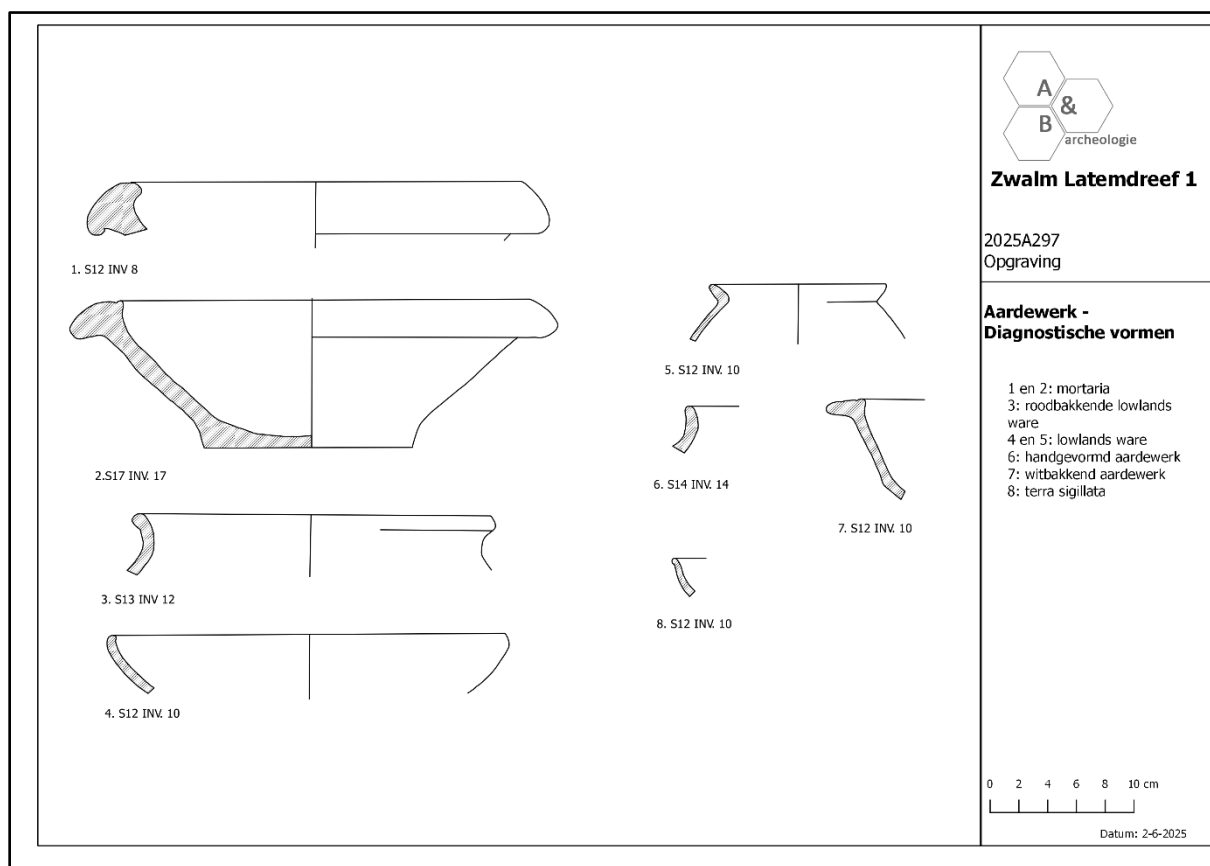
Figuur 80 Aardewerk uit kuil S13 (inv. 12)

Figuur 81 Aardewerk uit S14 (inv. 14)

Figuur 82 Mortarium uit S17 (inv. 17).

Figuur 83 Diagnostisch aardewerk afkomstig uit verschillende sporen.

3.4.2. Bouwkeramiek

In verschillende sporen werden resten van bouwkeramiek aangetroffen: S7 (inv. 5), S12 (inv. 7 en 9), S13 (inv. 11) en S17 (inv. 16). Het betreft enkel tegulaefragmenten waarvan 1 met mogelijke afdruk van een dierenpootje.

Figuur 84 Tegulaefragment uit S14 (inv. 9), links onderaan is de mogelijke aanzet van een dierenpootje te zien.

3.4.3. Natuursteen

In slechts 1 spoor werden fragmenten natuursteen aangetroffen: S14 (inv. 15). Het gaat in totaal om 5 fragmenten met een totaal gewicht van ca. 185g. Het is niet duidelijk of ze gebruikt werden als bouw materiaal of ze afkomstig zijn van een maalsteen. Ze kunnen ook van een natuurlijke aard zijn. Op geen van de fragmenten is immers een bewerkt vlak of gebruikssporen aanwezig.

Figuur 85 Fragmenten natuursteen uit kuil S14 (inv. 13).

3.4.4. Metaal

In S10 werden door middel van metaaldetectie meerdere metalen voorwerpen aangetroffen. Naast 2 munten uit de nieuwste tijd en een gesp uit de late middeleeuwen (inv. 22) werden in hetzelfde spoor ook 2 munten uit de Romeinse periode (inv. 23) aangetroffen. Het gaat om een fragment van een bronzen sestertius geslagen tijdens de regeerperiode van Trajanus (98-117 n.Chr.). Op de voorzijde staat een afbeelding van de buste van Trajanus naar rechts, op de achterzijde is een afbeelding van een staande godin geflankeerd door het opschrift SC (Senatus Consulto) te zien. De andere munt kan slechts als een onbepaalde sestertius gedetermineerd worden. Beide munten kunnen gedateerd worden in de 2de eeuw n.Chr. Hoewel het gaat om een vermengde context geven de munten toch een aanwijzing qua datering en stammen ze uit eenzelfde periode als het aardewerk.

Figuur 86 Voorzijde van de sestertius met afbeelding van keizer Trajanus (inv. 23)

Figuur 87 Achterzijde van de sestertius met afbeelding van een godin geflankeerd door het opschrift SC (inv. 23)

3.5. Datering en interpretatie archeologische site

3.5.1. Relatieve datering aan de hand van sporen en vondsten

De site kan op basis van het aanwezige vondstmateriaal gedateerd worden in de Midden-Romeinse periode, vanaf het midden van de 1ste tot het einde van de 2de eeuw n.Chr. Eén van de munten uit S10 (inv. 23) is geslagen tijdens de regeerperiode van keizer Trajanus (98-117 n.Chr.), maar het is aannemelijk dat deze in onze streken verzeild is geraakt in de loop van de 2de eeuw. Ook de andere munt uit dit spoor kan in de 2de eeuw gedateerd worden. In enkele sporen werd minder tot geen vondstmateriaal aangetroffen, maar er kan aangenomen worden dat deze in dezelfde periode te situeren zijn. Er werden geen jongere of oudere sporen aangetroffen. In het grachtencomplex S8, 10, 23 en 24 zijn er verschillende oversnijdingen, het is echter op basis van enkel de oversnijdingen niet uit te maken of er een groot tijdsverschil tussen het dempen en uitgraven van de grachten is.

3.5.2. Absolute datering aan de hand van natuurwetenschappelijke dateringstechnieken

Gezien de datering van de voornaamste sporen vrij nauwkeurig kon gebeuren op basis van het vondstmateriaal werd geen bijkomend C14 onderzoek uitgevoerd. Bovendien gaf één van de munten een vrij scherpe datering, meer bepaald geslagen tijdens de regeerperiode van keizer Trajanus (98-117 n.Chr.), wat deze munt en het gebruik ervan ruim in de 2de eeuw plaatst.

3.5.3. Absolute datering aan de hand van historische bronnen

Niet van toepassing.

3.5.4. Tafonomische opbouw en formatie

De oudste aangetroffen sporen zijn te dateren in de midden Romeinse periode (midden 1ste eeuw tot einde 2de eeuw). Centraal wordt het opgravingsvlak doorsneden door een NW-ZO grachtencomplex dat meerdere fasen kent. In het grachtencomplex S8, 10, 23 en 24 zijn er verschillende oversnijdingen waar te nemen, het is echter op basis van enkel de oversnijdingen niet uit te maken of er een groot tijdsverschil tussen het dempen en uitgraven van de grachten is. De meerderheid van de sporen bevindt zich ten zuidwesten hiervan. Het gaat om verschillende kuilen en enkele kleinere sporen die mogelijk een functie kenden als paalspoor. Op basis van het vondstmateriaal en de vulling hadden de grotere kuilen mogelijk een functie als afvalkuil. Ten noorden van het grachtencomplex waren slechts 2 kuilen aanwezig. De sporen maken waarschijnlijk deel uit van een woonerf dat zich verder uitstrekt naar het zuiden en westen en begrensd wordt door het meerfasig grachtencomplex. Oudere of jongere sporen werden niet aangetroffen.

3.6. Synthese

3.6.1. Interpretatie van de archeologische site

Het archeologisch onderzoek bracht enkel sporen aan het licht uit de midden-Romeinse periode (midden 1ste – einde 2de eeuw n.Chr.). Jongere of oudere sporen waren niet aanwezig. Centraal wordt het opgravingsvlak doorsneden door een Romeins NW-ZO grachtencomplex dat meerdere fasen kent. In het grachtencomplex S8, 10, 23 en 24 zijn er verschillende oversnijdingen op te merken, het is echter op basis van enkel de oversnijdingen niet uit te maken of er een groot tijdsverschil tussen het dempen en uitgraven van de grachten is. De meerderheid van de sporen bevindt zich ten zuidwesten van dit grachtencomplex. Het gaat om verschillende kuilen en enkele kleinere sporen die mogelijk een functie kenden als paalspoor. Binnen de spreiding van de paalkuilen konden echter geen structuren herkend worden. Op basis van het vondstmateriaal en de vulling hadden de grotere kuilen mogelijk een functie als afvalkuil. Deze komen vrij geclusterd voor en hebben een gelijkaardige vulling. Ten noorden van het grachtencomplex waren slechts 2 kuilen aanwezig. De sporen maken waarschijnlijk deel uit van een woonerf of villacomplex dat zich verder uitstrekt naar het zuiden en westen en begrensd wordt door het meerfasig grachtencomplex. De kern van de bewoning is dan ook in die richting te zoeken.

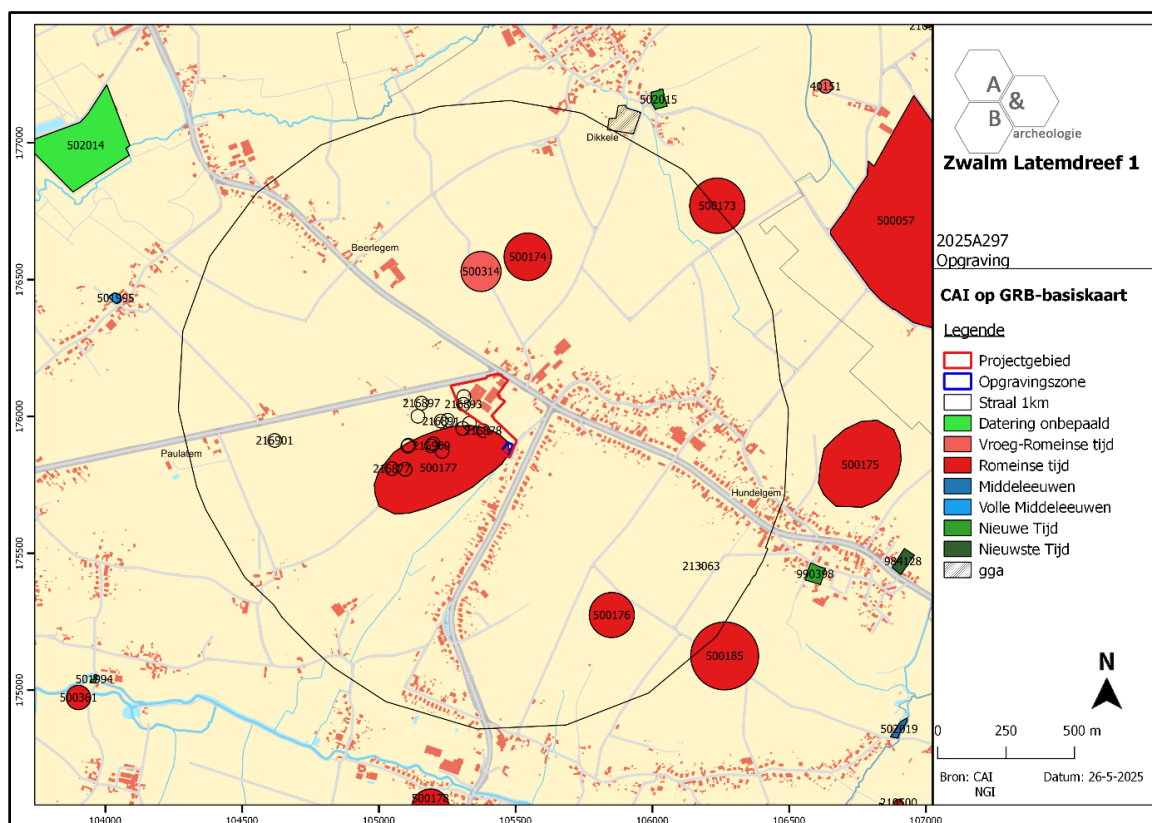
Het vondstmateriaal kan onderverdeeld worden in aardewerk, bouwkeramiek, natuursteen en metaal. Het aardewerk maakt het grootste deel uit van het vondstmateriaal en kan opgedeeld worden in fijn aardewerk (luxe aardewerk) en gewoon aardewerk (gebruiks aardewerk). Het fijn aardewerk is beperkt aanwezig en wordt vertegenwoordigd door terra sigillata en zeepwaar. Het enige diagnostische fragment betreft een randfragment terra sigillata afkomstig van een kom die niet nader gedetermineerd kon worden. Het gewoon aardewerk was meer vertegenwoordigd. Het bestaat uit lowlands ware, roodbakkend aardewerk, witbakkend aardewerk, aardewerk uit de zuidelijke Dender- en Scheldevallei, handgevormd aardewerk en zoutcontainers. Lowlands ware was het meest aanwezig, hiervan werden 46 fragmenten aangetroffen. Diagnostische fragmenten zijn een bord (Holwerda 81) en een beker die niet nader gedetermineerd kon worden. Er werden 10 fragmenten handgevormd aardewerk, 8 fragmenten van zoutcontainers, 11 fragmenten roodbakkend aardewerk en 1 fragment van aardewerk uit de zuidelijke Dender- en Scheldevallei aangetroffen. Hiervan werden vrijwel uitsluitend niet diagnostische fragmenten van aangetroffen. Enkel een randfragment handgevormd aardewerk is afkomstig van een kookpot. Het roodbakkend aardewerk kan mogelijk ook beschouwd worden als roodbakkende lowlands ware. Een randfragment in dit baksel is afkomstig van een kook- of voorraadpot met simpele licht uitstaande rand. Er werden 19 doliafragmenten en 8 mortariafragmenten aangetroffen. De mortariafragmenten zijn grotendeels afkomstig van 2 individuen. Tot slot werden 30 fragmenten witbakkend aardewerk aangetroffen. Een randfragment en meerdere wandfragmenten zijn afkomstig van een kom met een naar buiten omgeslagen en gewelfde rand (Vanvinckenroye 1991. 496). De mortaria kunnen gedetermineerd worden als mortaria met een driehoekig randprofiel (Vanvinckenroye 1991. 343 en Vanvinckenroye 1991. 346). De aangetroffen bouwkeramiek bestond enkel uit tegulaefragmenten, waarvan op één mogelijk de aanzet van een dierenpootje aanwezig is. Daarnaast werden nog enkele fragmenten natuursteen aangetroffen, allen in 1 kuil (S14). Het is niet duidelijk of deze afkomstig zijn van bouw materiaal, van een maalsteen of van een natuurlijke oorsprong. Op geen van de fragmenten is een bewerkt vlak of gebruikssporen aanwezig. In S10 werden door middel van metaaldetectie meerdere metalen voorwerpen aangetroffen. Naast 2 munten uit de nieuwste tijd en een gesp uit de late middeleeuwen (inv. 22)

werden in hetzelfde spoor ook 2 munten uit de Romeinse periode (inv. 23) aangetroffen. Het gaat om een fragment van een sestertius geslagen tijdens de regeerperiode van Trajanus (98-117 n.Chr.). Op de voorzijde staat een afbeelding van een buste van Trajanus naar rechts, op de achterzijde is een afbeelding van een staande godin geflankeerd door het opschrift SC (Senatus Consulto) te zien. De andere munt kan slechts als een onbepaalde 2de-eeuwse sestertius gedetermineerd worden. Hoewel het gaat om een vermengde context geven de munten toch een aanwijzing qua datering en stammen ze uit eenzelfde periode als het aardewerk.

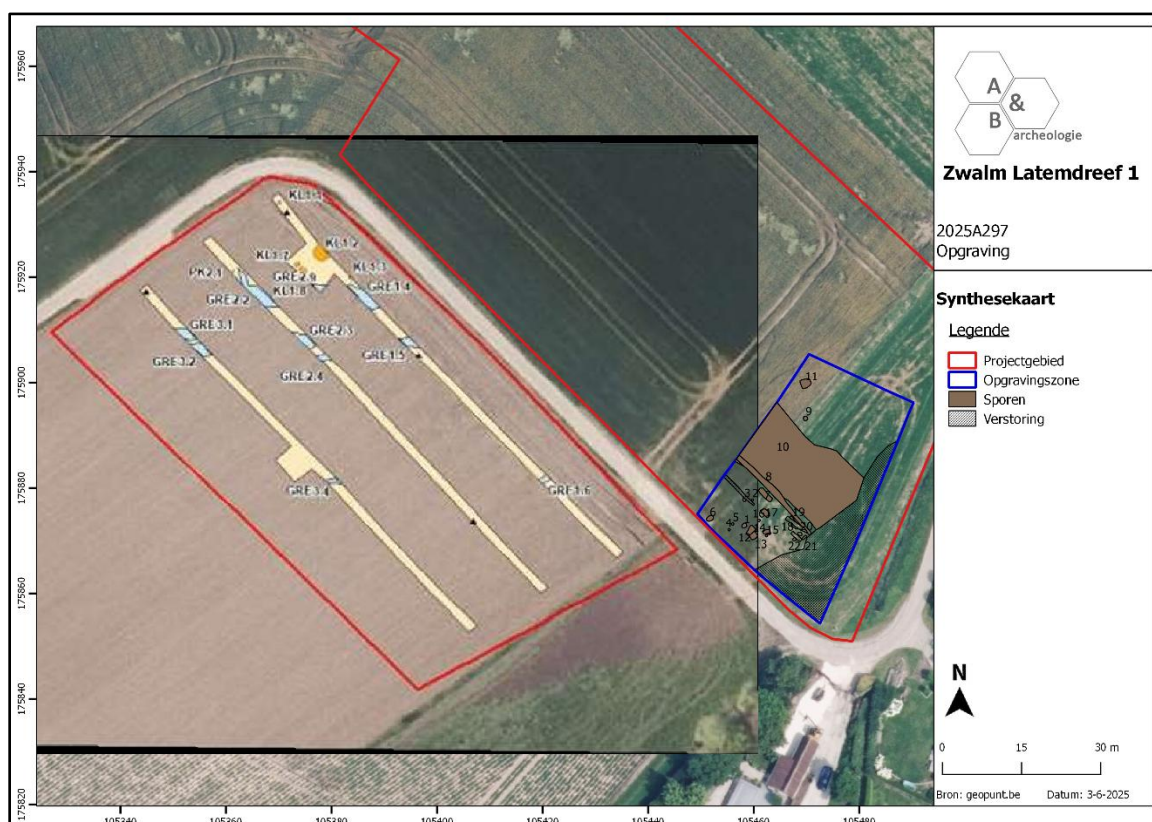
3.6.2. Belang en betekenis van de archeologische site

Zowel in de directe als de ruime omgeving van het plangebied werden reeds meerdere veldprospecties uitgevoerd. Een van de aangeduide Romeinse vindplaatsen bevindt zich binnen de grenzen van het plangebied, meer bepaald in het zuidwestelijke deel van het terrein. Op deze locatie (ID 500177) werd bij veldkartering in 1986 een concentratie bouwpuin geregistreerd, bestaande uit glauconiethoudende kiezelzandsteen, ijzerzandsteen en dakpanfragmenten. Ook werden verschillende aardewerkfragmenten, van onder meer kruikwaar, dolia en reducerend gebakken kookpotten, teruggevonden. Het materiaal wijst op de aanwezigheid van een nederzetting of villadomein uit de Romeinse periode op of rond het terrein. Bij archeologisch vooronderzoek werden in 2020 inderdaad Romeinse sporen aangetroffen meteen ten zuiden van het huidige plangebied, binnen de zone waar eerder Romeins materiaal werd aangetroffen (ID 984488). Zo werden in het noordelijke deel van het terrein verschillende erfgreppels en een aantal kuilen uit de Romeinse periode aangesneden. Deze behoren wellicht tot een nederzetting die zich verder uitstrekt ten noorden van het onderzochte gebied, richting het huidige plangebied. Tussen het vondstmateriaal bevindt zich bouw materiaal dat zou kunnen wijzen op de aanwezigheid van een villadomein. Verder werd voornamelijk gebruiks aardewerk zoals kookwaar, dolia en kruikwaar teruggevonden. Er werd een opgraving geadviseerd, deze werd tot op heden echter niet uitgevoerd.

Verder werden in de omgeving rond het plangebied bij veldkartering in 1975-1976 op verschillende locaties concentraties Romeins materiaal opgemerkt (ID 500173, 500174, 500176 en 500185). Deze getuigen wellicht van de aanwezigheid van Romeinse nederzettingen, mogelijk villadomeinen, in de directe nabijheid. Daarnaast is ook de Romeinse weg van Bavay naar Gent van belang die zich ten oosten van het plangebied bevindt. In 1969-1970 werd bij een opgraving ter hoogte van de Oude Gentbaan te Dikkele (ID 500314) een doorsnede gemaakt van de Romeinse weg van Bavay naar Gent. Hieruit bleek dat deze werd aangelegd in de vroege keizertijd.

Figuur 88 Weergave van de Centraal Archeologische Inventaris op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 89 Synthesekaart met het grondplan van de opgraving en het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd ten westen van de opgraving (Bron: geopunt.be).

Voornamelijk de aanwezigheid van grote vondstconcentraties bouw materiaal aangetroffen tijdens de veldprospecties en de ligging op een zuiderhelling van een verhevenheid in het landschap wijzen op de mogelijke aanwezigheid van een Romeins villadomein. In Vlaanderen zijn er slechts 2 van deze domeinen deels opgegraven: het Wolsemveld te Dilbeek en de Seulestraat te Heuvelland (Nieuwkerke). Daarnaast zijn er nog resten van Romeinse steenbouw aangetroffen te Aalter Lostraat⁷, Nevele Kerrebroek⁸ en Belsele Steenwerk⁹.

Aan het Wolsemveld te Dilbeek werd in 2015 een 5,5 ha groot omgracht villadomein opgegraven. In 2016 werd ten zuiden van dit terrein nog een kleinere opgraving uitgevoerd. De site kan opgedeeld worden in een pars urbana en een pars rustica waarbij het pars urbana wordt gekenmerkt door stenen gebouwen en de pars rustica uit houtbouw. In het domein van de pars urbana werden meerdere gebouwen opgericht in steen aangetroffen. Het grootste gebouw, het hoofdgebouw was ongeveer 32 bij 15 meter groot, daarnaast werden nog een vijftal kleinere stenen gebouwen aangetroffen. De gebouwen vormen met elkaar een rechthoek over het terrein, met het villagebouw aan het hoofd. Het geheel wordt omsloten door een greppel of gracht van circa 1,5 tot 2,5 m breed. Het hoofdgebouw was naar alle waarschijnlijkheid de woning van de eigenaar. De omvang van het hoofdgebouw en het schijnbaar ontbreken van een badgebouw doen vermoeden dat de eigenaar hier niet permanent woonachtig was. Mogelijk woonde hij in een meer stedelijke omgeving in de buurt waar hij zijn productie verhandelde en had hij zelfs meerdere villadomeinen in bezit waar hij periodiek verbleef. Er zijn concrete aanwijzingen dat de meeste van deze constructies een houten voorganger hadden. Rondom de stenen gebouwen werd, nog binnen de omgrachting, een omheining aangetroffen. Meer heuvelafwaarts, op het domein van de pars rustica, vond men meerdere houten bijgebouwen, en sporen van artisanale activiteit. Volgens het onderzoek gaat het hier om een op zichzelf staand boerderijcomplex, dat bewoond was in de 1ste en/of 2de eeuw na Christus, en landbouwproducten verhandelde met nabij gelegen Romeinse nederzettingen.¹⁰

Ook aan de Seulestraat te Heuvelland (Nieuwkerke) werd een deel van een mogelijk Romeins villadomein opgegraven. Op de opgraving waren naast structuren in houtbouw ook een deel van een gebouw opgetrokken in ijzerzandsteen aanwezig. Het landindelingssysteem kent een oorsprong in de vroeg-Romeinse periode, de andere Romeinse sporen zijn te situeren op de overgang van de vroeg naar de midden-Romeinse periode. Opmerkelijk is de aanwezigheid van een aantal rijke grafcontexten uit dezelfde periode.

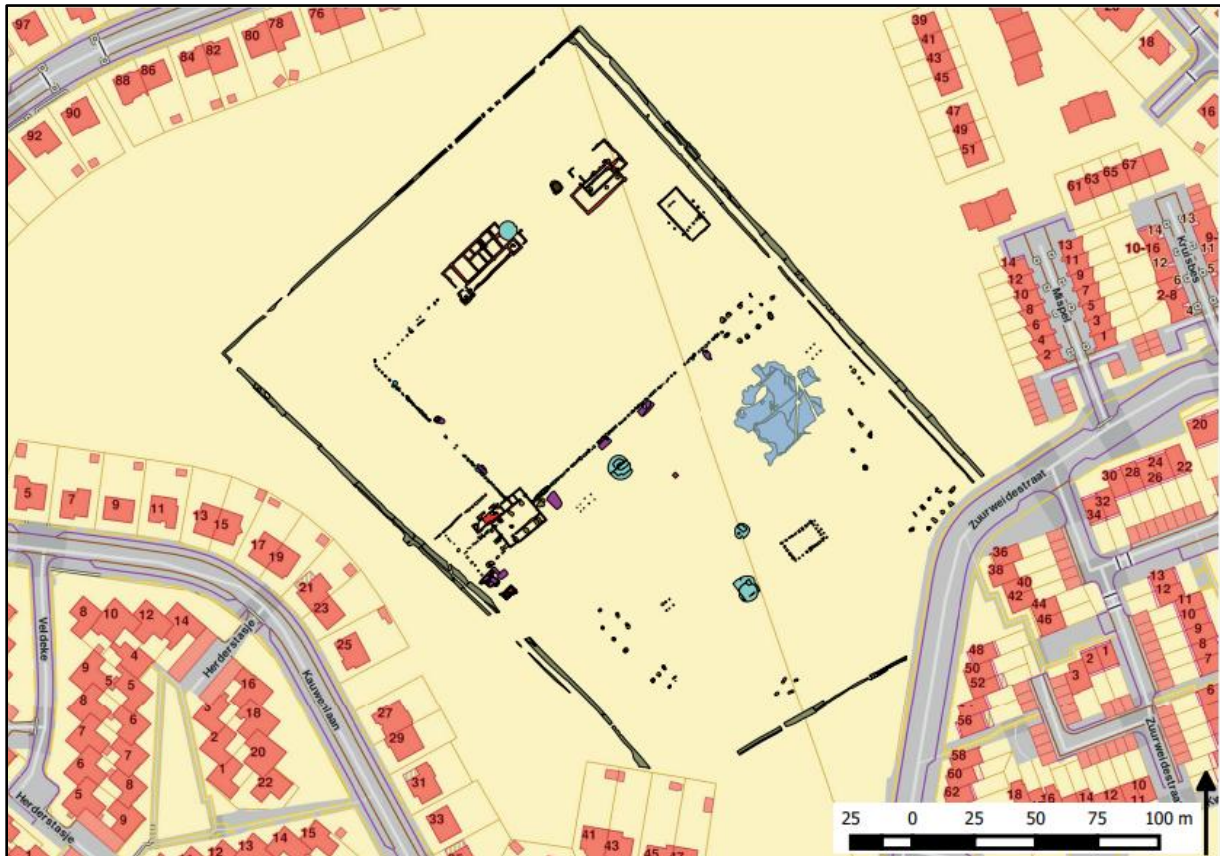
Indien de site aan de Latemdreef effectief tot een Romeins villadomein behoort, kunnen in de directe omgeving eenzelfde structuren aanwezig zijn. Het is echter ook mogelijk dat de site onderdeel uitmaakt van een kleinere eerder rurale Romeinse bewoningssite.

⁷ Vanderdvelde & De Clercq. 2015. Pg. 229-234.

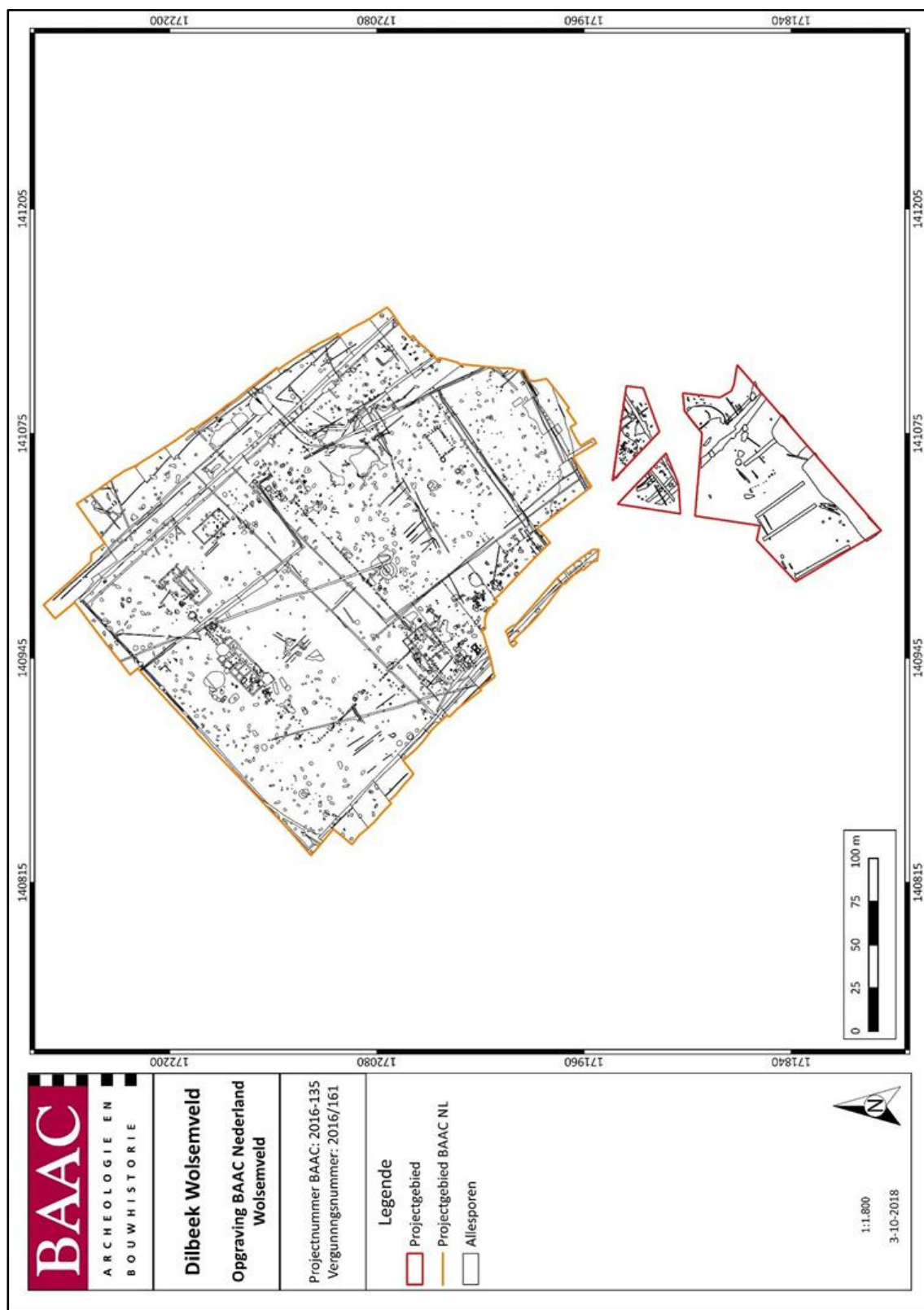
⁸ Declercq en Thoen. 1991. Pg. 15-23.

⁹ Bourgeois en Thoen. 1986

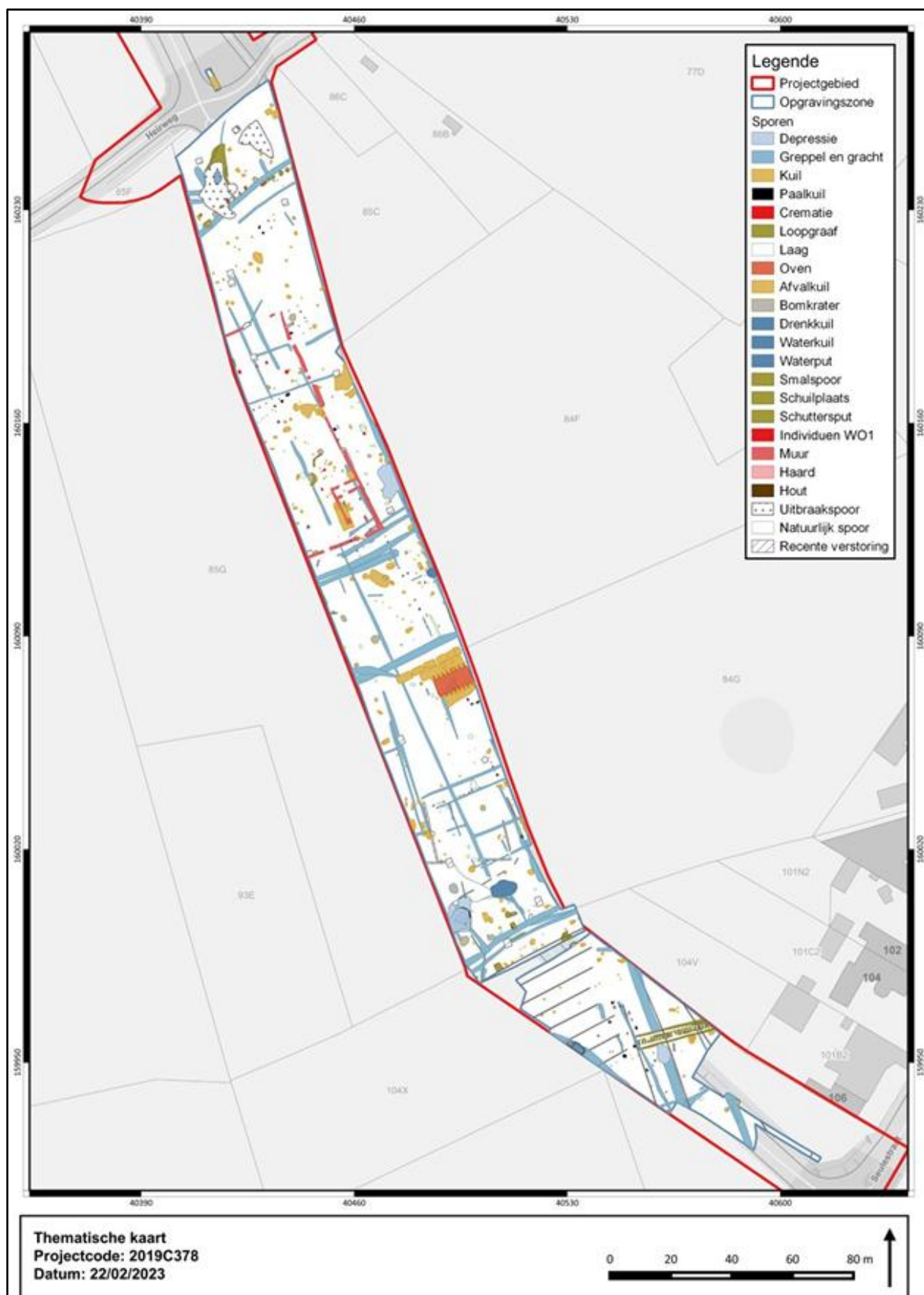
¹⁰ Inventaris onroerend erfgoed en Weterings. 2016. Pg. 179-183.

Figuur 90 Overzicht van de structuren en andere contexten die reeds in de evaluatiefase zijn herkend. Rood: stenen funderingen, lichtbruin: houten gebouwen weergeven, lichtblauw: waterputten, donkerblauw: depressie. (Bron: Weterings. 2016. Pg. 180, Fig. 1)

Figuur 91 Grondplan van de opgraving aan het Wolsemveld en de Zuurweidestraat te Dilbeek (Bron: Janssens. 2025. Pg. 41, Fig. 28).

Figuur 92 Grondplan van de opgraving aan de Seulestraat te Heuvelland (bron: Lefere. 2021. Pg. 177, Fig. 155).

3.7. Beantwoording onderzoeksvragen en -doelen

- Wat is de aard, omvang, datering en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?

Tijdens het onderzoek werden 24 spoornummers uitgedeeld aan grondsporen. Recente verstoringen werden opgetekend als verstoorde zones en kregen geen afzonderlijk spoornummer. De archeologische sporen situeren zich verspreid over de volledige opgravingszone. Centraal wordt het opgravingsvlak doorsneden door een NW-ZO grachtencomplex dat meerdere fasen kent. De meerderheid van de overige sporen bevindt zich ten zuidwesten hiervan. Het gaat om verschillende kuilen en enkele kleinere sporen die mogelijk een functie kenden als paalspoor. Op basis van het vondstmateriaal en de vulling hadden de grotere kuilen mogelijk een functie als afvalkuil. Ten noorden van het grachtencomplex waren slechts 2 kuilen aanwezig. Op basis van het vondstmateriaal kunnen alle sporen in de midden-Romeinse periode (2de helft 1ste – 2de eeuw) gedateerd worden. De sporen maken waarschijnlijk deel uit van een woonerf dat zich verder uitstrekt naar het zuiden en westen en begrensd wordt door het meerfasig grachtencomplex. De sporen kennen een matige bewaring. Het bovenste deel van de spoorvulling werd gehomogeniseerd in de ploeglaag. Enkel langs de zuidoostelijke rand van het plangebied was sprake van een omvangrijke verstoringzone, mogelijk te linken aan de naastgelegen beek en wegenis.

- Welke spoorcategorieën zijn aanwezig? En tot welke functie behoren deze (bewoning, begraving, artisanal, ...)? Welke structuren kunnen onderscheiden worden (gebouwen, grachten, waterputten, kuilen, ...)?

De aangetroffen sporen kunnen omschreven worden als grachten en (paal)kuilen. Ze behoren wellicht tot een woonerf of villadomein waarvan de kern zich buiten de grenzen van de huidige opgravingszone, wellicht ten westen of ten zuiden, bevindt. Er konden geen gebouwplattegronden onderscheiden worden. Ook waterputten of -kuilen ontbraken. Wel werden verschillende kuilen, vermoedelijk afvalkuilen, en een meerfasig grachtencomplex aangesneden.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere periodes? Wat is de onderlinge samenhang/fasering?

De sporen lijken allemaal te dateren in de midden-Romeinse periode. Op basis van de stratigrafie van de grachten kan echter gesteld worden dat er sprake is van verschillende fasen. S8 oversnijdt immers S23, en S10 vormt een brede dempingslaag van drie oudere grachten: S8, S23 en S24.

- Zijn er aanwijzingen voor artisanale activiteiten?

Neen. Het onderzoek bracht geen sporen of vondsten met artisanal karakter aan het licht.

- Waaruit bestaat de materiële cultuur en kan dit iets leren over het gebruik van de site door de bewoner(s)? Tot welke groep, type, baksel, ... behoort het aardewerk?

Het vondstmateriaal kan onderverdeeld worden in aardewerk, bouwkeramiek, natuursteen en metaal. Het aardewerk maakt het grootste deel uit van het vondstmateriaal en kan opgedeeld worden in fijn aardewerk (luxe aardewerk) en gewoon aardewerk (gebruiksaardewerk). Het fijn aardewerk is slechts vertegenwoordigt door terra sigillata en zeepwaar. Het gewoon aardewerk was meer vertegenwoordigt. Het bestaat uit lowlands ware, roodbakkend aardewerk, witbakkend aardewerk, aardewerk uit de zuidelijke Dender en Scheldevallei, handgevormd aardewerk en zoutcontainers. De aangetroffen bouwkeramiek bestond enkel uit tegulaefragmenten, waarvan op één mogelijk de aanzet van een dierenpootje aanwezig is. Daarnaast werden nog enkele fragmenten natuursteen aangetroffen. Het is niet duidelijk of deze afkomstig zijn van bouw materiaal of van een maalsteen. Op geen van de fragmenten is een bewerkt vlak aanwezig. In S10 werden door middel van metaaldetectie meerdere metalen voorwerpen aangetroffen. Naast 2 munten uit de nieuwste tijd en een gesp uit de late middeleeuwen (inv. 22) werden in hetzelfde spoor ook 2 munten uit de Romeinse periode (inv. 23) aangetroffen. Het gaat om een fragment van een sestertius geslagen tijdens de regeerperiode van Trajanus (98-117 n.Chr.). Op de voorzijde staat een afbeelding van een buste van Trajanus, op de achterzijde is een afbeelding van een staande godin geflankeerd door het opschrift SC (Senatus Consulto) te zien. De andere munt kan slechts als een onbepaalde sestertius gedetermineerd worden. Beide munten kunnen gedateerd worden in de 2de eeuw n.Chr. Hoewel het gaat om een vermengde context geven de munten toch een aanwijzing qua datering en stammen ze uit eenzelfde periode als het aardewerk. Het vondstmateriaal bestaat uit een typisch vondstenensemble uit de midden-Romeinse periode.

- Lenen vondsten zich tot een conservatie? Wat is hun meerwaarde?

De 2 Romeinse munten werden geselecteerd voor conservatie gezien hun belangrijke waarde naar de datering van de site toe. Het aangetroffen aardewerk is stabiel genoeg en vereist geen bijzondere conservatiemaatregelen.

- Kunnen bepaalde sporen verder natuurwetenschappelijk onderzocht worden? Wat is hun meerwaarde? Welke vormen van natuurwetenschappelijk onderzoek zijn van toepassing (¹⁴C-datering, macrobotanisch onderzoek, pollenonderzoek, dendrochronologie, houtsoortbepaling, anthracologie, petrografie, archeozoölogie, ...)?

Niet van toepassing, er werd geen natuurwetenschappelijk onderzoek uitgevoerd.

- Kan de site in een ruimer archeologisch kader geplaatst worden, hoe verhoudt de site zich tot de archeologische onderzoeken in de directe omgeving?

Op basis van eerdere veldkartering en een proefsleuvenonderzoek kan gesteld worden dat de huidige site behoort tot een ruimer landschap van Romeinse bewoning. Voornamelijk de aanwezigheid van grote vondstconcentraties bouw materiaal aangetroffen tijdens de veldprospecties en de ligging op een zuiderhelling van een verhevenheid in het landschap wijzen op de aanwezigheid van een Romeins villadomein. In Vlaanderen zijn er slechts 2 van deze domeinen deels opgegraven: het Wolsemveld te Dilbeek en de Seulestraat te Heuveland (Nieuwkerke). Daarnaast zijn er nog resten van Romeinse steenbouw aangetroffen te Aalter Lostraat¹¹, Nevele Kerrebroek¹² en Belsele Steenwerk¹³. Het is echter ook mogelijk dat de site onderdeel uitmaakt van een kleinere eerder rurale Romeinse bewoningssite.

- Wat is de relatie tussen de mens en zijn omgeving?

De site is gesitueerd op de zuidelijke flank van een helling nabij een waterloop, dit heeft waarschijnlijk een invloed gehad op de keuze om zich hier te vestigen.

- Kunnen eventuele patronen en/of sporen van lokale, regionale en transregionale economie onderscheiden worden?

Het enige vondstmateriaal waarbij patronen van handel onderscheiden kunnen worden, is in dit geval het geïmporteerd aardewerk. Dit bestaat echter slechts uit enkele fragmenten waardoor er geen éénduidend antwoord op deze vraag gegeven kan worden.

- Zijn de grenzen van de archeologische site behaald binnen het plangebied of lopen de erven door buiten het terrein?

De site loopt verder door buiten de grenzen van het plangebied. De kern bevindt zich vermoedelijk verder ten zuiden en/of ten westen. Ook in de andere richtingen zouden echter nog sporen aanwezig kunnen zijn. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden ten noordwesten geen sporen meer aangetroffen. Even ten westen werden in 2020 reeds sporen uit de Romeinse periode geattesteerd. Deze behoren mogelijk tot eenzelfde site.

¹¹ Vanderdelve & De Clercq. 2015. Pg. 229-234.

¹² Declerq en Thoen. 1991. Pg. 15-23.

¹³ Bourgeois en Thoen. 1986

3.8. Samenvatting gespecialiseerd publiek

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen aan de Latemdreef 1 te Zwalm (provincie Oost-Vlaanderen), gelegen buiten woon- of recreatiegebied, waarbij de bodemingrepen groter zijn dan 5000m², diende de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota¹⁴ bestond enkel uit een bureauonderzoek. In het programma van maatregelen was opgenomen dat een landschappelijk bodemonderzoek, en indien nodig een archeologisch booronderzoek en/of proefputtenonderzoek in functie van steentijd artefactensites, en een proefsleuvenonderzoek dienden uitgevoerd te worden in een uitgesteld traject. In de nota¹⁵ werden de resultaten van dit verder vooronderzoek besproken. Hierbij werd een opgraving geadviseerd over de zuidoostelijke deelzone. De advieszone had een oppervlakte van ca. 1.152m².

Het archeologisch onderzoek bracht enkel sporen aan het licht uit de midden-Romeinse periode (midden 1ste – einde 2de eeuw n.Chr.). Jongere of oudere sporen waren niet aanwezig. Centraal wordt het opgravingsvlak doorsneden door een NW-ZO grachtencomplex dat meerdere fasen kent. In het grachtencomplex S8, 10, 23 en 24 zijn er verschillende oversnijdingen, het is echter op basis van enkel de oversnijdingen niet uit te maken of er een groot tijdsverschil tussen het dempen en uitgraven van de grachten is. De meerderheid van de sporen bevindt zich ten zuidwesten van dit grachtencomplex. Het gaat om verschillende kuilen en enkele kleinere sporen die mogelijk een functie kenden als paalspoor. Op basis van het vondstmateriaal en de vulling hadden de grotere kuilen mogelijk een functie als afvalkuil. Hoewel er verschillende paalsporen werden aangetroffen, waren deze geen onderdeel van een gebouwstructuur. Ten noorden van het grachtencomplex waren slechts 2 kuilen aanwezig. De sporen maken waarschijnlijk deel uit van een woonerf of villadomein dat zich verder uitstrekt naar het zuiden en westen en begrensd wordt door het meerfasig grachtencomplex.

Het vondstmateriaal kan onderverdeeld worden in aardewerk, bouwkeramiek, natuursteen en metaal. Het aardewerk maakt het grootste deel uit van het vondstmateriaal en kan opgedeeld worden in fijn aardewerk (luxe aardewerk) en gewoon aardewerk (gebruiks aardewerk). Het fijn aardewerk is slechts vertegenwoordigd door terra sigillata en zeepwaar. Het enige diagnostisch fragment was een randfragment terra sigillata afkomstig van een kom die niet nader gedetermineerd kon worden. Het gewoon aardewerk was meer vertegenwoordigd. Het bestaat uit lowlands ware, roodbakkend aardewerk, witbakkend aardewerk, aardewerk uit de zuidelijke Dender- en Scheldevallei, handgevormd aardewerk en zoutcontainers. Lowlands ware was het meest aanwezig, hiervan werden 46 fragmenten aangetroffen. Diagnostische fragmenten zijn een bord (Holwerda 81) en een beker die niet nader gedetermineerd kon worden. Er werden 10 fragmenten handgevormd aardewerk, 8 fragmenten van zoutcontainers, 11 fragmenten roodbakkend aardewerk en 1 fragment van aardewerk uit de zuidelijke Dender en Scheldevallei aangetroffen. Hiervan werden vrijwel enkel niet diagnostische fragmenten van aangetroffen. Enkel een randfragment handgevormd aardewerk is afkomstig van een kookpot. Het roodbakkend aardewerk kan mogelijk ook beschouwd worden als roodbakkende lowlands ware. Een randfragment in dit baksel is afkomstig van een kook- of voorraadpot met simpele

¹⁴ Acek, Bracke, Fonteyn 2024a, 2024b.

¹⁵ Acek, Bracke 2025; Acek Bracke, Wyns 2025.

licht uitstaande rand. Er werden 19 doliafragmenten en 8 mortariafragmenten aangetroffen. De mortariafragmenten zijn echter grotendeels afkomstig van 2 individuen. Tot slot werden 30 fragmenten witbakkend aardewerk aangetroffen. Een randfragment en meerdere wandfragmenten is afkomstig van een kom met naar buiten omgeslagen en gewelfde rand (Vanvinckenroye 1991. 496). De mortaria kunnen gedetermineerd worden als mortaria met een driehoekig randprofiel (Vanvinckenroye 1991. 343 en Vanvinckenroye 1991. 346). De aangetroffen bouwkeramiek bestond enkel uit tegulaefragmenten, waarvan op één mogelijk de aanzet van een dierenpootje aanwezig is. Daarnaast werden nog enkele fragmenten natuursteen aangetroffen, allen in 1 kuil (S14). Het is niet duidelijk of deze afkomstig zijn van bouw materiaal of van een maalsteen. Op geen van de fragmenten is een bewerkt vlak aanwezig. In S10 werden door middel van metaaldetectie meerdere metalen voorwerpen aangetroffen. Naast 2 munten uit de nieuwste tijd en een gesp uit de late middeleeuwen (inv. 22) werden in hetzelfde spoor ook 2 munten uit de Romeinse periode (inv. 23) aangetroffen. Het gaat om een fragment van een sestertius geslagen tijdens de regeerperiode van Trajanus (98-117 n.Chr.). Op de voorzijde staat een afbeelding van een buste van Trajanus, op de achterzijde is een afbeelding van een staande godin geflankeerd door het opschrift SC (Senatus Consulto) te zien. De andere munt kan slechts als een onbepaalde sestertius gedetermineerd worden. Beide munten kunnen gedateerd worden in de 2de eeuw n.Chr. Hoewel het gaat om een vermengde context geven de munten toch een aanwijzing qua datering en stammen ze uit eenzelfde periode als het aardewerk.

Zowel in de directe als de ruime omgeving van het plangebied werden reeds meerdere veldprospecties uitgevoerd. Een van de aangeduide Romeinse vindplaatsen bevindt zich binnen de grenzen van het plangebied, meer bepaald in het zuidwestelijke deel van het terrein. Op deze locatie (ID 500177) werd bij veldkartering in 1986 een concentratie bouwpuin geregistreerd, bestaande uit glauconiethoudende kiezelzandsteen, ijzerzandsteen en dakpanfragmenten. Ook werden verschillende aardewerkfragmenten, van onder meer kruikwaar, dolia en reducerend gebakken kookpotten, teruggevonden. Het materiaal wijst op de aanwezigheid van een nederzetting of villadomein uit de Romeinse periode op of rond het terrein. Bij archeologisch vooronderzoek werden in 2020 inderdaad Romeinse sporen aangetroffen meteen ten zuiden van het huidige plangebied, binnen de zone waar eerder Romeins materiaal werd aangetroffen (ID 984488). Zo werden in het noordelijke deel van het terrein verschillende erfgreppels en een aantal kuilen uit de Romeinse periode aangesneden. Deze behoren wellicht tot een nederzetting die zich verder uitstrekt ten noorden van het onderzochte gebied, richting het huidige plangebied. Tussen het vondstmateriaal bevindt zich bouw materiaal dat zou kunnen wijzen op de aanwezigheid van een villadomein. Verder werd voornamelijk gebruiksaardewerk zoals kookwaar, dolia en kruikwaar teruggevonden. Er werd een opgraving geadviseerd, deze werd tot op heden echter niet uitgevoerd. Verder werden in de omgeving rond het plangebied bij veldkartering in 1975-1976 op verschillende locaties concentraties Romeins materiaal opgemerkt (ID 500173, 500174, 500176 en 500185). Deze getuigen wellicht van de aanwezigheid van Romeinse nederzettingen, mogelijk villadomeinen, in de directe nabijheid. Daarnaast is ook de Romeinse weg van Bavay naar Gent van belang die zich ten oosten van het plangebied bevindt. In 1969-1970 werd bij een opgraving ter hoogte van de Oude Gentbaan te Dikkele (ID 500314) een doorsnede gemaakt van de Romeinse weg van Bavay naar Gent. Hieruit bleek dat deze werd aangelegd in de vroege keizertijd.

Voornamelijk de aanwezigheid van grote vondstconcentraties bouw materiaal aangetroffen tijdens de veldprospecties en de ligging op een zuiderhelling van een verhevenheid in het landschap wijzen op

de aanwezigheid van een Romeins villadomein. In Vlaanderen zijn er slechts 2 van deze domeinen deels opgegraven: het Wolsemveld te Dilbeek en de Seulestraat te Heuvelland (Nieuwkerke). Daarnaast zijn er nog resten van Romeinse steenbouw aangetroffen te Aalter Lostraat¹⁶, Nevele Kerrebroek¹⁷ en Belsele Steenwerk¹⁸. Indien de site aan de Latemdreef effectief tot een Romeins villadomein behoort, kunnen in de directe omgeving eenzelfde structuren aanwezig zijn. Het is echter ook mogelijk dat de site onderdeel uitmaakt van een kleinere eerder rurale Romeinse bewoningssite.

¹⁶ Vanderdvelde & De Clercq. 2015. Pg. 229-234.

¹⁷ Declerq en Thoen. 1991. Pg. 15-23.

¹⁸ Bourgeois en Thoen. 1986

3.9. Samenvatting niet-gespecialiseerd publiek

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen aan de Latemdreef 1 te Zwalm (provincie Oost-Vlaanderen), gelegen buiten woon- of recreatiegebied, waarbij de bodemingrepen groter zijn dan 5000m², diende de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota¹⁹ bestond enkel uit een bureauonderzoek. In het programma van maatregelen was opgenomen dat een landschappelijk bodemonderzoek, en indien nodig een archeologisch booronderzoek en/of proefputtenonderzoek in functie van steentijd artefactensites, en een proefsleuvenonderzoek dienden uitgevoerd te worden in een uitgesteld traject. In de nota²⁰ werden de resultaten van dit verder vooronderzoek besproken. Hierbij werd een opgraving geadviseerd over de zuidoostelijke deelzone. De advieszone had een oppervlakte van ca. 1.152m².

Het archeologisch onderzoek bracht enkel sporen aan het licht uit de midden Romeinse periode (midden 1ste – einde 2de eeuw n.Chr.). Jongere of oudere sporen waren niet aanwezig. Centraal wordt het opgravingsvlak doorsneden door een NW-ZO grachtencomplex dat meerdere fasen kent. In het grachtencomplex S8, 10, 23 en 24 zijn er verschillende oversnijdingen, het is echter op basis van enkel de oversnijdingen niet uit te maken of er een groot tijdsverschil tussen het dempen en uitgraven van de grachten is. De meerderheid van de sporen bevindt zich ten zuidwesten van dit grachtencomplex. Het gaat om verschillende kuilen en enkele kleinere sporen die mogelijk een functie kenden als paalspoor. Op basis van het vondstmateriaal en de vulling hadden de grotere kuilen mogelijk een functie als afvalkuil. Hoewel er verschillende paalsporen werden aangetroffen, waren deze geen onderdeel van een gebouwstructuur. Ten noorden van het grachtencomplex waren slechts 2 kuilen aanwezig. De sporen maken waarschijnlijk deel uit van een woonerf dat zich verder uitstrekt naar het zuiden en westen en begrensd wordt door het meerfasig grachtencomplex.

Het vondstmateriaal kan onderverdeeld worden in aardewerk, bouwkeramiek, natuursteen en metaal. Het aardewerk maakt het grootste deel uit van het vondstmateriaal en kan opgedeeld worden in fijn aardewerk (luxe aardewerk) en gewoon aardewerk (gebruiks aardewerk). Het fijn aardewerk is slechts vertegenwoordigd door terra sigillata en zeepwaar. Het enige diagnostisch fragment was een randfragment terra sigillata afkomstig van een kom die niet nader gedetermineerd kon worden. Het gewoon aardewerk was meer vertegenwoordigd. Het bestaat uit lowlands ware, roodbakkend aardewerk, witbakkend aardewerk, aardewerk uit de zuidelijke Dender en Scheldevallei, handgevormd aardewerk en zoutcontainers. Lowlands ware was het meest aanwezig, hiervan werden 46 fragmenten aangetroffen. Diagnostische fragmenten zijn een bord (Holwerda 81) en een beker die niet nader gedetermineerd kon worden. Er werden 10 fragmenten handgevormd aardewerk, 8 fragmenten van zoutcontainers, 11 fragmenten roodbakkend aardewerk en 1 fragment van aardewerk uit de zuidelijke Dender en Scheldevallei aangetroffen. Hiervan werden vrijwel enkel niet diagnostische fragmenten van aangetroffen. Enkel een randfragment handgevormd aardewerk is afkomstig van een kookpot. Het roodbakkend aardewerk kan mogelijk ook beschouwd worden als roodbakkende lowlands ware. Een randfragment in dit baksel is afkomstig van een kook- of voorraadpot met simpele licht uitstaande

¹⁹ Acke, Bracke, Fonteyn 2024a, 2024b.

²⁰ Acke, Bracke 2025; Acke Bracke, Wyns 2025.

rand. Er werden 19 doliafragmenten en 8 mortariafragmenten aangetroffen. De mortariafragmenten zijn echter grotendeels afkomstig van 2 individuen. Tot slot werden 30 fragmenten witbakkend aardewerk aangetroffen. Een randfragment en meerdere wandfragmenten is afkomstig van een kom met naar buiten omgeslagen en gewelfde rand (Vanvinckenroye 1991. 496). De mortaria kunnen gedetermineerd worden als mortaria met een driehoekig randprofiel (Vanvinckenroye 1991. 343 en Vanvinckenroye 1991. 346). De aangetroffen bouwkeramiek bestond enkel uit tegulaefragmenten, waarvan op één mogelijk de aanzet van een dierenpootje aanwezig is. Daarnaast werden nog enkele fragmenten natuursteen aangetroffen, allen in 1 kuil (S14). Het is niet duidelijk of deze afkomstig zijn van bouw materiaal of van een maalsteen. Op geen van de fragmenten is een bewerkt vlak aanwezig. In S10 werden door middel van metaaldetectie meerdere metalen voorwerpen aangetroffen. Naast 2 munten uit de nieuwste tijd en een gesp uit de late middeleeuwen (inv. 22) werden in hetzelfde spoor ook 2 munten uit de Romeinse periode (inv. 23) aangetroffen. Het gaat om een fragment van een sestertius geslagen tijdens de regeerperiode van Trajanus (98-117 n.Chr.). Op de voorzijde staat een afbeelding van een buste van Trajanus, op de achterzijde is een afbeelding van een staande godin geflankeerd door het opschrift SC te zien. De andere munt kan slechts als een onbepaalde sestertius gedetermineerd worden. Beide munten kunnen gedateerd worden in de 2de eeuw n.Chr. Hoewel het gaat om een vermengde context geven de munten toch een aanwijzing qua datering en stammen ze uit eenzelfde periode als het aardewerk.

Zowel in de directe als de ruime omgeving van het plangebied werden reeds meerdere veldprospecties uitgevoerd. Een van de aangeduide Romeinse vindplaatsen bevindt zich binnen de grenzen van het plangebied, meer bepaald in het zuidwestelijke deel van het terrein. Op deze locatie (ID 500177) werd bij veldkartering in 1986 een concentratie bouwpuin geregistreerd, bestaande uit glauconiethoudende kiezelzandsteen, ijzerzandsteen en dakpanfragmenten. Ook werden verschillende aardewerkfragmenten, van onder meer kruikwaar, dolia en reducerend gebakken kookpotten, teruggevonden. Het materiaal wijst op de aanwezigheid van een nederzetting of villadomein uit de Romeinse periode op of rond het terrein. Bij archeologisch vooronderzoek werden in 2020 inderdaad Romeinse sporen aangetroffen meteen ten zuiden van het huidige plangebied, binnen de zone waar eerder Romeins materiaal werd aangetroffen (ID 984488). Zo werden in het noordelijke deel van het terrein verschillende erfgreppels en een aantal kuilen uit de Romeinse periode aangesneden. Deze behoren wellicht tot een nederzetting die zich verder uitstrekt ten noorden van het onderzochte gebied, richting het huidige plangebied. Tussen het vondstmateriaal bevindt zich bouw materiaal dat zou kunnen wijzen op de aanwezigheid van een villadomein. Verder werd voornamelijk gebruiksaardewerk zoals kookwaar, dolia en kruikwaar teruggevonden. Er werd een opgraving geadviseerd, deze werd tot op heden echter niet uitgevoerd. Verder werden in de omgeving rond het plangebied bij veldkartering in 1975-1976 op verschillende locaties concentraties Romeins materiaal opgemerkt (ID 500173, 500174, 500176 en 500185). Deze getuigen wellicht van de aanwezigheid van Romeinse nederzettingen, mogelijk villadomeinen, in de directe nabijheid. Daarnaast is ook de Romeinse weg van Bavay naar Gent van belang die zich ten oosten van het plangebied bevindt. In 1969-1970 werd bij een opgraving ter hoogte van de Oude Gentbaan te Dikkele (ID 500314) een doorsnede gemaakt van de Romeinse weg van Bavay naar Gent. Hieruit bleek dat deze werd aangelegd in de vroege keizertijd.

Voornamelijk de aanwezigheid van grote vondstconcentraties bouw materiaal aangetroffen tijdens de veldprospecties en de ligging op een zuiderhelling van een verhevenheid in het landschap wijzen op

de aanwezigheid van een Romeins villadomein. In Vlaanderen zijn er slechts 2 van deze domeinen deels opgegraven: het Wolsemveld te Dilbeek en de Seulestraat te Heuvelland (Nieuwkerke). Daarnaast zijn er nog resten van Romeinse steenbouw aangetroffen te Aalter Lostraat²¹, Nevele Kerrebroek²² en Belsele Steenwerk²³. Indien de site aan de Latemdreef effectief tot een Romeins villadomein behoort, kunnen in de directe omgeving eenzelfde structuren aanwezig zijn. Het is echter ook mogelijk dat de site onderdeel uitmaakt van een kleinere eerder rurale Romeinse bewoningssite.

²¹ Vanderdvelde & De Clercq. 2015. Pg. 229-234.

²² Declerq en Thoen. 1991. Pg. 15-23.

²³ Bourgeois en Thoen. 1986

4. Bewaring en deponering

Na afronding van een archeologische opgraving is het belangrijk dat het archeologische ensemble, d.i. het geheel van de materiële resten en het opgravingsarchief, als één geheel bewaard blijft volgens het actiefbehoudsbeginsel, zoals ook in het Verdrag van Valletta (artikel 4, paragrafen 2 en 3) wordt bepaald. Zakelijkrechthouders van een archeologisch ensemble moeten het ensemble als één geheel bewaren en in goede staat behouden. Conform het actiefbehoudsbeginsel moeten de zakelijkrechthouders mogelijke nadelige gevolgen ten aanzien van het ensemble voorkomen door de gepaste voorzorgsmaatregelen te nemen. Voorts moeten de zakelijkrechthouders het ensemble voor onderzoek en ontsluiting beschikbaar houden. Een zakelijkrechthouder kan zich aan de opgesomde plichten onttrekken, door schenking of bruikleen aan een erkend onroerenderfgoeddepot.

Het vondstmateriaal werd door Acke & Bracke bv in functie van opmaak van het eindverslag gewassen, gedroogd, verpakt en gestabiliseerd voor deponering. Na de afronding van het eindverslag wordt het ensemble overgedragen aan de initiatiefnemer.

4.1. Bibliografie

- Acke B., Bracke M., Fonteyn P., 2024a. *Archeologienota Zwalm Latemdreef 1. Verslag van Resultaten*, Moerbeke-Waas: Acke & Bracke bv.
- Acke B., Bracke M., Fonteyn P., 2024b. *Archeologienota Zwalm Latemdreef 1. Programma van Maatregelen*, Moerbeke-Waas: Acke & Bracke bv.
- Acke B., Bracke M., Fonteyn P., Wyns G., 2025a. *Nota Zwalm Latemdreef 1. Verslag van Resultaten*, Moerbeke-Waas: Acke & Bracke bv.
- Acke B., Bracke M., Fonteyn P., Wyns G., 2025b. *Nota Zwalm Latemdreef 1. Programma van Maatregelen*, Moerbeke-Waas: Acke & Bracke bv.
- Bourgeois J. & Thoen H., 1986. *Opgravingen op het 'Steenwerk' te Belsele-Waas (1967-1971): nederzettingssporen uit de late Bronstijd, de IJzertijd en de Romeinse tijd, Annalen van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas. (Buitengewone uitgave 19).*
- De Clercq W. & Thoen H., 1997. *Archeologie in een serre. Proefopgraving op een Romeinse steenbouw te Nevele. VOBV-info 46*, p. 15-23.
- Praet M., De hooghe G., Pype P., Coenaerts J., 2020. Landschappelijk bodemonderzoek, verkennende boringen en proefsleuven ter hoogte van de Noordlaan en Hembeke te Zwalm (prov. Oost-Vlaanderen), *ABO archeologische rapporten 1192*, Gent: ABO consultancy.
- Van der Velde H. M. & De Clercq W., 2015. *Een Romeinse villa in Aalter. Een opmerkelijke vindplaats in de civitas van de Menapiërs, Signa Romana 4*, pp. 229-234
- Weterings P., 2016. *Een vrijwel compleet villadomein in Dilbeek-Wolsemveld, Signa Romana 5*, pp.179-183
- Lefere M., Polfliet B., Slabbinck F., 2021. *Rapportering opgraving Seulestraat (Heuvelland, West-Vlaanderen)*, Sint-Michiels-Brugge
- Vanvinckenroye W., 1991. *Gallo-Romeins aardewerk van Tongeren in: Publicaties van het Provinciaal Gallo-Romeins museum 44*, Hasselt.
- www.geopunt.be
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/>

4.2. Figurenlijst

Figuur 1 Uitsnede uit de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	7
Figuur 2 Detail van de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone (bron: NGI).	7
Figuur 3 Aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone op het kadaster (bron: geopunt.be).	8
Figuur 4 Aanduiding van het plangebied en de opgravingszone op de orthofoto van 2024 (bron: geopunt.be).	8
Figuur 5 Aanduiding van de boorpunten van het landschappelijk booronderzoek op het kadaster (bron: Acke, Bracke, Wyns 2025, 12, fig. 3).....	10
Figuur 6 Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek, geprojecteerd op het GRB (bron: Acke, Bracke, Wyns 2025, Pg. 28, fig. 20).	11
Figuur 7 Detail van de allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek met aanduiding van de advieszone voor opgraving (bron: Acke, Bracke, Wyns 2025, Pg. 36, fig. 34).	11
Figuur 8 Geplande werken, geprojecteerd op het GRB (bron: Acke et al. 2024, Pg. 10, Fig. 6).	12
Figuur 9 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).	13
Figuur 10 Funderingsplan van de nieuwe bewaarloods (bron: initiatiefnemer).	14
Figuur 11 Vorgevelplan van de nieuwe bewaarloods (bron: initiatiefnemer).	14
Figuur 12 Funderingsplan van de nieuwe mestloods (bron: initiatiefnemer).	15
Figuur 13 Snede van de nieuwe mestloods (bron: initiatiefnemer).	15
Figuur 14 Doorsnede van de nieuwe lagune (bron: initiatiefnemer).	15
Figuur 15 Aanleg en opschaven van het archeologisch vlak.	17
Figuur 16 Opschaven en registreren van één van de sporen.	18
Figuur 17 Optekenen van een coupe.	18
Figuur 18 Weergave van het pollenstaal van gracht S8.	20
Figuur 19 Residu van grondstaal S8 (inv. 2)	23
Figuur 20 Allesporenplan met weergave van de staalnames voor natuurwetenschappelijk onderzoek.	23
Figuur 21 Allesporenkaart, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	25
Figuur 22 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)...	30
Figuur 23 Detail van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).	31
Figuur 24 Zicht op het de kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).	31
Figuur 25 Uitsnede van de bodemgebruikskaart (2001) ter hoogte van de opgravingszone (bron: geopunt.be).	32
Figuur 26 Zicht op het DTM met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	32
Figuur 27 Detailopname van het DTM met aanduiding van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).	33
Figuur 28 Detailopname van het DTM met aanduiding van de opgravingszone (bron: geopunt.be). .	33
Figuur 29 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het plangebied en de opgravingszone (bron: geopunt.be).	34
Figuur 30 Zicht op de Tertiair Geologische Kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).	35

Figuur 31 Zicht op de Quartair Geologische Kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).	35
Figuur 32 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart: type 1 (bron: geopunt.be).	36
Figuur 33 Detailuitsnede van de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	38
Figuur 34 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	39
Figuur 35 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	39
Figuur 36 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).	40
Figuur 37 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).	40
Figuur 38 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).	41
Figuur 39 Sporenplan met aanduiding van de Romeinse sporen uit het proefsleuvenonderzoek aan de Noordlaan/Hembeke uit 2020 (bron: Praet et al. 2020, 76, fig. 61).	43
Figuur 40 Situering van het proefsleuvenonderzoek uit 2020 ten opzichte van het huidige plangebied, geprojecteerd op de orthofoto van 2019 (bron: Praet et al 2020; geopunt.be).	43
Figuur 41 Uitsnede van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) ter hoogte van het plangebied, geprojecteerd op het GRB (bron: CAI, geopunt.be).	45
Figuur 42 Uitsnede uit de bodemkaart ter hoogte van de opgravingszone (bron: geopunt.be).	47
Figuur 43 Opgravingszone met aanduiding van het profiel en de TAW-hoogtes van het maaiveldniveau en vlakniveau, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	47
Figuur 44 Zicht op profiel 4 in het noordoosten van de opgravingszone.	48
Figuur 45 Bodemprofiel 1 uit het proefsleuvenonderzoek Zwalm – Noordlaan/Hembeke van 2020 (bron: Praet et al. 2020, 74, fig. 59).	49
Figuur 46 Bodemprofiel 2 uit het proefsleuvenonderzoek Zwalm – Noordlaan/Hembeke van 2020 (bron: Praet et al. 2020, 75, fig. 60).	49
Figuur 47 Projectie van de allesporenkaart op het GRB (bron: geopunt.be).	50
Figuur 48 Overzichtsfoto van de kuilencluster (S7, S14 t.e.m. S22) ten zuiden van grachten S8/S10/S23/S24.	51
Figuur 49 Vlakfoto van kuil S2.	52
Figuur 50 Doorsnede van kuil S2.	53
Figuur 51 Vlakfoto van kuil S3.	53
Figuur 52 Doorsnede van kuil 3.	54
Figuur 53 Doorsnede van kuil S5.	54
Figuur 54 Vlakfoto van kuil S16.	55
Figuur 55 Coupe op kuil S16.	55
Figuur 56 Vlakfoto van kuil S1.	57
Figuur 57 Coupe op kuil S1.	57
Figuur 58 Vlakfoto van kuilen S12 en S13.	58
Figuur 59 Coupe op kuil S12.	58
Figuur 60 Coupe op kuil S13.	58
Figuur 61 Vlakfoto van kuil S17.	59
Figuur 62 Coupe op kuil S17.	59
Figuur 63 Vlakfoto van kuilen S18 en 19.	60
Figuur 64 Doorsnede van S18 en 19.	60

Figuur 65 Vlakfoto van S21.....	61
Figuur 66 Doorsnede van S21.....	61
Figuur 67 Doorsnede van S9.....	62
Figuur 68 Doorsnede van S11.....	62
Figuur 69 Coupe op grachten S8, S10, S23 en S24.....	64
Figuur 70 Grafische weergave van de coupe op S8, S10, S23 en S24.....	64
Figuur 71 Coupe op grachten S8, S10, S23 en S24 vanuit het zuiden.....	65
Figuur 72 Coupe op grachten S8, S10, S23 en S24 vanuit het noorden.....	65
Figuur 73 Detail van de coupe ter hoogte van S8.....	66
Figuur 74 Detail van de coupe ter hoogte van S8, S10 en S23.....	66
Figuur 75 Detail van de coupe ter hoogte van S10 tussen S23 en S24.....	67
Figuur 76 Detail van de coupe ter hoogte van S10 en S24.....	67
Figuur 77 Procentuele weergave van de voorkomende aardewerksoorten op de site.....	69
Figuur 78 Aardewerk uit kuil S12 (inv. 8).....	69
Figuur 79 Diagnostische vormen uit kuil S12 (inv. 10).....	70
Figuur 80 Aardewerk uit kuil S13 (inv. 12).....	70
Figuur 81 Aardewerk uit S14 (inv. 14).....	71
Figuur 82 Mortarium uit S17 (inv. 17).....	71
Figuur 83 Diagnostisch aardewerk afkomstig uit verschillende sporen.....	72
Figuur 84 Tegulaefragment uit S14 (inv. 9), links onderaan is de mogelijke aanzet van een dierenpootje te zien.....	73
Figuur 85 Fragmenten natuursteen uit kuil S14 (inv. 13).....	74
Figuur 86 Voorzijde van de sestertius met afbeelding van keizer Trajanus (inv. 23).....	75
Figuur 87 Achterzijde van de sestertius met afbeelding van een godin geflankeerd door het opschrift SC (inv. 23).....	75
Figuur 88 Weergave van de Centraal Archeologische Inventaris op het GRB (bron: geopunt.be).....	79
Figuur 89 Synthesekaart met het grondplan van de opgraving en het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd ten westen van de opgraving (Bron: geopunt.be).....	79
Figuur 90 Overzicht van de structuren en andere contexten die reeds in de evaluatiefase zijn herkend. Rood: stenen funderingen, lichtbruin: houten gebouwen weergeven, lichtblauw: waterputten, donkerblauw: depressie. (Bron: Weterings. 2016. Pg. 180, Fig. 1).....	81
Figuur 91 Grondplan van de opgraving aan het Wolsemveld en de Zuurweidestraat te Dilbeek (Bron: Janssens. 2025. Pg. 41, Fig. 28).....	82
Figuur 92 Grondplan van de opgraving aan de Seulestraat te Heuveland (bron: Lefere. 2021. Pg. 177, Fig. 155).....	83

4.3. Tabellenlijst

Tabel 1 Bemonsterde sporen en staalnummers. De geselecteerde stalen voor natuurwetenschappelijk onderzoek worden grijs ingekleurd.....	19
Tabel 2 Overzicht van de vondstcategorieën in aantallen.	21
Tabel 3 Overzicht van de ingezamelde stalen.	22
Tabel 4 Detail van de ingezamelde stalen met aanduiding van de geselecteerde stalen voor natuurwetenschappelijk onderzoek (grijs).....	22
Tabel 5 Aantallen per wetenschappelijk onderzoek, in dit geval een waardering in functie van macrobotanisch onderzoek.	22
Tabel 6 Zicht op de aangetroffen spoorcategorieën en hun aantallen.....	24

5. Bijlagen

5.1. Lijst plannen en kaarten

5.2. Tekeningenlijst

5.3. Fotolijst

5.4. Sporenlijst

5.5. Vondstenlijst

5.6. Stalenlijst

5.7. Skeletformulieren

Niet van toepassing

5.8. Conservatierapport

5.9. Resultaten aardkundige en natuurwetenschappelijke analyses

Niet van toepassing

5.10. Referentieprofielen

5.11. Dagrapporten

5.12. Veldtekeningen

Plannenlijst

2025A297

Opraving Zwalm Latemdreef 1

Plannr.	Onderwerp/ type	Schaal	Analoog/ digitaal	Datum	Werkput	Sector	Vak	Vlak
1	Topografische kaart	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
2	Topografische kaart (detail)	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
3	GRB	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
4	Bodemgebruikskaat	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
5	Digitaal hoogtemodel	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
6	Digitaal hoogtemodel (detail)	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
7	Digitaal hoogtemodel (detail)	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
8	Tertiair geologische kaart	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
9	Quartair geologische kaart	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
10	Bodemkaart	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
11	Potentiële bodemerosiekaart	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
12	Ferrariskaart (ca. 1777)	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
13	Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
14	Poppkaart (ca. 1842-1879)	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
15	Vandermaelenkaart (ca. 1846-1854)	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
16	Luchtfoto 1971	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
17	Luchtfoto 1979-1990	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
18	Luchtfoto 2000-2003	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
19	Luchtfoto 2024	onbepaald	digitaal	22/05/2025	1 en 2	/	/	/
20	CAI	onbepaald	digitaal	26/05/2025	1 en 2	/	/	/
21	Opravingszone op GRB	onbepaald	digitaal	3/03/2025	1 en 2	/	/	1
22	Werkputtenplan	onbepaald	digitaal	27/02/2025	1 en 2	/	/	1
23	Profiel- en hoogteplan	onbepaald	digitaal	3/03/2025	1 en 2	/	/	1
24	Algemeen sporenplan op GRB	onbepaald	digitaal	27/02/2025	1 en 2	/	/	1
25	Algemeen sporenplan op GRB met coupes	onbepaald	digitaal	27/02/2025	1 en 2	/	/	1
26	Natuurwetenschappelijk onderzoek - staalname	onbepaald	digitaal	26/05/2025	1 en 2	/	/	1
27	Syntheseplan archeologisch onderzoek	onbepaald	digitaal	26/05/2025	1 en 2	/	/	1

Tekeningenlijst

2025A297

Opgraving Zwalm Latemdreef 1

Tekeningnr	Type (coupe, profiel, vondst of aanzicht)	Schaal	Analoog/ digitaal	Datum	Werkput	Sector	Vak	Vlak	Onderwerp	Spoornr	Coupe (x, y)	Vondstnr	Profielnr	Profiel (x, y)
CP1	coupe	1:20	analoog	25/02/2025	1	/	/	1	coupetekeningen (blz. 1/3)	S1 t.e.m. S11, S13, S15, S16, S20 t.e.m. S22	zie sporenlijst	/	/	/
CP2	coupe	1:20	analoog	26/02/2025	1	/	/	1	coupetekeningen (blz. 2/3)	S12, S14, S17 t.e.m. S19	zie sporenlijst	/	/	/
CP3	coupe	1:20	analoog	26/02/2025	1	/	/	1-2	coupetekeningen (blz. 3/3)	S8, S10, S23, S24	zie sporenlijst	/	/	/
CP4	coupe	1:50	digitaal	26/05/2025	1	/	/	1-2	coupetekening S8, S10, S23 en S24	S8, S10, S23, S24	zie sporenlijst	/	/	/
AW1	vondst	1:01	analoog	27/05/2025	/	/	/	/	aardewerk S12, S13, S14 en S17	S12, S13, S14 en S17	/	8, 12, 14 en 17	/	/
AW2	vondst	1:01	analoog	27/05/2025	/	/	/	/	aardewerk S12	S12	/	10	/	/
AW3	vondst	/	digitaal	2/06/2025	/	/	/	/	aardewerk S12, S13, S14 en S17	S12, S13, S14 en S17	/	8, 10, 12, 14 en 17	/	/

Fotolijst

2025A297

Opgraving Zwalm Latemdreef 1

Fotonr	Type foto (overzicht, vlak, spoor, coupe, profiel, vondst, detail,...)	Datum	Werkput	Sector	Vak	Vlak	Spoornr	Coupe (x, y)	Vondstnr	Profielnr	Profiel (x, y)
Sporen											

 2025A297 - WP1 - S1 - 001.JPG	✓	25/02/2025 9:06				JPG-bestand			4.112 kB		
 2025A297 - WP1 - S1 - 002.JPG	✓	25/02/2025 9:07				JPG-bestand			4.309 kB		
 2025A297 - WP1 - S1 CP - 001.JPG	✓	25/02/2025 13:13				JPG-bestand			4.069 kB		
 2025A297 - WP1 - S1 CP - 002.JPG	✓	25/02/2025 13:13				JPG-bestand			3.962 kB		
 2025A297 - WP1 - S2 - 001.JPG	✓	25/02/2025 9:07				JPG-bestand			4.089 kB		
 2025A297 - WP1 - S2 - 002.JPG	✓	25/02/2025 9:07				JPG-bestand			4.300 kB		
 2025A297 - WP1 - S2 CP - 001.JPG	✓	25/02/2025 10:38				JPG-bestand			4.089 kB		
 2025A297 - WP1 - S2 CP - 002.JPG	✓	25/02/2025 10:38				JPG-bestand			4.201 kB		
 2025A297 - WP1 - S3 - 001.JPG	✓	25/02/2025 9:08				JPG-bestand			4.056 kB		
 2025A297 - WP1 - S3 - 002.JPG	✓	25/02/2025 9:08				JPG-bestand			4.082 kB		
 2025A297 - WP1 - S3 CP - 001.JPG	✓	25/02/2025 11:56				JPG-bestand			4.033 kB		
 2025A297 - WP1 - S3 CP - 002.JPG	✓	25/02/2025 11:56				JPG-bestand			3.983 kB		
 2025A297 - WP1 - S4 CP - 001.JPG	✓	25/02/2025 9:58				JPG-bestand			4.022 kB		
 2025A297 - WP1 - S4 CP - 002.JPG	✓	25/02/2025 9:59				JPG-bestand			4.143 kB		
 2025A297 - WP1 - S4-S5 - 001.JPG	✓	25/02/2025 9:09				JPG-bestand			4.240 kB		
 2025A297 - WP1 - S4-S5 - 002.JPG	✓	25/02/2025 9:09				JPG-bestand			4.325 kB		
 2025A297 - WP1 - S5 CP - 001.JPG	✓	25/02/2025 10:11				JPG-bestand			3.961 kB		
 2025A297 - WP1 - S5 CP - 002.JPG	✓	25/02/2025 10:11				JPG-bestand			3.890 kB		
 2025A297 - WP1 - S6 - 001.JPG	✓	25/02/2025 9:12				JPG-bestand			4.055 kB		

 2025A297 - WP1 - S6 - 001.JPG	✓	23/02/2025 9:13	JPG-bestand	4.033 kB
 2025A297 - WP1 - S6 - 002.JPG	✓	25/02/2025 9:13	JPG-bestand	4.283 kB
 2025A297 - WP1 - S6 CP - 001.JPG	✓	25/02/2025 14:04	JPG-bestand	3.999 kB
 2025A297 - WP1 - S6 CP - 002.JPG	✓	25/02/2025 14:04	JPG-bestand	4.092 kB
 2025A297 - WP1 - S6 CP - 003.JPG	✓	25/02/2025 14:04	JPG-bestand	4.097 kB
 2025A297 - WP1 - S7 - 001.JPG	✓	25/02/2025 10:53	JPG-bestand	4.122 kB
 2025A297 - WP1 - S7 - 002.JPG	✓	25/02/2025 10:53	JPG-bestand	4.126 kB
 2025A297 - WP1 - S7 - 003.JPG	✓	25/02/2025 14:24	JPG-bestand	4.124 kB
 2025A297 - WP1 - S7 - 004.JPG	✓	25/02/2025 14:24	JPG-bestand	4.173 kB
 2025A297 - WP1 - S7 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 10:36	JPG-bestand	3.919 kB
 2025A297 - WP1 - S7 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 10:37	JPG-bestand	4.017 kB
 2025A297 - WP1 - S7 CP - 003.JPG	✓	26/02/2025 10:37	JPG-bestand	3.881 kB
 2025A297 - WP1 - S7 CP - 004.JPG	✓	26/02/2025 10:37	JPG-bestand	3.930 kB
 2025A297 - WP1 - S7 CP - 005.JPG	✓	26/02/2025 10:38	JPG-bestand	3.937 kB
 2025A297 - WP1 - S7 CP - 006.JPG	✓	26/02/2025 10:38	JPG-bestand	3.911 kB
 2025A297 - WP1 - S7 CP - 007.JPG	✓	26/02/2025 10:38	JPG-bestand	3.961 kB
 2025A297 - WP1 - S8 - 001.JPG	✓	25/02/2025 10:55	JPG-bestand	4.154 kB
 2025A297 - WP1 - S8 - 002.JPG	✓	25/02/2025 10:55	JPG-bestand	4.233 kB
 2025A297 - WP1 - S8 - 003.JPG	✓	25/02/2025 14:25	JPG-bestand	4.133 kB
 2025A297 - WP1 - S8 - 004.JPG	✓	25/02/2025 14:25	JPG-bestand	4.061 kB
 2025A297 - WP1 - S8 - 005.JPG	✓	25/02/2025 15:23	JPG-bestand	4.290 kB
 2025A297 - WP1 - S8 - 006.JPG	✓	25/02/2025 15:24	JPG-bestand	4.163 kB
 2025A297 - WP1 - S8 - 007.JPG	✓	25/02/2025 15:24	JPG-bestand	4.286 kB

 2025A297 - WP1 - S8 - 008.JPG	✓	25/02/2025 15:24	JPG-bestand	4.195 kB
 2025A297 - WP1 - S8 - 009.JPG	✓	25/02/2025 15:24	JPG-bestand	4.235 kB
 2025A297 - WP1 - S8 - 010.JPG	✓	25/02/2025 15:24	JPG-bestand	4.222 kB
 2025A297 - WP1 - S8 - 011.JPG	✓	25/02/2025 15:24	JPG-bestand	4.209 kB
 2025A297 - WP1 - S8 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 9:26	JPG-bestand	4.194 kB
 2025A297 - WP1 - S8 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 9:26	JPG-bestand	4.095 kB
 2025A297 - WP1 - S8 CP - 003.JPG	✓	26/02/2025 9:26	JPG-bestand	4.280 kB
 2025A297 - WP1 - S8 CP - 004.JPG	✓	26/02/2025 9:26	JPG-bestand	4.082 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 8:22	JPG-bestand	4.023 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 8:22	JPG-bestand	4.086 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 003.JPG	✓	26/02/2025 8:22	JPG-bestand	4.126 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 004.JPG	✓	26/02/2025 8:25	JPG-bestand	3.996 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 005.JPG	☁	26/02/2025 8:25	JPG-bestand	4.189 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 006.JPG	✓	26/02/2025 8:25	JPG-bestand	4.132 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 007.JPG	✓	26/02/2025 8:25	JPG-bestand	3.991 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 008.JPG	✓	26/02/2025 8:25	JPG-bestand	4.099 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 009.JPG	✓	26/02/2025 8:33	JPG-bestand	3.998 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 010.JPG	✓	26/02/2025 8:33	JPG-bestand	3.975 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 011.JPG	✓	26/02/2025 8:33	JPG-bestand	4.151 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 012.JPG	✓	26/02/2025 8:33	JPG-bestand	4.147 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 013.JPG	✓	26/02/2025 8:33	JPG-bestand	4.031 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 014.JPG	✓	26/02/2025 8:35	JPG-bestand	4.140 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 015.JPG	✓	26/02/2025 8:35	JPG-bestand	4.200 kB

 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 016.JPG		26/02/2025 8:35	JPG-bestand	4.229 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 017.JPG		26/02/2025 8:35	JPG-bestand	4.067 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 018.JPG		26/02/2025 8:35	JPG-bestand	4.030 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 019.JPG		26/02/2025 8:42	JPG-bestand	4.216 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 020.JPG		26/02/2025 8:42	JPG-bestand	4.196 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 021.JPG		26/02/2025 8:42	JPG-bestand	4.119 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 022.JPG		26/02/2025 8:42	JPG-bestand	4.216 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 023.JPG		26/02/2025 8:43	JPG-bestand	4.138 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 024.JPG		26/02/2025 8:43	JPG-bestand	4.041 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 025.JPG		26/02/2025 8:43	JPG-bestand	4.009 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 026.JPG		26/02/2025 8:43	JPG-bestand	4.094 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 027.JPG		26/02/2025 8:44	JPG-bestand	4.125 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 028.JPG		26/02/2025 8:44	JPG-bestand	4.142 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 029.JPG		26/02/2025 8:44	JPG-bestand	4.211 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 030.JPG		26/02/2025 8:44	JPG-bestand	4.125 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 031.JPG		26/02/2025 8:44	JPG-bestand	4.141 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 032.JPG		26/02/2025 8:44	JPG-bestand	4.078 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 033.JPG		26/02/2025 8:45	JPG-bestand	4.069 kB
 2025A297 - WP1 - S8, S10, S23, S24 CP - 034.JPG		26/02/2025 8:45	JPG-bestand	4.007 kB
 2025A297 - WP1 - S9 - 001.JPG		25/02/2025 10:57	JPG-bestand	4.195 kB
 2025A297 - WP1 - S9 - 002.JPG		25/02/2025 10:57	JPG-bestand	4.189 kB
 2025A297 - WP1 - S9 CP - 001.JPG		25/02/2025 13:29	JPG-bestand	4.023 kB

 2025A297 - WP1 - S9 CP - 002.JPG	✓	25/02/2025 13:29	JPG-bestand	3.888 kB
 2025A297 - WP1 - S9 CP - 003.JPG	✓	25/02/2025 13:29	JPG-bestand	4.073 kB
 2025A297 - WP1 - S10 - 001.JPG	✓	25/02/2025 11:16	JPG-bestand	3.984 kB
 2025A297 - WP1 - S10 - 002.JPG	✓	25/02/2025 11:16	JPG-bestand	3.935 kB
 2025A297 - WP1 - S10 - 003.JPG	✓	25/02/2025 11:16	JPG-bestand	4.111 kB
 2025A297 - WP1 - S11 - 001.JPG	✓	25/02/2025 11:17	JPG-bestand	4.100 kB
 2025A297 - WP1 - S11 - 002.JPG	✓	25/02/2025 11:17	JPG-bestand	4.115 kB
 2025A297 - WP1 - S11 - 003.JPG	✓	25/02/2025 11:18	JPG-bestand	4.178 kB
 2025A297 - WP1 - S11 - 004.JPG	✓	25/02/2025 11:18	JPG-bestand	4.161 kB
 2025A297 - WP1 - S11 CP - 001.JPG	✓	25/02/2025 13:31	JPG-bestand	4.078 kB
 2025A297 - WP1 - S11 CP - 002.JPG	✓	25/02/2025 13:31	JPG-bestand	3.978 kB
 2025A297 - WP1 - S11 CP - 003.JPG	✓	25/02/2025 13:31	JPG-bestand	4.021 kB
 2025A297 - WP1 - S12 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 11:24	JPG-bestand	4.040 kB
 2025A297 - WP1 - S12 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 11:24	JPG-bestand	4.077 kB
 2025A297 - WP1 - S12 CP - 003.JPG	✓	26/02/2025 11:24	JPG-bestand	4.099 kB
 2025A297 - WP1 - S12 CP - 004.JPG	✓	26/02/2025 11:24	JPG-bestand	4.066 kB
 2025A297 - WP1 - S12-S13 - 001.JPG	✓	25/02/2025 14:15	JPG-bestand	4.197 kB
 2025A297 - WP1 - S12-S13 - 002.JPG	✓	25/02/2025 14:15	JPG-bestand	4.145 kB
 2025A297 - WP1 - S12-S13 - 003.JPG	✓	25/02/2025 14:15	JPG-bestand	4.060 kB
 2025A297 - WP1 - S12-S13 - 004.JPG	✓	25/02/2025 14:15	JPG-bestand	4.242 kB
 2025A297 - WP1 - S12-S13 - 005.JPG	✓	25/02/2025 14:16	JPG-bestand	4.169 kB
 2025A297 - WP1 - S13 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 10:53	JPG-bestand	4.050 kB
 2025A297 - WP1 - S13 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 10:53	JPG-bestand	4.067 kB

Icon	Document Name	Status	Created	Format	Size
	2025A297 - WP1 - S13 CP - 003.JPG	✓	26/02/2025 10:53	JPG-bestand	4.058 kB
	2025A297 - WP1 - S14 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 10:49	JPG-bestand	4.019 kB
	2025A297 - WP1 - S14 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 10:49	JPG-bestand	4.200 kB
	2025A297 - WP1 - S14 CP - 003.JPG	✓	26/02/2025 10:49	JPG-bestand	4.091 kB
	2025A297 - WP1 - S14-S15 - 001.JPG	✓	25/02/2025 14:19	JPG-bestand	4.203 kB
	2025A297 - WP1 - S14-S15 - 002.JPG	✓	25/02/2025 14:19	JPG-bestand	4.191 kB
	2025A297 - WP1 - S14-S15 - 003.JPG	✓	25/02/2025 14:20	JPG-bestand	4.101 kB
	2025A297 - WP1 - S15 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 8:11	JPG-bestand	4.117 kB
	2025A297 - WP1 - S15 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 8:11	JPG-bestand	4.006 kB
	2025A297 - WP1 - S16 - 001.JPG	✓	25/02/2025 14:21	JPG-bestand	4.211 kB
	2025A297 - WP1 - S16 - 002.JPG	✓	25/02/2025 14:21	JPG-bestand	4.081 kB
	2025A297 - WP1 - S16 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 9:05	JPG-bestand	4.045 kB
	2025A297 - WP1 - S16 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 9:05	JPG-bestand	4.159 kB
	2025A297 - WP1 - S16 CP - 003.JPG	✓	26/02/2025 9:05	JPG-bestand	3.945 kB
	2025A297 - WP1 - S17 - 001.JPG	✓	25/02/2025 14:22	JPG-bestand	4.262 kB
	2025A297 - WP1 - S17 - 002.JPG	✓	25/02/2025 14:22	JPG-bestand	4.255 kB
	2025A297 - WP1 - S17 - 003.JPG	✓	25/02/2025 14:23	JPG-bestand	4.246 kB
	2025A297 - WP1 - S17 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 11:32	JPG-bestand	4.049 kB
	2025A297 - WP1 - S17 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 11:32	JPG-bestand	3.964 kB
	2025A297 - WP1 - S17 CP - 003.JPG	✓	26/02/2025 11:32	JPG-bestand	3.913 kB
	2025A297 - WP1 - S17 CP - 004.JPG	✓	26/02/2025 11:32	JPG-bestand	4.076 kB
	2025A297 - WP1 - S17 CP - 005.JPG	✓	26/02/2025 11:33	JPG-bestand	4.235 kB

 2025A297 - WP1 - S17 CP - 006.JPG	✓	26/02/2025 11:33	JPG-bestand	4.172 kB
 2025A297 - WP1 - S18-S19 - 001.JPG	✓	25/02/2025 15:22	JPG-bestand	4.210 kB
 2025A297 - WP1 - S18-S19 - 002.JPG	✓	25/02/2025 15:22	JPG-bestand	4.267 kB
 2025A297 - WP1 - S18-S19 - 003.JPG	✓	25/02/2025 15:22	JPG-bestand	4.247 kB
 2025A297 - WP1 - S18-S19 - 004.JPG	✓	25/02/2025 15:22	JPG-bestand	4.222 kB
 2025A297 - WP1 - S18-S19 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 10:42	JPG-bestand	4.033 kB
 2025A297 - WP1 - S18-S19 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 10:42	JPG-bestand	3.982 kB
 2025A297 - WP1 - S18-S19 CP - 003.JPG	✓	26/02/2025 10:43	JPG-bestand	4.063 kB
 2025A297 - WP1 - S18-S19 CP - 004.JPG	✓	26/02/2025 10:43	JPG-bestand	4.036 kB
 2025A297 - WP1 - S20 - 001.JPG	✓	25/02/2025 15:26	JPG-bestand	4.194 kB
 2025A297 - WP1 - S20 - 002.JPG	✓	25/02/2025 15:26	JPG-bestand	4.170 kB
 2025A297 - WP1 - S20 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 9:59	JPG-bestand	4.036 kB
 2025A297 - WP1 - S20 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 9:59	JPG-bestand	4.289 kB
 2025A297 - WP1 - S20 CP - 003.JPG	✓	26/02/2025 9:59	JPG-bestand	4.099 kB
 2025A297 - WP1 - S21 - 001.JPG	✓	25/02/2025 15:28	JPG-bestand	4.094 kB
 2025A297 - WP1 - S21 - 002.JPG	✓	25/02/2025 15:28	JPG-bestand	4.126 kB
 2025A297 - WP1 - S21 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 9:44	JPG-bestand	3.970 kB
 2025A297 - WP1 - S21 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 9:44	JPG-bestand	4.047 kB
 2025A297 - WP1 - S22 - 001.JPG	✓	25/02/2025 15:30	JPG-bestand	4.053 kB
 2025A297 - WP1 - S22 - 002.JPG	✓	25/02/2025 15:30	JPG-bestand	4.225 kB
 2025A297 - WP1 - S22 CP - 001.JPG	✓	26/02/2025 9:53	JPG-bestand	3.988 kB
 2025A297 - WP1 - S22 CP - 002.JPG	✓	26/02/2025 9:53	JPG-bestand	4.100 kB

Overzicht

 2025A297 - WP1 - overzicht - 001.JPG		25/02/2025 10:05	JPG-bestand	4.024 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 002.JPG		25/02/2025 10:05	JPG-bestand	4.021 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 003.JPG		25/02/2025 10:59	JPG-bestand	3.843 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 004.JPG		25/02/2025 10:59	JPG-bestand	3.880 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 005.JPG		25/02/2025 11:19	JPG-bestand	4.093 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 006.JPG		25/02/2025 11:19	JPG-bestand	4.104 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 007.JPG		25/02/2025 11:23	JPG-bestand	3.953 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 008.JPG		25/02/2025 11:23	JPG-bestand	3.999 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 009.JPG		25/02/2025 14:25	JPG-bestand	3.944 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 010.JPG		25/02/2025 14:25	JPG-bestand	4.051 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 011.JPG		25/02/2025 14:28	JPG-bestand	4.194 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 012.JPG		25/02/2025 14:28	JPG-bestand	4.137 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 013.JPG		25/02/2025 14:28	JPG-bestand	4.049 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 014.JPG		25/02/2025 14:33	JPG-bestand	4.243 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 015.JPG		25/02/2025 14:33	JPG-bestand	4.254 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 016.JPG		25/02/2025 14:33	JPG-bestand	4.080 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 017.JPG		25/02/2025 14:33	JPG-bestand	4.052 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 018.JPG		25/02/2025 14:33	JPG-bestand	4.080 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 019.JPG		25/02/2025 14:33	JPG-bestand	4.240 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 020.JPG		25/02/2025 14:33	JPG-bestand	4.205 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 021.JPG		25/02/2025 14:33	JPG-bestand	4.241 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 022.JPG		25/02/2025 15:33	JPG-bestand	4.215 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 023.JPG		25/02/2025 15:33	JPG-bestand	4.184 kB

 2025A297 - WP1 - overzicht - 024.JPG		25/02/2025 15:33	JPG-bestand	4.241 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 025.JPG		25/02/2025 15:33	JPG-bestand	4.232 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 026.JPG		25/02/2025 15:33	JPG-bestand	4.047 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 027.JPG		25/02/2025 15:33	JPG-bestand	4.036 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 028.JPG		25/02/2025 15:33	JPG-bestand	4.188 kB
 2025A297 - WP1 - overzicht - 029.JPG		25/02/2025 15:33	JPG-bestand	4.125 kB
 2025A297 - WP2 - overzicht - 001.JPG		25/02/2025 13:09	JPG-bestand	4.297 kB
 2025A297 - WP2 - overzicht - 002.JPG		25/02/2025 13:09	JPG-bestand	4.249 kB
 2025A297 - WP2 - overzicht - 003.JPG		25/02/2025 13:09	JPG-bestand	4.279 kB
 2025A297 - WP2 - overzicht - 004.JPG		25/02/2025 13:09	JPG-bestand	4.150 kB

Vondsten

 2025A297 -S8 inv2 - residu 001.jpg		26/05/2025 9:16	JPG-bestand	4.299 kB
 2025A297 -S12 inv8 001.jpg		2/06/2025 12:23	JPG-bestand	1.896 kB
 2025A297 -S12 inv8 002.jpg		2/06/2025 12:23	JPG-bestand	1.889 kB
 2025A297 -S12 inv8 003.jpg		2/06/2025 12:23	JPG-bestand	1.892 kB
 2025A297 -S12 inv9 001.jpg		2/06/2025 12:16	JPG-bestand	2.147 kB
 2025A297 -S12 inv9 002.jpg		2/06/2025 12:16	JPG-bestand	2.201 kB
 2025A297 -S12 inv9 003.jpg		2/06/2025 12:16	JPG-bestand	2.163 kB
 2025A297 -S12 inv10 001.jpg		2/06/2025 12:32	JPG-bestand	2.057 kB
 2025A297 -S12 inv10 002.jpg		2/06/2025 12:32	JPG-bestand	2.139 kB
 2025A297 -S12 inv10 003.jpg		2/06/2025 12:32	JPG-bestand	2.196 kB
 2025A297 -S13 inv12 001.jpg		2/06/2025 12:28	JPG-bestand	1.955 kB
 2025A297 -S13 inv12 002.jpg		2/06/2025 12:28	JPG-bestand	1.941 kB

 2025A297 -S14 inv13 001.jpg	✓	2/06/2025 12:17	JPG-bestand	1.947 kB
 2025A297 -S14 inv13 002.jpg	✓	2/06/2025 12:17	JPG-bestand	2.119 kB
 2025A297 -S14 inv13 003.jpg	✓	2/06/2025 12:17	JPG-bestand	2.117 kB
 2025A297 -S14 inv14 001.jpg	✓	2/06/2025 12:25	JPG-bestand	2.131 kB
 2025A297 -S14 inv14 002.jpg	✓	2/06/2025 12:26	JPG-bestand	1.891 kB
 2025A297 -S14 inv14 003.jpg	✓	2/06/2025 12:26	JPG-bestand	1.917 kB
 2025A297 -S17 inv17 001.jpg	✓	2/06/2025 12:21	JPG-bestand	2.597 kB
 2025A297 -S17 inv17 002.jpg	✓	2/06/2025 12:21	JPG-bestand	2.691 kB
 2025A297 -S17 inv17 0033.jpg	✓	2/06/2025 12:21	JPG-bestand	2.771 kB

Sporenlijst
2025A297

Ograving Zwalm Latendreef 1

Spoornr	Werkputnr./S eufnr.	Sectornr.	Vaknr.	Vlaknr.	Interpretatie	Associatie	Datum	Aftijning	Datering	Coupe (x,y)	Diepte	Opmerkingen	Laag						Relatie	Vondstnr	Staalnr	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)	
													Nummer	Aard (HOM/HET)	Kleur	Textuur	Inclusies	Bioturbatie						
1	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105457,60; Y 175872,47 X 105458,92; Y 175873,19	40cm		1	HET	GR	L	HK	+	1	/	56, 57	CP1		
													2	HET	BR	L	Mn	/						
													3	HET	GR	L	HK+	/						
2	1	/	/	1	paalspoor		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105459,47; Y 175877,55 X 105460,15; Y 175877,81	7cm		1	HET	GR	L	HK	+	2	/	49, 50	CP1		
3	1	/	/	1	paalspoor		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105457,89; Y 175878,10 X 105458,65; Y 175877,32	30cm		1	HET	GRBR	gevekt	L	HK+	/	3	/	51, 52	CP1	
4	1	/	/	1	paalspoor		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105455,16; Y 175871,69 X 105455,65; Y 175872,43	16cm		1	HET	(do)GR	L	HK+	+	/	/	/	CP1		
5	1	/	/	1	paalspoor		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105455,90; Y 175872,82 X 105456,35; Y 175873,56	28cm	kern	1	HET	doGR	L	HK++	/	/	/	53	CP1		
												instEEK	2	HET	GR	L	HK	/						
6	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105452,74; Y 175874,71 X 105450,83; Y 175873,66	57cm		1	HET	doGR	L	HK+	+	/	/	/	CP1		
													2	HET	GRBR	L	HK	+						
7	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105463,43; Y 175877,26 X 105461,03; Y 175880,07	47cm		1	HET	GR	L	HK+, BK	+	4	/	47	CP1		
													humeuze bandje	2	HET	doGR	L	/					/	
8	1	/	/	1	gracht	complexe spoorcombinatie S8, S10, S23, S24	25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105458,67; Y 175883,19 X 105466,43; Y 175894,65	85cm		1	HET	doGR	L	HK++	+	oversnijdt S10/S23	6	/	18, 69, 71, 72, 73, 74	CP3	
													2	HET	GRBR	L	HK-	+						
9	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105469,41; Y 175892,66 X 105470,39; Y 175893,52	26cm		1	HET	GEGR	L	HK++; VL	/	/	67	CP1			
10	1-2	/	/	1	gracht	complexe spoorcombinatie S8, S10, S23, S24	25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105458,67; Y 175883,19 X 105466,43; Y 175894,65	60cm	demping (L3 coupe-tekening)	1	vrj HOM	BR	L	/	+	wordt oversneden door S8	22	/	69, 71, 72, 74, 75, 76	CP3	
												demping (L6 coupe-tekening)	2	HET	BRGRWI	L	/	/						
												(L7 coupe-tekening) laag compacte veldstenen met eronder gelagde C-horizont	3	HET	BRORWI	L	veldsteen+++	/						
11	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105468,65; Y 175899,39 X 105471,28; Y 175900,32	32cm		1	HET	IIGR	L	HK+	/	/	68	CP1			
12	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105460,25; Y 175872,84 X 105458,65; Y 175870,83	35cm		1	HET	GR	L	HK+; VL	/	oversneden door recente drainage	7, 8, 9, 10	/	58, 59	CP2	
													2	HET	ZW	L	HK+++	/						
13	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105459,27; Y 175870,42 X 105460,85; Y 175871,47	36cm		1	HET	GR	L	HK++; VL	/	11 en 12	/	58, 60	CP1		
14	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105461,61; Y 175871,41 X 105463,39; Y 175871,84	28cm		1	HET	doGRBR	L	HK++; VL	+	13 en 14	/	47	CP2		
15	1	/	/	1	paalspoor		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105462,12; Y 175870,81 X 105463,00; Y 175871,04	17cm		1	HET	doGRBR	L	HK+	+	/	/	47	CP1		
16	1	/	/	1	paalspoor		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105461,50; Y 175873,44 X 105461,50; Y 175873,44	44cm		1	HET	ZWGR	L	HK++	/	15	/	54, 55	CP1		
													2	HET	GRGE	L	/	/						
17	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105461,44; Y 175876,07 X 105463,21; Y 175874,36	32cm		1	HET	ZW met GR/GE vlekken	L	HK+++	+	oversneden door recente verstoring	16 en 17	/	61, 62	CP2	
18	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105468,32; Y 175872,12 X 105466,83; Y 175874,68	38cm		1	HET	GE	gevekt donker bandje ondersaan	L	/	/	oversneden door recente verstoring	/	/	47	CP2
19	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105468,32; Y 175872,12 X 105466,83; Y 175874,68	28cm		1	HET	GR	donker bandje ondersaan	L	/	/	oversneden door recente verstoring	18	/	63, 64	CP2
20	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105469,28; Y 175870,95 X 105468,30; Y 175871,65	14cm		1	HET	GR(BR)	gevekt	L	/	+	19	/	47	CP1	
21	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105469,06; Y 175869,98 X 105470,25; Y 175871,10	11cm		1	HET	GR	L	HK++	+	20	/	47, 65, 66	CP1		
22	1	/	/	1	kuil		25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105467,46; Y 175870,59 X 105468,07; Y 175869,88	19cm		1	HET	doGR	L	HK+	+	21	/	47	CP1		
23	1-2	/	/	2	gracht	complexe spoorcombinatie S8, S10, S23, S24	25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105458,67; Y 175883,19 X 105466,43; Y 175894,65	116cm	(L4 coupe-tekening)	1	HET	BRGR	gevekt	L	Mn+	+	wordt oversneden door S8	/	/	69, 71, 72, 74, 75	CP3
												(L5 coupe-tekening)	2	vrj HOM	doGR	L	HK-	+						
												(L8 coupe-tekening)	1	vrj HOM	IIGR	L	HK-	/						
24	1-2	/	/	2	gracht	complexe spoorcombinatie S8, S10, S23, S24	25/02/2025	vaag	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	X 105458,67; Y 175883,19 X 105466,43; Y 175894,65	104cm	(L9 coupe-tekening)	2	vrj HOM	GR	L	HK-	/	/	/	/	69, 71, 72, 75, 76	CP3	
												(L10 coupe-tekening)	3	vrj HOM	(I)IGR	L	HK-	/						
												(L11 coupe-tekening)	4	HET	GRBR	gevekt	L	HK-	/					

Vondstenlijst

2025A297

Opgraving Zwalm Latemdreef 1

Vondstnr	Spoornr	Laagnr	Kwadrant/C oupedeel	Werkput/S luf	Sector	Vak	Profiel	Vlak	Inzamelwijze	Datum	Maaswijdte	xyz	Datering	Vondstcategorie	Rand	Wand	Bodem	Ander	Hoeveelheid (telling/schatting)	Gewicht (g)	Homogeniteit	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)	Vondst- tekening
1	1	1	/	1	/	/	/	1	CP	25/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, lowlands ware	0	1	0	0	1	9	ja	/	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, DO	0	1	0	0	1	6	ja	/	/	/
2	2	/	/	1	/	/	/	1	CP	25/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, lowlands ware? Kruikwaar?	0	1	0	0	1	4	ja	/	/	/
3	3	1	/	1	/	/	/	1	CP	25/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, HG AW, secundair verbrand	0	1	0	0	1	100	ja	/	/	/
4	7	1	/	1	/	/	/	1	CP en UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, HG AW	0	1	0	0	1	7	ja	/	/	/
5	7	1	/	1	/	/	/	1	CP en UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	BWK, TEG					1	553	ja	/	/	/
6	8	1	/	1	/	/	/	1	UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, DO	0	3	1	0	4	170	ja	/	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, HG AW	0	1	0	0	1	32	ja	/	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, roodbakkend	0	1	0	0	1	21	ja	/	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, witbakkend	0	9	0	0	9	68	ja	/	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, lowlands ware	0	2	0	0	2	7	ja	/	/	/
7	12	1	/	1	/	/	/	1	AV	25/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	BWK, TEG (afdruk van een pootje?)					1	709	ja	/	/	/
														AW, MO, 1 individu, secundair verbrand Vavincenroye 1991. 343 (wrijfschaal met driehoekig randprofiel)										
8	12	1	/	1	/	/	/	1	AV	25/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E		2	1	1	0	4	456	ja	78	AW1	x
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, DO	0	1	0	0	1	6	ja	78	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, roodbakkend	0	1	0	0	1	7	ja	78	/	/
9	12	1	/	1	/	/	/	1	CP en UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	BWK, TEG					1	566	ja	84	/	/
10	12	1	/	1	/	/	/	1	CP en UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, DO										
													Midden Romeinse periode 1ste eeuw	AW, lowlands ware, bord, Holwerda 81	3	1	0	0	4	87	ja	79	AW2	x
													Midden Romeinse periode 1ste - 2de eeuw	AW, lowlands ware, beker (mogelijk niet allemaal van eenzelfde)	1	7	4	0	12	104	ja	79	AW2	x
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, ZC AW, TS	0	2	0	0	2	23	ja	79	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	(waarvan 1 zonder deklaag?)	1	1	0	0	2	12	ja	79	AW2	x
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, MO (zelfde als deze bij aanleg vlak)	0	1	0	0	1	44	ja	79	/	/
													Midden Romeinse periode 1ste - 2de eeuw	AW, HG AW	0	3	1	0	2	37	ja	79	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, witbakkend aw, kom met naar buiten omgeslagen en gewelfde rand										
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	Vanvinckenroye 1991. 496	2	6	0	0	8	136	ja	79	AW2	x
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, roodbakkend	0	2	0	0	2	10	ja	79	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, dekse? (met restant van soort van zwarte pekrand)	0	1	0	0	1	30	ja	79	/	/
11	13	1	/	1	/	/	/	1	CP en UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	BWK, TEG					1	471	ja	/	/	/
12	13	1	/	1	/	/	/	1	CP en UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, DO	0	2	0	0	2	96	ja	80	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, HG AW	0	1	0	0	1	26	ja	80	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, lowlands ware	0	7	1	0	8	48	ja	80	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, witbakkend	0	8	0	0	8	47	ja	80	/	/

													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, roodbakend aw, kookpot	1	6	0	0	1	191	ja	80	AW1	x
13	14	1	/	1	/	/	/	1	CP en UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	NS					5	185	ja	85	/	/
14	14	1	/	1	/	/	/	1	CP en UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, HG AW (waarvan 3 secundair verbrand)	1	3	0	0	4	59	ja	81	AW1	x
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, ZC	0	2	0	0	2	35	ja	81	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, DO	0	1	0	0	1	47	ja	81	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, MO (secundair verbrand)	0	1	0	0	1	19	ja	81	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, witbakend	0	2	0	0	2	10	ja	81	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, lowlands ware	1	1	0	0	1	12	ja	81	/	/
15	16	1	/	1	/	/	/	1	UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, lowlands ware	0	1	0	0	1	1	ja	/	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, DO	0	1	0	0	1	8	ja	/	/	/
16	17	1	/	1	/	/	/	1	CP en UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	BWK, TEG					1	750	ja	/	/	/
17	17	1	/	1	/	/	/	1	CP en UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, MO (archeologisch volledig) Vanvinckenroye 346 (wrijfschaal met driehoekig randprofiel)	2	0	0	0	2	770	ja	82	AW1	x
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, lowlands ware	0	1	0	0	1	9	ja	82	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, witbakend	0	1	0	0	1	1	ja	82	/	/
18	19	1	/	1	/	/	/	1	CP	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, witbakend	0	2	0	0	2	5	ja	/	/	/
19	20	1	/	1	/	/	/	1	UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, lowlands ware	0	1	0	0	1	1	ja	/	/	/
20	21	1	/	1	/	/	/	1	UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, lowlands ware (beroet)	0	4	0	0	4	56	ja	/	/	/
21	22	1	/	1	/	/	/	1	UH	26/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, ZC (secundair verbrand)	1	3	0	0	4	40	ja	/	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, zeepwaar?	0	3	0	0	3	15	ja	/	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, lowlands ware	0	2	0	0	2	15	ja	/	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, zuidelijke dender en scheldevallei aardewerk	0	1	0	0	1	10	ja	/	/	/
													Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, DO	0	1	0	0	1	7	ja	/	/	/
22	10	1	/	1	/	/	/	1	MD	25/02/2025	/	/	Late Middeleeuwen ca. 1200-1450	MTL, Cu, gesp					1		nee	/	/	/
													Nieuwste tijd 17de-18de eeuw	MTL, Cu, munt, onbepaald (oord)					1		nee	/	/	/
													Nieuwste tijd 19de eeuw	MTL, Cu, munt, 1ct koninkrijk België, Leopold I of II					1		nee	/	/	/
23	10	1	/	1	/	/	/	1	MD	25/02/2025	/	/	Midden Romeinse periode ca. 100 AD	MTL, munt, fragment sestersius, Trajanus (98- 117AD), afbeelding van godin, opschrift SC					1		nee	86, 87	/	/
													Midden Romeinse periode 2de eeuw	MTL, munt, sestertius, afbeelding van godin					1		nee	/	/	/
24	8	1	/	1	/	/	/	1	TR	26/05/2025	/	/	Midden Romeinse periode 2de helft 1ste E- 2de E	AW, lowlands ware	0	6	0	0	6	14	ja	/	/	/
													AW, roodbakend aw		0	6	0	0	6	11	ja	/	/	/

151

Vondstnr	Spoornr	Laagnr	Kwadrant/C oupedeel	Werkput/Sl euf	Sector	Vak	Profiel	Vlak	Inzamelwijze	Datum	Maaswijdte	xyz	Vondstcategorie	Omschrijving	Datering	Hoeveelhe id (telling/sc hatting)	Gewicht (g)	Homogeniteit	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)	Vondst-tekening
1 (PS)	2 (=8)	1	/	5	/	/	/	1	aanleg	13/01/2025	/	/	aardewerk (lowlands ware)	1 wandfragment	ROM	1	12	/	31	/	/
2 (PS)	3 (=10)	1	/	5	/	/	/	1	aanleg	13/01/2025	/	/	aardewerk (dolium)	1 wandfragment	ROM	1	16	/	31	/	/

Stalenlijst

2025A297

Opgraving Zwalm Latendreef 1

Staalnr	Spoor	Laag	Structuur	Kwadrant	Coupe (x,y)	Werkput	Sector	Vak	Vlak	Profiel	Inzamelwijze	Datum	Inhoud	Volume	Maaswijdte	xyz	Doel	Voorbereidende handelingen	Uitgevoerde analyses	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)
1	8	1 en 2	gracht	/	zie sporenlijst	1	/	/	1	/	CP	26/02/2025	pollenstaal	20cm	/	/	palynologisch onderzoek	/	/		CP3
2	8	1	gracht	/	zie sporenlijst	1	/	/	1	/	CP	26/02/2025	grondstaal	10l	1mm	/	macroresten onderzoek	uitgezeefd	/		/

CONSERVATIEFICHE

ARCHEOLOGISCHE
CONSERVATIE

IDENTIFICATIE

Inventarisnummer: 2025A297 – Zwalm
Materiaal: METAAL: koperlegering
Object: 2 munten

BEWAARTOESTAND VOOR BEHANDELING

Bewaring: In gripzakje Niet doorprikt zonder silicagel
Fysieke stabiliteit: Volledig, randen sterk beschadigd, oppervlak sterk beschadigd.
Chemische stabiliteit: Actieve corrosie: aanwezig.
Eerdere behandelingen: Nee
Opmerkingen: /

BEHANDELING

Reiniging: Mechanisch: Met borstel en scalpel.
Onder vergroting
Chemische stabilisatie: 1% benzotriazole in ethanol, onder vacuüm (enkel de grootste munt)
Fysieke stabilisatie: Consolidatie: 5% Paraloid B72 in aceton-ethanol mengsel
Verlijming: /
Aanvulling: /
Beschermlaag: 10% Paraloid B72 in aceton-ethanol mengsel
Verpakking: In doorprikt gripzakje met PE-schuimfolie, in luchtdichte doos met silicagel
Opmerkingen: /

BEWARINGSADVIES & HANTERING

Hantering: Hanteren met handschoenen, bij voorkeur nitril of vinyl.
Verpakking: Inert, zuurvrij, luchtdicht en vochtvrij.
Bewaren: In een gecontroleerde omgeving met stabiele temperatuur (liefst 16-18°C) en een relatieve vochtigheid (RV) van maximum 30% en een maximale schommeling van 5% RV/24u.
Tentoonstellen: In een gecontroleerde omgeving met stabiele temperatuur (liefst 16-20°C) en een relatieve vochtigheid (RV) van maximum 30% en een maximale schommeling van 5% RV/24u.
Enkel koude lichtbronnen gebruiken.
De ruimte/vitrinekast moet vrij zijn van organisch materiaal (papier, hout,

vezelplaat, katoen, enz.).

Voor optimale bewaaromstandigheden is het belangrijk dat het object elke 6 maanden gecontroleerd wordt op tekenen van achteruitgang of actieve corrosie.

DOCUMENTATIE

Foto's voor conservatie

Munt 1

Munt 2

Foto's na conservatie

Munt 1

Munt 2

Alle foto's worden ook digitaal bezorgd.

Referentieprofiel

Projectcode		2025A297		Coördinaten	X 105488,49; Y 175891,51		
Type onderzoek		Proefsleuven			X 105489,10; Y 175892,88		
Profielnummer		PR4		Hoogte	+48,5m TAW		
Oriëntatie		ZW-NO		Grondwater	niet bereikt		
Datum		13/01/2025		Classificatie bodemkaart	Lcp		
Weer		Bewolkt, droog			Droge zandleembodem zonder profielontwikkeling		
Beschrijving		Paulien Fonteyn		Fotonr	35		
Landgebruik		Weiland		Plan nr	Zie allesporenkaart		
Vegetatie		Gras					
Horizont		Diepte (cm)		Methode beschrijving	Ondergrens		
nr	Benaming	begin	eind		bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid
H1	Ap1	0	50	Droog	Ja	Duidelijk	Regelmatig
H2	C	50	-	Droog	Nee	-	-
Kleur (visueel)		Vochtigheid		Textuur		Andere fenomenen/opmerkingen	
				symbool	beschrijving		
Donkerbruingrijs		Droog		L	Zandleem	/	
Geelbruin-beige-oranje		Droog		L	Zandleem	Veldsteen	

Figuur 1 Zicht op profiel 4 in het noordoosten van de opgravingszone met aanduiding van de stratigrafische eenheden.

Dagrapporten opgraving Zwalm Latemdreef 1

24/02/2025

Aanwezig: Maarten Bracke, Paulien Fonteyn, Gwendy Wyns, Bert Acke en Steven Antheunis (SA Grondwerken)

Werkzaamheden: aanleggen WP1, registreren sporen WP1, afwerken WP1.

Voornaamste sporen: Romeinse kuilen en grachten

25/02/2025

Aanwezig: Maarten Bracke, Paulien Fonteyn, Gwendy Wyns, Bert Acke en Steven Antheunis (SA Grondwerken)

Werkzaamheden: aanleggen WP1, registreren sporen WP1, aanleggen WP2, registreren sporen WP2, afwerken WP2, dichten WP1

Voornaamste sporen: Romeinse kuilen en grachten

26/02/2025

Aanwezig: Aanwezig: Maarten Bracke, Gwendy Wyns, Paulien Fonteyn en Steven Antheunis (SA Grondwerken)

Werkzaamheden: afwerken WP1 en 2, dichten WP1 en 2

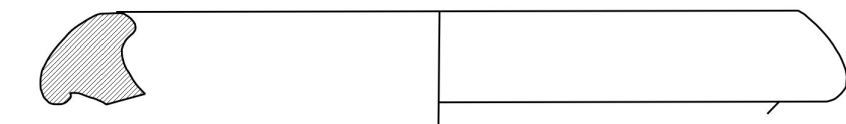
Zwalm Latendreef 1

2025A297

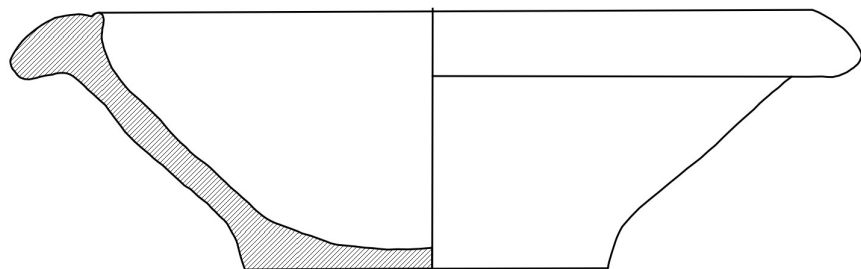
Opgraving

Aardewerk - Diagnostische vormen

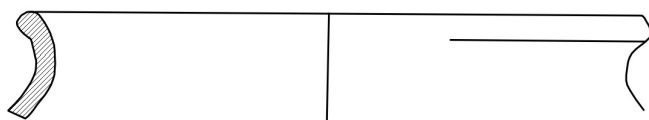
1 en 2: mortaria
3: roodbakkende lowlands
ware
4 en 5: lowlands ware
6: handgevormd aardewerk
7: witbakkend aardewerk
8: terra sigillata

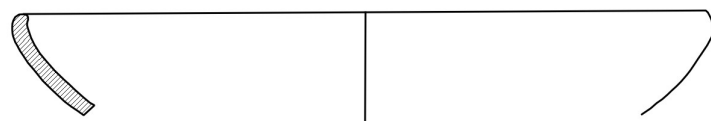
1. S12 INV 8

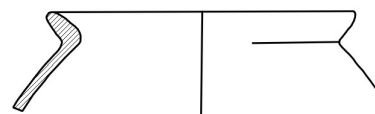
2. S17 INV. 17

3. S13 INV 12

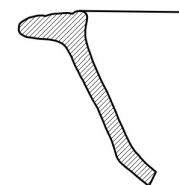
4. S12 INV. 10

5. S12 INV. 10

6. S14 INV. 14

7. S12 INV. 10

8. S12 INV. 10

0 2 4 6 8 10 cm

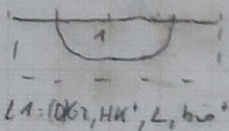

Datum: 2-6-2025

2025A297 ZWALM SCHNALL 1:20 25/02/85

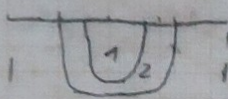
F03A230S

S4

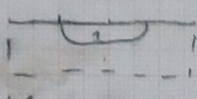
L1: DG, HK⁺, L, bio⁺

S5

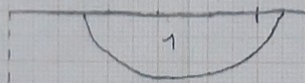
L1: DG, HK⁺, KERN
L2: G, HK, water

S2

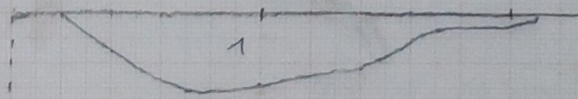
L1: G, HK, L, bio⁺

S3

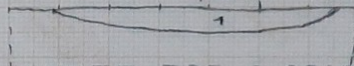
L1: GGR, HK⁺, leem, verbrande leembroekjes

S11

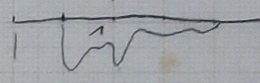
L1: RGR, HK⁺, L

S21

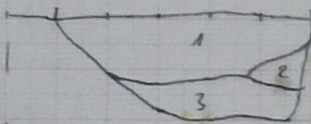
L1: GR, HK⁺, L, bio⁺

S22

L1: DG, HK⁺, bio⁺, L, HET

S1

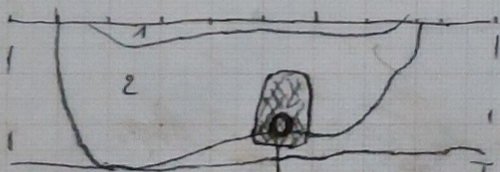

L1: G, HET, HK, L, bio⁺

L2: G, HET, HET, L

L3: G, HET, HK⁺, L

S6

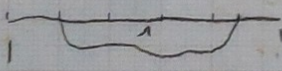
gestimde drainage

klein poel
verhinderen

L1: DG, HK⁺, bio⁺, HET, L

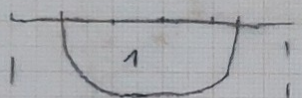
L2: G, HET, bio⁺, L, HK

S20

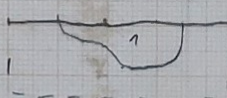
L1: G(Br)fulk, HET, L, bio⁺

S3

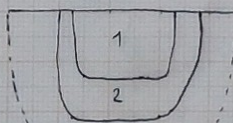
L1: HET, G(Br)fulk, HK⁺

S15

L1: HET, DG(Br), HK⁺, bio⁺

S16

L1: ZWGR, HK⁺, L, bakje geel geelklekt

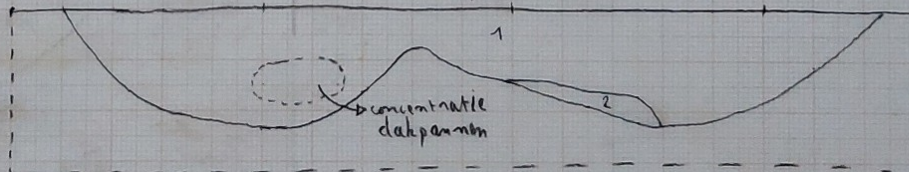
L2: GRGE, met uitloging van L1, L

S13

L1: GR, L, HK⁺, verbrande leem, AW, wildsteen

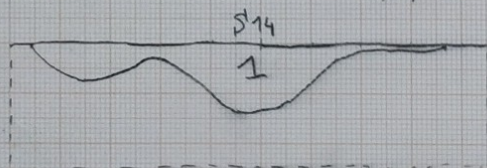
S7

L1: GR, HK⁺, L, bio⁺

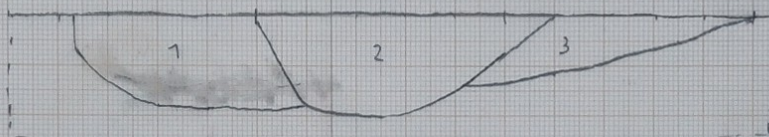
L2: do GR, L, humeuze bandje

2025 A29+ ZWALM 1:50 26/02/2025

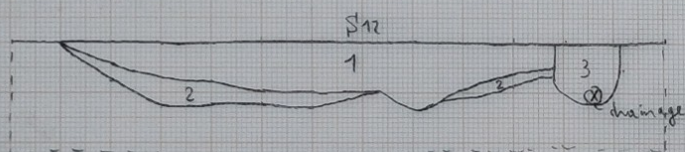

L1: d-GR, HK⁺⁺, L, verbrande leembakjes, b₀⁺

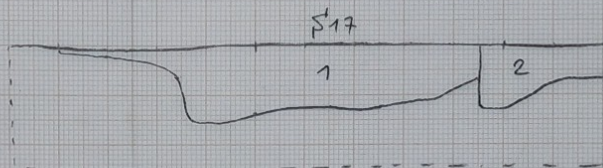
S'18 - S'19

L1: S'18, GR, geel gevlekt donker bandje onderaan, L
L2: recente verstoring, GR met gele banden, L
L3: S'19, GR, donker bandje onderaan (minder uitgesproken dan bij L1)

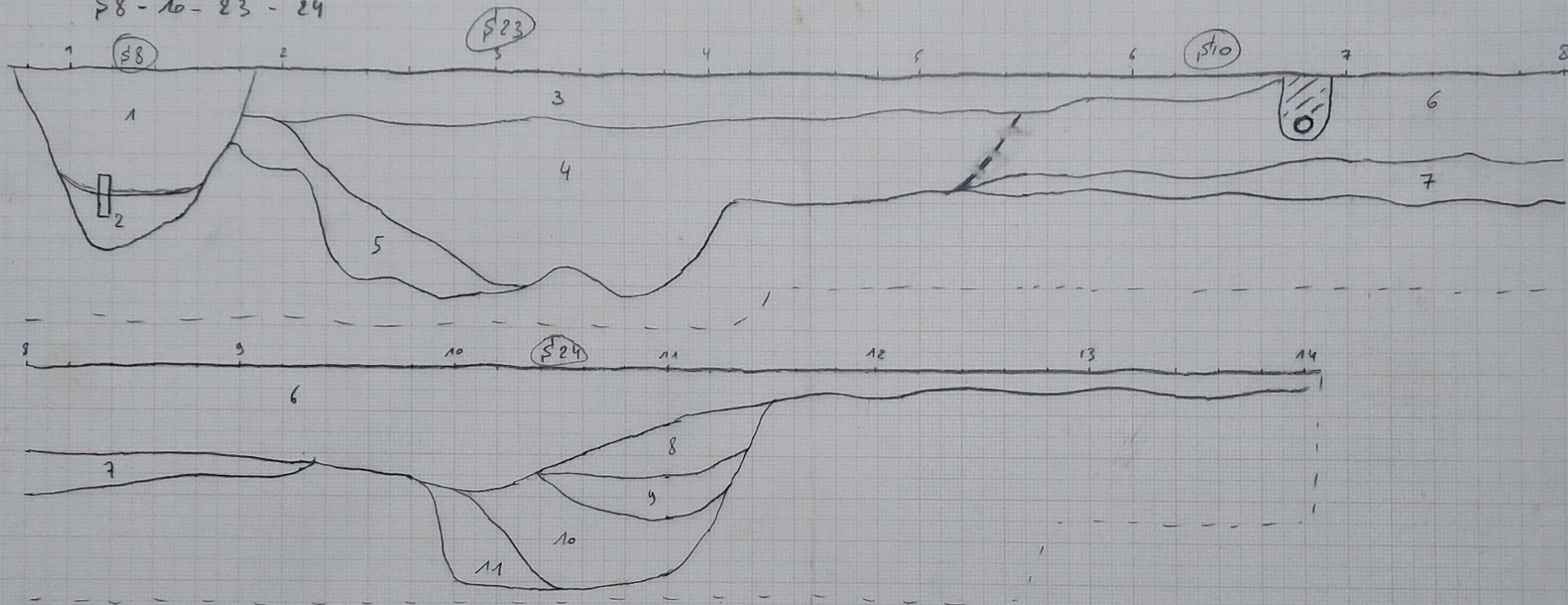

L1: GR, L, HK⁺, verbrande leembakjes
L2: ZW, HK⁺⁺⁺, L
L3: GR, verstoring, uitgraving van aanleg drainage

L1: ZW met grijs & gele vlekken, HK⁺⁺⁺, b₀⁺, L
L2: GR, verstoring, L

§8-10-23-24

§8 L1: DG, L, HK⁺⁺, b^{o+}, HET
→ HK-rijelen's onderin
L2: G, Br, L, HK⁻, b^{o+}, HET

§10 L3: Br, deuring, L, vrij H₂O, b^{o+}

§23 L4: Br, Gr, gelekt, HET, marpaan⁺, b^{o+}, L
L5: DG, vrij H₂O, L, b^{o+}, HK⁻

§10 L6: Br, Gr, Vi, HET, L, deuring
L7: laag compacte veldstenen met
eronder gelaagde C-hor

§24 L8: LG, L, vrij H₂O, HK⁻

L9: Gr, L, vrij H₂O, HK⁻

L10: (L) Gr, L, vrij H₂O, HK⁻

L11: Gr, Br, gelekt, HET, HK⁻, L

